

François Mauriac

JĖZAUS

gyvenimas

François Mauriac

JÉZAUS

gyvenimas

ARDOR

UDK 23/28
Ma 693

Versta iš:
François Mauriac
Vie de Jésus
Flammarion, Paris

Parengta pagal 1936 m. leidimą

**Viršelyje panaudotas Leonardo da Vinčio
„Paskutinės vakarienės" fragmentas**

Visa krikščionybės esmė glūdi Kristuje. Ji ne tiek yra Jo mokslas, kiek Jo asmuo. Todėl tekstai netenka prasmės ir gyvybės, jeigu atskiriami nuo Jo. Visas kritikų akylumas, visa jų kantrybė, visas jų atsidavimas galėjo padėti ir iš tikrųjų padėjo materialiniu atžvilgiu tyrinėjant knygas, į kurias pirmą kartą Bažnyčia sutalpino savo tikėjimą; tačiau be tikėjimo tai negalėjo įvesti jų į vidinį Raštų gyvenimą, kad jie pajustų šitų tekstų nepertraukiamą giją, nuolatinį bangavimą ir paslaptį trykštant tai Būtybei, kuri sudaro tų Raštų sielą.

MAURICE ZUNDEL,
Šventosios Liturgijos poema

Pratarmė

Iš visų istorikų labiausiai nuvilia egzegetas. Jeigu jisai priklauso tiems, kurie pirmiausia paneigia antgamtiškumą ir Jėzujė neįžiūri Dievo, tai esame tikri, kad jis visiškai nieko nesuvokia apie savo tyrinėjamą dalyką, o visas jo mokslas mums tiek tesveria, kiek šapas. Jeigu jisai, priešingai, yra krikščionis, drįskime tarti, kad labai dažnai iš užsidegimo jam, betapant vaizdą, dreba rankos, raibsta akys: žmogus, kurio vardas Jėzus ir kurio paveikslą čia jis pateikia, susiduria su pavojum išnykti antro Dieviškojo Asmens žėrėjime.

Be abejo, susiliejus rašytojo erudicijai ir mistiniam pažinimui, gimė daug puikių veikalų Prancūzijoje, pvz., tėvo Lagrange, tėvų de Grandmaison, Lebreton, Pinard de Laboulaye, Huby. Bet, deja, esama ir kitoikių! Ir mes žinome, kodėl daugelis protingų žmonių šiandien neigia istorinį Kristaus buvimą: Evangelijų Jėzus, čia istorikų sulygintas su paprastu žmogumi, čia vėl jų šlovinimo ir meilės nukeltas kažkur už žemės, kurioje jis gyveno ir mirė, tikinčiųjų, kaip ir atšalėlių, akyse netenka aiškių kontūrų ir nė vienu bruožu neprimena gyvo asmens.

Taigi šioje vietoje rašytojas katalikas, nors ir koks neišmanėlis jis būtų, romanistas, - bet drįsčiau pasakyti, kad jis tikrai nusivokia prasimanytų herojų gyvenime, - galbūt turi teisę tarti savo žodį. Aišku, „Jėzaus gyvenimą" reikėtų rašyti puolus ant kelių, jaučiant tokią savo menkybę, kad plunksna kristų iš

rankų. Nusidėjėlis turėtų raudonuoti, jog drįso šį kūrinį užbaigti.

Kad jis nors galėtų skaitytoją įtikinti, jog Evangelijų Jėzus toli gražu nėra dirbtinė ir sugalvota asmenybė. Štai drebėte drebantis asmuo, vienas iš didžiausių istorijos vardų, štai iš visų tos istorijos mums paliktų charakterių - nelogiškiausias, nes jis gyviausias. Mums lieka suvokti, kas jame yra tik jam vienam savita, nekintama.

Kol sužinosim, kad jisai Dievas, mūsų akyse jis jau pasirodo kaip žmogus apibrėžtoje epochoje, laiko atžvilgiu mums artimoje: tai tam tikras vyriškis, susijęs su tėvyne, su savųjų būriu; žmogus kaip ir daugelis žmonių, vienas iš jų - toks, kad, jį išskiriant iš vienuolikos skurdeivų, prireikė Judo pabučiavimo. Šis dailidė kalba ir elgiasi kaip Dievas. Šis iš vargšų kilęs galilėjietis, šis labai neturtingos giminės narys, giminės, kuri dar iš jo juokiasi ir mano jį esant nesveiko proto, turi tokią galią daiktams, kūnams ir širdims, jog pakeičia tautą, suteikia jai Mesijo viltį; ir kunigai, norėdami nugalėti šį apgaviką, turės prašyti pagalbos pikčiausio savo priešo - romėnų.

Taip, jų akimis tai buvo apgavikas, kuriam padeda šėtonas, Dievo beždžionė, kuris apsimeta atleidžias nuodėmes ir kurio piktžodžiavimai neturi sau lygių. Toks jiems atrodė Jėzus, kurį savieji drebėdami mylėjo kaip bičiulį ir tuo pat metu kaip visagalį ir labai kuklų; tas žmogus turi dvi puses, jis yra vienintelis, bet vis kitoks kiekvienai širdžiai, kurioje jis atsispindi; vargšų garbinamas, o išdidžiųjų nekenčiamas dėl savo dieviškumo, - dėl to dieviškumo ir vieni, ir antri jo nesupranta; štai mano tapybos objektas, štai atvaizdas, kurį per neatsargumą ryžausi apmesti.

Nesuprastas ir dėl to susierzinęs, ūmus, kartais įnirtęs kaip ir kiekviena meilė. Bet po šiuo jo būtybės paviršiuje regimu smarkumu viešpatauja gelmių ramybė, kuri yra jo ir kuri nepanaši į jokią kitą ramybę: *mano* ramybė, kaip jis pats sako, ramybė vienybėje su Tėvu, rimitis, kupina švelnumo, iš anksto jau žinanti savo valandą ir savo kelią, kuris veda prie kančios, paniekinimo ir kryžiaus.

Ir jo žodžiuose regime tą išorinį smarkumą ir iš gelmių plaukiančią rimitį. Tuos žodžius reikėtų peržvelgti vieną po kito, nužerti nuo jų amžių rūdis, visą tą purvą, iš įpročio prilipusį, nuimti tuos švelninančių komentarų sluoksnius, kurie jau tūkstantis devyni šimtai metų kraunami. Tada mums iš naujo pasigirs balsas, kuris nesusilieja su jokia kitu balsu: po tiek amžių jis dar tebedreba kiekviename jo pasiliktame žodyje ir niekad os nenutyla žadindamas ne tik meilę, bet, kaip sako tėvas Lacordaire, ir „dorybes, meilėje duodančias vaisių“.

Ir ši nedidelė, neatiadi knyga nebus tuščiai parašyta, jei bent vienas skaitytojas, užvertęs ją, staiga supras, ką reiškė pasiteisinimas tarnų, kuriems vyriausieji kunigai prikaišiojo, kad nedrįso Jėzaus suminti: „Niekuomet žmogus nėra taip kalbėjęs, kaip tas žmogus“.

I

Nazareto naktis

Viešpataujant ciesoriui Tiberijui, dailidė Ješua, Juozapo ir Marijos sūnus, gyveno aname Nazareto miestyly, apie kurį nekalba nė viena istorijos knyga ir kurio nemini Raštai: keletas namų, išraustų kalvos uoloje, priešais Esdreleno slėnį. Tų grotų liekanos ir dabar tebėra. Ir vienoje jų, tarp darbininko ir mergelės, glūdėjo šisai kūdikis, šisai jaunuolis ir vyras. Tris dešimtis metų jis ten gyveno tyloje, gerbiamas ir mylimas. Jėzus - visomis šaknimis įaugęs į savo giminę: su jos plepalais, pavydu, mažomis gausių giminaičių dramomis, tų pamaldžių galilėjiečių, romėnų ir Erodo priešų, kurie, laukdami Izraelio pergalės, per šventes keliauja į Jeruzalę.

Taigi nuo pat slapto gyvenimo pradžios jie buvo ten, visi tie, kurie, išvydę pirmuosius stebuklus, kalbės, kad jis pamišęs, ir norės jį paimti į savo rankas; Evangelija mums paliko jų vardus: tai Jokūbas, Juozapas, Simonas, Judas. Kad jis nesiskyrė nuo savo amžiaus berniukų, rodo Nazareto gyventojų pasipiktinimas, kai jis pirmą kartą prabilo jų sinagogoje. Jis nepalenkė jų sau: „Ar jis ne dailidė, Marijos sūnus, o tarp mūsų ar nėra jo brolvaikių?" Taip apie jį kalbėjo kaimynai, matę jį augant, ir tie, su kuriais jis žaidė ir kurių užsakymus dar neseniai atlikdavo: buvo tai dailidė, vienas iš dviejų ar trijų miestelio dailidžių.

Ir vis dėlto jo dirbtuvėje tapo tamsu, kaip šiame pasaulyje aptemsta visa, atėjus skirtai valandai. Iš gatvės

durys ir langai buvo uždaryti. Tie trys žmonės, vieni kambaryje, susėdę aplink stalą, ant kurio buvo padėta duonos. Vyras, vardu Juozapas, moteris, vardu Marija, berniukas, vardu Ješua. Vėliau, kai Juozapas paliko šią žemę, sūnus ir motina sėdėjo vienas prieš kitą ir laukė.

Ką juodu kalbėjosi? „Marija dėmėjosi visus šiuos dalykus ir svarstė juos savo širdyje“. Taip rašo Lukas; kitoje vietoje tas pats evangelistas sako: „Jo motina laikė visus šiuos žodžius savo širdyje“. Šie žodžiai rodo ne vien tai, kad iš Marijos jis gavo visas žinias apie Kristaus vaikystę - kaip liepsna jie perveria trijų, paslui dviejų žmonių gyvenimo tamsą dailidės pašiūrėj. Taip, moteriškė nieko nepamiršo apie paslaptį, kuri buvo įvykusi jos kūne; bet praeina metai gaubė tą paslaptį, o angelo pažadai nesipildė: kita būtų išmetusi tai iš galvos, nes šios pranašystės buvo niūrios ir baisios.

Gabrielius buvo pasakęs: „Štai pradėsi iščiose ir pagimdysi sūnų, ir praminsi jį Jėzumi. Jisai bus didis ir vadinsis Aukščiausiojo Sūnumi. Viešpats Dievas duos jam jo tėvo Dovydo sostą: jis karaliaus Jokūbo namuose per amžius, ir jo karaliavimui nebus galo“.

Štai vaikelis išaugo, tapo jaunuoliu, vaikinų, vyrų, tuo darbininku galilėjiečiu, užsigulusiu ant varstoto. Didis jisai nebuvo. Jo niekas nevadino Aukščiausiojo Sūnumi; jis neturėjo sosto, tiktai suolelį prie ugniakuro skurdžioje virtuvėje. Motina būtų galėjusi suabejoti... Bet štai Luko liudijimas: Marija laikė šituos dalykus ir nepailsdama juos kartojo savo širdyje.

Savo širdyje; ji tai saugojo, jų neišdavė. Gal net ir Sūnui... Sunku įsivaizduoti, kad jie būtų šnekėjęsi kokiomis nors teologinėmis temomis. Aramėjiškai jie tarė paprastus neturtingų žmonių žodžius, apibūdinan-

čius vartojamus daiktus, įrankius, maistą. Trūko žodžių išreikšti tam, kas buvo išsipildę šioje moteryje. Saviškiai tylėdami stebėjo paslaptį. Tenai prasidėjo apmąstymai apie paslaptis, tame Nazareto šešėlyje, kuriame alsavo Trejybė.

Prie šaltinio, skalbykloje - ką gi būtų Švenčiausioji Mergelė įtikinusi, kad ji nekalta ir pagimdė Mesiją? Tačiau tai netrukdė širdyje jai pažvelgti į savo lobį: angelo pasveikinimą, pirmąsyk išstartus žodžius: „Sveika, malonės pilnoji, Viešpats su tavimi; tu pagirta tarp moterų...“ Šie žodžiai bus kartojami milijardus kartų per amžių amžius. Visa tai žinojo kukli Marija, kuri, pagauta Šventosios Dvasios, vieną dieną išpranašavo Elzbietos akivaizdoje: „Štai nuo dabar visos kartu mane vadins palaiminta“.

Ar prabėgus dvidešimčiai, trisdešimčiai metų dailidės motina vis dar tebetikės, kad visos kartos vadins ją palaiminta? Ji prisiminė, kai būdama nėščia keliavo į kalnuotą šalį, į Judėjos miestą. Ji išengė pas kunigą Zachariją, kuris buvo nebylys ir turėjo žmoną Elzbieta. Ir šoktelėjo kūdikis, kurį senoji moteris nešiojo savo iščiose, o Elzbieta sušuko: „Tu pagirta tarp moterų...“

Ar prabėgus dvidešimčiai, trisdešimčiai metų Marija vis dar tebetikės esanti pagirta tarp moterų? Nieko taip ir neįvyko, ir kas gi galėtų atsitikti šiam išvargusiam darbininkui, šitam žydui, kuris jau nėra toks jaunas, kuris moka tik obliuoti lentas, apmąstyti Raštą, klausyti ir melstis?

Ar liko bent vienintelis liudytojas, aną palaimintą naktį matęs Dievo apsireiškimą? Kur buvo jie, tie pie-menys? Ir tie išminčiai, žvaigždžių žinovai, iš anapus Negyvosios jūros atvykę pagarbinti Kūdikėlio? Rodos,

visa pasaulio istorija tada nusilenkė prieš Amžinojo valią. Jeigu ciesorius Augustas įsakė surašyti imperijos ir jai priklausančių žemių, pavyzdžiui, Palestinos, gyventojus Erodo dienomis, tai dėl to, kad viena pora galėtų nukeliauti nuo Nazareto ligi Jeruzalės ir Betliejaus ir kad Michėjas buvo pranašavęs: „Ir tu, Betliejau, Judo žeme, anaipol nesi mažiausia tarp vyresniųjų Judo vietų; nes iš tavęs kils vadas, kuris valdys mano tautą, Izraelį“...

Dailidės motina, jau senstelėjusi, vis tebesidairė, ar šešėlyje neišvys angelų, kurie anomis dienomis po Apreiškimo nuolat lydėjo jos gyvenimą. Jie šventąją naktį parodė piemenims kelią į grotą ir iš sutemų gilumos žadėjo ramybę žemėje geros valios žmonėms, o tuo tarpu prakartėje nuo šalčio drebėjo gimusi meilė. Angelas sapne paliepė Juozapui imti Kūdikelį ir jo motiną ir bėgti į Egiptą nuo Erodo rūstybės... Bet grįžus į Nazaretą dangus užsivėrė, angelai išnyko.

Dievo Sūnus turėjo giliai įaugti į žmogaus kūną. Bėgant metams, dailidės motina būtų galėjusi manyti, kad sapnavo, jeigu jos akivaizdoje nuolat nebūtų buvę Tėvo ir Sūnaus, jeigu ji nebūtų savo širdyje vis svarsčiusi išsipildžiusių dalykų.

Senelis Simeonas

Gal tik apie vieną atsitikimą ji kartais stengiasi negalvoti. Bažnyčioje buvo tartas žodis, kurį galbūt ji norėjo užmiršti. Keturiasdešimtą dieną gimus vaikeliui juodu buvo grįžę į Jeruzalę: Marija turėjo apsivalyti ir paaukoti Viešpačiui šį berniuką, kuris Jam priklausė kaip ir visi pirmagimiai; jį reikėjo atpirkti pora pur-

plelių. Ir štai senelis, vardu Simeonas, paėmė vaikeli ant rankų. Ir staiga jis nušvito, apimtas Šventosios Dvasios džiaugsmo: dabar Viešpats gali leisti savo tarnui ramiai iškelti, nes jo akys matė Išganyką, šviesą, kuri apšvies tautas, Izraelio garbę... Bet kodėl gi senelis staiga atsigrėžė į Mariją? Kodėl jis pasakė: „Ir tavo pačios sielą pervers kalavijas?“

Šio žodžio ji niekad negalės pamiršti; ir žodis, ir kalavijas. Jis įsmigo aną valandą ir liko ligi šiol. Ji žino, kad ją sužeisti galima tik per sūnų, kad jos kančia ir džiaugsmas jai kyla tik iš jo. Štai dėl ko Marija galbūt džiaugėsi, kad metai bėga, o tamsa nesisklaido nuo jų skurdaus namelio ir skurdžios buties. Gal ji mąstė, kad pasauliui išganyti užtenka šitos esybės, kurios pasaulis nesuvokia, pakanka, kad Dievas, niekam nežinant, pasislėpė kūne, - ir kad jai nėra ko bijoti kito kalavijo, išskyrus sielvartą, jog tik ji viena regi šią begalinę meilę.

II

Vaikelis tarp mokytojų

Gyvenimas toks paprastas ir toks panašus į kitų gyvenimą, kad Lukas savo Evangelijos pradžioje pasigiria „rūpestingai ištyręs viską nuo pat pradžios“, bet apie Kristaus jaunystę nieko daugiau nepasako, išskyrus kelionę į Jeruzalę, per Velykų šventes, kai jam buvo dvylika metų. Kai Marija ir Juozapas grįžo į Nazaretą, vaikas nuo jų atsiskyrė. Pirmiausia jie pagalvojo, kad jis bus likęs su kaimynais ar pažįstamais, ir be jo keliavo ištisą dieną. Paskui ėmė nerimauti. Veltui ieškoję, eidami nuo būrelio prie būrelio, nusigandę grįžo atgal. Tris dienas jie manė, kad jisai žuvo, ir klaidžiojo po Jeruzalę.

Kai pagaliau jį rado šventykloje, sėdintį tarp mokytojų, nustebintų jo žodžių, juodu pasigėrėjo drauge su kitais, bet gal pirmą kartą motina kreipėsi priekaištaudama:

- Vaikeli, kam mums taip padarei? Štai tavo tėvas ir aš su sielvartu ieškome tavęs...

Ir pirmą kartą Ješua neatsakė kaip vaikas; jis neatsakė kaip paprastas mokinys. Neužgauliai, tartum nesvarbu būtų amžius, lyg būtų anapus bet kurio amžiaus, savo ruožtu jis paklausė:

- Kam gi manęs ieškojote? Argi nežinojote, kad man reikia būti savo Tėvo reikaluose?

Neišmanydami juodu tai žinojo... Lukas aiškiai liudija: tėvai nesuprato, ką jiems vaikas buvo sakęs. Marija, kaip ir visos motinos, - rūpesčių, nerimo grau-

žiama... Ir kuri motina lengvai supranta pašaukimo paslaptį? Kuri motina savo laiku nebuvo išmušta iš vėžių jaunos, augančios būtybės, kuri jau žino savo kelią, akivaizdoje? Bet būdama iš Dangaus apšviesta, širdyje rinko tai, ko negalėjo suprasti varginga moteris. Tačiau jai tie vaiko žodžiai turėjo atrodyti skaudūs. Ar josios Ješua prabilo į ją švelniais žodžiais paskutinę valandą nuo kryžiaus?

Lukas mums teigia Jėzų buvus tėvams paklusnų; jis nepasako, ar jisai buvęs su jais meilus. Kiekvienas Kristaus žodis motinai, užrašytas Evangelijose (išskyrus paskutinį), ryškiai rodo jo savarankiškumą šios moters atžvilgiu: tarsi būtų ja pasinaudojęs įsikūnyti, o palikęs šį kūną jau nieko bendra su ja neturėtų. Tiems, kurie jį kartą išpėjo: „štai tavo motina ir tavo broliai yra lauke ir tavęs ieško...“ jis atsakė: „Kas mano motina ir kas mano broliai?“ Pažvelgęs į tuos, kurie sėdėjo aplink, jis tarė: „Štai mano motina ir mano broliai. Nes kas tiki Dievo valią, tas mano brolis, ir mano sesuo, ir mano motina...“ Ir Kanoje, vestuvių puotos svečių akivaizdoje, jis sviedė motinai tuos žodžius: „Kas man darbo su tavim, moteriške?“

Bent tiek tikra: dvylikos metų vaikas jau nekalbėjo švelniai; jis nurodė esant tarp jų tam tikro atstumo; staiga tapo lyg svetimas. Marija žino, kad taip turi būti. Sūnus jai jau žuvęs; geriau pasakius - jai nebuvo ko netekti: šiame pasaulyje jis niekada nepriklausė jai. Šioje žemėje jis su ja elgiasi taip, kaip ir dabar tebesielgia su tomis sužadėtinėmis, kurias nori pašvęsti ir kurios ar už vienuolyno grotų, savo kambarėliuose, ar pasaulio sūkuriuose taip pat jaučiasi visiškai vienišos, apleistos, nors dvasia lieka tikros, kad yra išrinktos ir mylimos.

Dvylikos metų Jėzus, kuris augo išmintimi, metais ir malone ir kurį motina, išvykusi iš Jeruzalės, manė esant su giminėmis ir kaimynais, buvo susidūręs su daugeliu žmonių, amatininkų kaip ir jis pats, arba žemdirbių, vynininkų, ežero žvejų; susidūrė su žmonėmis, kalbėjusiais apie sėklą, apie avis, tinklus, valtis ir žuvis; jie žvalgėsi į saulėlydžius spėliodami, ar bus vėjuota, ar lis. Jau tuomet jis žinojo, kad šie paprasti žmonės supras tik tada, jei kalbės žodžiais, pažymintiais daiktus, kuriuos jie kasdien vartoja, surenka, sėja, pjauna savo veido prakaitu. O aukštuosius dalykus šie vargdieniai supranta tik per palyginimus ir panašumą: šulinio vanduo, vynas, garstyčių grūdas, figos medis, avis, truputis raugo, miltų saikelis, - štai ko užtenka, kad ir menkiausi suprastų Tiesą.

Jėzus jaunuolis

Dvylikos metų izraelitas jau būna išaugęs iš vaikystės. Mokytojus nustebinęs Jėzus Nazareto gyventojų akyse atrodė labai pamaldus ir įsigilinęs į Toros išmintį berniukas. Bet tarp įvykių kelionėje į Jeruzalę ir pasirodymo kovos lauke, žėrint saulei, prabėga aštuoniolika paslaptinčiausių metų. Juk vaikystė kartais esti tokia skaisti, jog lengva įsivaizduoti vaikelį Jėzų. Bet Jėzus jaunuolis? Jėzus vyras?

Kaip nušviesti šią naktį? Jis buvo tikras vyras ir, išskyrus nuodėmę, susidūrė su visomis mūsų silpnybėmis, - susidūrė ir su mūsų jaunyste, bet, be abejo, ne su tuo nerimu, su tuo amžinai apviliamu įkarščiu, su širdies sumišimu. Trisdešimties metų būdamas jis pasakys: „Palik viską ir sek paskui mane“, ir tas žmogus

pakils ir eis paskui jį. Moterys atsisakys savo paikysčių ir jį garbins. Priešai neapkęs to žmogaus, kuris patraukia ir turi jiems galią. Gal toji galybė valdyti širdis dar nebuvo būdinga vaikinui, kuris obliavo lentas, apmąstydamas Torą, tarp būrelio amatininkų, kaimiečių ir žvejų... Bet ką gi mes apie tai žinome? Gal jo žvilgsnyje, jo balse ruseno, nors ir užberta pelenais, ugnis, kurios jis buvo atėjęs žemėje uždegti? Gal tada jis liepė kuriam nors jaunuoliui: „Ne, nesikelk! Nesek paskui mane...“

Ką apie jį kalbėjo? Kodėl dailidės sūnus neturėjo moters? Be abejo, jį saugojo pamaldumas. Nuolatinė malda, nors ir be žodžių, aplink šventuosius sukuria susitelkimo ir šlovės nuotaiką. Visi mes pažinome šių būtybių, kurios dirbdamos kasdienius darbus nuolat stovėjo Dievo akivaizdoje, - ir net didžiausi juos gerbė, neaiškiai nujausdami ten esant Dievą.

Taip, tasai, kurio klausys vėjai ir jūra, turėjo galią kurti širdyse ramybę. Jis turėjo galią neleisti moterims jo akivaizdoje jaudintis; jis numalšindavo bekylančias audras, nes jį būtų garbinę ne kaip Dievo Sūnų, bet kaip vieną iš žmogaus vaikų.

III

Nuošalaus gyvenimo pabaiga

Nazaretą pasiekė Jono Krikštytojo pamokslų sukeltas triukšmas. Jeigu penkioliktaisiais Tiberijaus viešpatavimo metais pasaulyje būta kampo, kur žmonės žinojo, ko vienintelis Dievas laukia, iš kiekvieno atskirai reikalauja, - ne aukų ir deginamųjų atnašų, bet sielos skaistybės, atgailos širdyje, nusižeminimo, vargšų meilės, - tai buvo anoje Galilėjos žemėje, patekusioje į tetracho Erodo Antipo rankas, romėnų ir graikų nekenčiamoje tautoje. Atėnai ir Roma valdžia, pažinimu ir linksmybėmis buvo priėję galutinę ribą. Čia maža tautelė skverbėsi į priešingą pusę, atsuko nugarą galybės, persivalgymo ir sotaus gyvenimo ieškojimui. Prie Nėgyvosios jūros esėjai gyveno susilaikydami, skleistūs, besirūpiną vien savo siela.

Mes įsivaizduojame Nazareto dirbtuvėje šį vyrą laukiant besiertinančios savo valandos. Marija gal jam kalba apie Joną, savo seserėčios Elzbietos sūnų, ir apie paslaptinę jo gimimą. Kunigas Zacharijas ir jo žmona Elzbieta, kuri buvo nevaisinga, jau buvo susenę. Zacharijui, kai liko vienas smilkymo valandą, o žmonės laukė lauke, buvo apreikšta, kad jam gims berniukas, kuris bus kupinas Šventosios Dvasios. Kadangi Zacharijas valandėlę suabejojo stebuklu, tai neteko žado, kollei išsipildė pranašystė ir Elzbieta pagimdė sūnų. Tada, kaimynų paskatintas, tėvas lentelėje parašė: „Jo vardas Jonas“. Ir tuojau pat prašneko. Marija atsiminė, kaip po šešių mėnesių aplankė savo seserėčią. Bet

ten ant slenksčio sugiedota giesmė dabar, po šitiek metų, nekilo jai iš širdies: „Mano siela garbina Viešpatį, ir mano Dvasia džiaugiasi Dievuje, mano Išganytojuje. Nes jis pažvelgė į nuolankią savo tarnaitę. Štai nuo dabar visos kartos vadins mane palaiminta...“ Ne, paskutinių nuošalaus gyvenimo valandų negalėjo drumsti džiaugsmo himnas. Marija ėmė numanyti, kad jau priartino metas: kalavijas nežymiai sujudėjo.

Jonas Krikštytojas, - jis, sako, vilkįs kupranugario kailiu, juosįs šikšninį diržą per strėnas, mintąs žiogais ir laukinių bičių medumi, - nesitenkina grasinimais, skelbdamas atgailą ir krikštydamas vandeniui; jis praneša, kad tuojau ateis nepažįstamasis: „Aš, tiesa, jus krikštiju vandeniui, bet ateis galingesnis už mane, kuriam aš nesu vertas atrišti jo kurpių dirželio; jis krikštys jus Šventąja Dvasia ir ugnimi... Bet tarp jūsų stovitas, kurio jūs nepažįstate...“

Muitininkai, kareiviai, paprasti žmonės jo klausinėjo: „Tai ką mes turime daryti?“ Muitininkams jis sakė: „Nereikalaukite nieko daugiau, kaip jums nustatyta“. Ir kareiviams: „Nieko neskriauskite“. Ir, be abejo, buvo nuviltos tos degančios širdys, kurios nesąmoningai tikėjosi dar negirdėto atsakymo. Netrukus tą atsakymą jiems tars kitas: „Jeigu norite būti tobuli, meskite viską ir sekite paskui mane“.

Jonas Krikštytojas atvirai kalba apie nepažįstamąjį: „Bet ateis galingesnis už mane... Jo vėtyklė jo rankoje; jis išvalys savo klojimą ir surinks kviečius į savo kluoną, o pelus sudegins neužgesinama ugnimi“.

Paskutinės nuošalaus gyvenimo dienos. Darbininkas jau nebe darbininkas; jis nepriima užsakymų, dirbtuvė atrodo apleista. Melstis jis visada meldavosi, bet dabar dieną ir naktį Marija užtinka jį parpuolusį veidu

į žemę. Gal jį jau apėmė tasai nekantrumas, kad viskas išsipildytų. Savo kelyje į Kalvariją, per trejus metus, dažnai jis parodė tą nekantrumą. O, kodėl taip ilgai negirdėti spragsint pirmųjų žarijų laužo, kuris jam skirtas uždegti! Ligi šios valandos Dievas buvo taip pasislėpęs žmoguje, kad net pati motina, nors buvo jai apreiškta, pamiršo tai ir ilsėjosi, nejausdama slegiančio žinojimo. Ji bučiavo į kaktą, matė miegant savo vaiką, panašų į kitus vaikus; ji lopė jaunuolio drabužius; jis pelnėsi savo duoną, sėdosi už stalo valgyti, šnekučiausi su kaimynais; o ir daugiau buvo tokių pamaldžių ir susipažinusių su Raštais amatininkų kaip jis. Be abejo, juk tai tas pat žmogus, kuris paskutinėmis dienomis prisiartina prie durų, tylėdamas klausosi, ką pasakoja žmonės, toli toli įbedęs žvilgsnį, į galvą dėdamasis iš visur sklindančius gandus apie Joną. Bet jau ryškėja galia, kurią regi tik motina. Taip, tai žmogus, kurį paslaptinai vadino Žmogaus Sūnumi.

Jau toli nuo čia jis skrajoja, atsidavęs tam, ką myli, - žmonijai, kurią tuoj reikės laimėti - ir iš kokio priešo! Mąstant apie priešus, Jėzui nereikia įsivaizduoti fariziejų, vyriausiųjų kunigų, kareivių, kurie jį muš per veidą... Drįskime pažvelgti tiesai į akis: savo priešą jis pažįsta. Visose kalbose jo priešas turi daug vardų. Jėzus yra šviesa, atėjusi į pasaulį, atiduotą tamsos galybei. Tais penkioliktisiais Tiberijaus viešpatavimo metais regimas pasaulio valdovas yra šėtonas. Kipro saloje jis ciesoriui pramano tuos nešvarius žaidimus, apie kuriuos kalba Svetonijus. Jis pasinaudoja dievais, tvirkindamas žmones, jis pakeičia dievus, jis sudievinia nuodėmes, jis yra pasaulio karalius.

Jėzus jį pažįsta, o jis Jėzaus dar nepažįsta: nebūtų ėmęs gundyti, jeigu būtų pažinojęs. Jis tik sukiojasi ap-

link tyriausią ir švenčiausią sielą, prie kurios prisitarti niekad nebūtų drįšęs. Tačiau kuris šventasis nėra suklupeš? Štai kas nelabajam teikia paguodos. Jį patį nugramzdinusi puikybė kaip kokia žaizda šmėkšo ant tiekos veidų, kurie manosi esą angeliški!

Aną savo gyvenimo valandą Žmogaus Sūnus yra tarsi gladiatorius, kuris slepiasi šešėlyje, bet jau pasirengęs išeiti į akinančią cirko areną, - kovotojas, kurio ir žvėris privengia. Vėliau, drebėdamas iš džiaugsmo, Kristus kalbėjo: „Mačiau šėtoną kaip žaibą krintant iš dangaus!“ Gal paskutinėmis savo nuošalaus gyvenimo valandomis jis regėjo šį nuopuolį. Ar taip pat regėjo (o ar galėjo neregėti!), kad nugalėtasis arkangelas paskui save patrauks milijonus sielų - daug daugiau negu žiemą snaigių?

Pasiėmė jis apsiaustą, užsirišo kurpes. Tarė motinai atsisveikinimo žodį, kuris amžinai liks nežinomas.

IV

Jėzaus krikštas

Jis skuba į Judėją, artinasi prie tos Jordano vietos, netoli Betanijos, kur laukia pirmieji draugai. Tai ne ta pati Betanija, kur jį pagarbins paskutiniai jo draugai, netrukus prieš Kančios valandą.

Ar jis keliauja vienas, ar su kitais Nazareto gyventojais, kuriuos traukia Jono krikštas? Širdyje jis pažino Jono mokinius, atklydusius iš Betsaidos į Betaniją. Greitai jis išplėš juos iš pirmtako - vos tik jie pamatys jį. Tarp jų ir pats mylimiausias: Zebediejaus sūnus...

Iš pradžių Jonas Krikštytojas buvo vienas, kai Jėzus prie jo prisiartino. Jis dar jo nepažįsta. Tik vėliau jis sušuks: „Štai Dievo avinėlis, štai tas, kuris atima pasaulio nuodėmę". Jėzus ateina priimti krikšto apeigų, kaip ir kiekvienas kitas pamaldus žydas, tartum ir jis turėtų nusiplauti nešvarumus. Juk Žmogaus Sūnus turėjo padaryti pirmąjį žingsnį, pakilti aukščiau tos žmonijos, kurioje trisdešimt metų buvo įsirausęs giliau negu sėkla į molį, pasislėpęs labiau negu šiandien Eucharistijoje. Bet jam nedera pasilypėti ant akmens ir šaukti: „Aš esu Kristus, Dievo Sūnus". Jis nusimeta drabužius ir brenda į vandenį, nors Jonas tam priešinasi. Tada pasirodė Šventoji Dvasia ir apglobė jį sparnais, kurių šešėlis prieš trisdešimt metų buvo suplazdėjęs ant Švenčiausiosios Mergelės, kad jai gimtų sūnus. Jonas Krikštytojas girdi balsą - gal ir kiti girdėjo: „Tu mylimasis mano Sūnus..." Žmogaus Sūnus pasitraukia į dykumą, kur šėtonas suka aplinkui ir kabinėjasi prie pavojingo nepažįstamojo.

Pirmasis pašaukimas

Keturiasdešimt dienų pasninkavęs ir mąstęs, štai jis grįžta į krikšto vietą. Iš anksto žino, ką susitikis: „Dievo avinėlis!“ - sako pranašas, jį išvydęs. Du mokiniai tada buvo su juo. Pažvelgė juodu į Jėzų, ir to žvilgsnio buvo gana: jie nusekė paskui jį ligi vietos, kur šis gyvena. Vienas jų buvo Andriejus, Simono brolis; antras - Jonas, Zebediejaus sūnus. „Jėzus jį pamatęs pamilo...“ Čia primenama tai, kas vėliau pasakyta apie turtingą jaunuolį, kuris nuliūdęs pasišalino. Ką Jėzus darė, norėdamas juos sulaikyti? „Matydamas, kad juodu jį seka, paklausė: 'Ko ieškote?' Juodu jam tarė: 'Rabi, kur gyveni?' Jis jiems atsakė: 'Ateikite ir pažiūrėkite'. Juodu nuėjo ir pamatė, kur jis gyvena, ir pasiliko tą dieną pas jį. Buvo apie dešimta valanda“.

Šis pasakojimas jaudina taip, kaip retas kuris Kristaus žodis. Kur jis gyvena? Dykumoje, pilnoje akmenų, kuriuos šėtonas jį gundo paversti duona. Per šį pirmąjį susitikimą, Betanijoj vos prašvitus, pasikeičiama nežemiškos, žodžiais neišreiškiamos meilės paslaptimi. Įžiebta ugnis jau skleidžiasi, metasi nuo medžio prie medžio, iš sielos į sielą: Andriejus praneša savo broliui radęs Kristų ir į dykumą atsiveda Simoną, kurį Jėzus pirmąją dieną pavadina Kefu.

Rytojaus dieną gaisras plinta, apima Pilypą, vyrą iš Betsaidos, Tiberiados ežero žveją - kaip Andriejus ir Petras. Nežinome nei žodžio, nei mosto, kurie jį priartino prie Kristaus. Bet liepsna nuo Pilypo šokteli ant Natanaelio. Naujasis medis ne išsyk užsidega, nes Natanaelis įsigilinęs į Raštą ir tvirtina, kad iš Nazareto negalį būti nieko gero. Jo bičiulis jam tepasako: „Eik ir pažiūrėk“.

Ar iš anksto paskirtai sielai pakanka išsvysti Jėzų, kad jį pažintų? Ne, Jėzus duoda ženklą. Natanaeliui jis duoda tą patį ženklą, kuris netrukus įtikins ir moterį iš Samarijos: „Iš kur mane pažįsti?" - nepasikliaudamas klausė Natanaelis. „Prieš pakviečiant tave Pilypui, kai sėdėjai po figmedžiu, aš mačiau tave". Natanaelis sušuko: „Rabi, tu Dievo Sūnus!"

Nedaug ką tereiškia, kad čia neatskleidžiama didžiai slapto dalyko, įvykusio po figmedžiu, paslapties. Natanaelis suvokia, kad jo sielos gelmės patikėtos šiam žmogui; jo akivaizdoje jis jaučiasi atviras savo dvasia, taip, kaip jaučiasi kiekvienas mūsų, parklupęs išpažinti savo kalčių arba veidą atgręžęs į ostiją. Kam Kristus nėra parodęs šio ženklo, kuris paprastus, tiesaus būdo žmones tiesiog pribloškia? Juk jis atsakys į slapčiausias Įstatymo mokytojų fariziejų mintis; bet jie toli gražu nesimuš į krūtinę, o išvelgs čia Belzebulo klastą. Labiau už fariziejų nenuovokumą Kristų nustebins Natanaelio įtikėjimas, kuriam įvykus jis šypsodamasis atsakė: „Tu tiki, kadangi pasakiau tave matęs po figmedžiu? Tu pamatysi didesnių dalykų".

Šią su Natanaeliu susitikimo valandą Jėzus galbūt jau buvo palikęs dykumą, kur keturiasdešimt dienų pasninkavo ir patyrė piktybių kunigaikščio gundymus. Eidamas Pajordane, jis pasiekė Tiberiados ežerą ir Betsaidą, Jono mokinių tėviškę. Ne, dar jiems nebuvo atėjusi visiško atsidavimo valanda; kuri laiką dar juos laikys tinklai ir valtys: tai tik pirmasis pašaukimas.

Niekas mums neapibūdina apleisto pirmtako jausmų, gal tik išskyrus savotišką Jono artimųjų skersaklavimą į Jėzaus mokinius. Bet Žmogaus Sūnus, kuris ateina kaip vagis, neatsuka veido į tuos, kuriuos, atskyręs nuo mylimo žmogaus, palieka vienišus. Jo ma-

lonė paslapčia kaupiasi širdyse, kurias jis atėmė iš sūnaus, iš dukters; jo paguoda tvinsta kitomis vagomis negu mūsų pačių paguoda. Jam svetima pasiteisinimai, atsiprašinėjimai, ašaros. Po devyniolikos amžių reikia pasiekti tą švelniai griežtą izraelitą, kuris atėjo perskirti, kaip pats sako, ir kuris to imasi jau nuo pirmojo savo žingsnio su, išoriškai žvelgiant, Dievo abejingumu anam Atgailotojui, Krikštytojui, iš kurio jis atskyrė brangiausias draugas. Netrukus jis šauks nuo vartų lig vartų: ne taiką jis neša, bet kalaviją, reikalauja, kad jį labiau mylėtų už pačius artimiausius gimines ir net už tokį vyrą kaip pirmtakas, kad paliktų juos ir eitų paskui jį.

V

Kana

Išblyškęs nuo pasninko, iškankintas kovos su piktąja dvasia, Jėzus su savo naujaisiais draugais keliavo Pajordane ir pasiekė Tiberiados ežerą. Vienas iš jų buvo Zebediejaus sūnus Jonas, jau dabar mylimas labiau už kitus; paskui Andriejus, Simonas, Petras, Natanaelis (taip pat vadinamas Baltramiejumi). Kiekvienas jų pirmą kartą išvydo dramą, kurią Kristus atnešė į pasaulį, kuri ir šiandien tebevyksta visur, kur Jėzaus vardas garbinamas; tai pašaukimas, kvietimas į darbą, atsisakymas vargšų žmonių, giliai panirusių į gyvenimą ir supainiotų begalės varžtų, ypač kraujo ryšių, kurie pririša širdį, ir drauge pasmerktų stebuklingai skaistybei. Tačiau pajūryje tie žmonės laimingi, galėdami būti vieni su Kristum. Tarp jų ir mokytojo, kuris juos traukia, stovi Malonė.

Jėzus jų neragina; jie gali dar truputį pabūti su saviškiais, prie savo amato. Jis pats nuvyksta į motinos namus Nazarete. Visi jie susitinka Kanoje, kur buvo pakviesti į vestuves. Jonas pabrėžia, kad Kristus ten nuvyko su mokiniais. Bet kadangi per puotą Jėzus Marijai sako: „Mano valanda dar neatėjo“, tai šį pokylį reikia nukelti į tą laiką, kai buvo grįžę į Galilėją, kiek anksčiau, negu apaštalai galutinai paliko saviškius ir nusekė jam iš paskos.

Pirmasis Jėzaus stebuklas įvyko kūnų susijungimo iškilmeje, tokiose linksmose vestuvėse, kad net vyro pritrūko ir kad jis turėjo vynu paversti šešis akmeninius indus vandens, skirto apsiplauti.

„Taip jis parodė savo šlovę, ir jo mokiniai jį įtikėjo“, - rašo Jonas. Tai padarė dėl jų, norėdamas paruoš-

ti, kad antrą kartą pašaukti jie iki galo visko išsižadėtų. Jau dabar jis yra nusprendęs peržengti kiekvieną slenkstį, sėstis už kiekvieno stalo, nes jis atėjo dėl nusidėjėlių, žūvančių.

Pasipiktinimas prasideda Kanoje ir nenutils ligi Betanijos, ligi paskutinio patepimo. Tasai žmogus, kuris sakosi esąs Dievo Sūnus, kiekvieną dieną susitiks su muitininkais, laisvo elgesio moterimis, su ištvirkėliais, padugnėmis. Kanoje esama šaunių vyrų, kuriems nestinga nei išdaigų, nei juoko. Puotos šeimininkas kreipiasi į jauniki, šaukdamas: „Kiekvienas žmogus pirmiau stato geresnio vyno, o kai svečiai įgeria, tuomet prastesnio. O tu laikei gerąjį vyną iki šiolei“. Nėra ko abejoti: šeši akmeniniai indai buvo ištuštinti jau gerokai įkaušusių svečių. Galbūt ne vienas abstinentas kėlė Kristui veidmainišką klausimą, kuris taip dažnai kartosis fariziejų žodžiuose: „Jono mokiniai dažnai pasninkauja ir meldžiasi, taip pat ir fariziejų, o tavieji tik valgo ir geria?“ Tačiau jis šypsojosi ir tylėjo, nes jo valanda dar nebuvo atėjusi.

Kaip ir buvo žadėta, Natanaelis dabar išvydo nuostabesnę stebuklą negu tas, kuri regėjo Betanijoje. Ar nuo šiol bus dalykų, kurie negalimi Žmogaus Sūnui? Buvusieji su juo Kanoje tuojau įtikės tą dieną, kai jisai teigs, kad vynas yra jo kraujas, o duona - jo kūnas. Šis pirmasis stebuklas, iš pažiūros toks „nedvasiškas“, juos veda, patiems nežinant, įtraukia į begalinę paslaptį.

Galutinis pašaukimas

Mokinių lydimas, Jėzus nuvyko į Kafarnaumą, prie ežero, kur Simonas, Andriejus, Jokūbas ir Jonas vėl rado savo valtį ir tinklus. Trumpam nuo jų atsiskyrė; jie jau nepabėgs nuo jo. Visa tai mums atrodo taip paprasta,

tiesiogiai esame skaitę šią istoriją, kad, rodos, Jėzus, eidamas išilgai ežero ir matydamas savo bičiulius metant tinklą, tik spėjo ištarti: „Eikite paskui mane; aš padarysiu, kad jūs būtumėte žmonių žvejai“, - ir jie, viską palikę, nusekė paskui jį. Iš tikrųjų jis tai padarė pirma jiems davęs naują savo galybės ženklą, tokį ženklą, kuris ypač turėjo nustebinti šiuos paprastus žmones. Pirmiausia jis pasiskolino valtį, norėdamas išvengti minios, kuri aplinkui grūdosi. Simonas ėmė irkluoti, o Jėzus, sėdėdamas valties gale, kalbėjo įsikarščiausiai miniai. Nazarete, sinagogoje (kur kaip kiekvienas pamaldus žydas jis turėjo teisę kalbėti), jo pranašų aiškinimas suerzino žmones, kurie regėjo jį gimstant ir kuriems dailidė Jėšua nieko nereiškė, nepaisant jam priskiriamų išgydymų. Rūstybės taurę jis perpildė sakydamas, kad vertingesni nei jie bus pagony, ir tik per stebuklą išvengė jų įsiūčio.

Dabar jis ne vienas: štai valtyje jis su Simonu ir Zebediejaus sūnumis. Nuo Betanijos šie žvejai žino, kad jis pažįsta kiekvieno jų slaptą gyvenimą; savo akimis jie regėjo Kanos stebuklą; Jėzus išgydė karščiuojančią Simono uošvę; jam dar liko juos įtikinti svarbiausiu dalyku: sugauti tiek žuvų, kiek norėtų. Tada jie žinos, kad vien žmogaus jėgų čia per maža!

Jie buvo žvejoję visą naktį ir nieko nepagavo. Ir štai dabar Simonas turėjo šauktis Jokūbo ir Jono pagalbos tinklams ištraukti. Abi valtys kone skendo - tiek jose buvo žuvų. Tada Kefas puolė ant kelių. Ir dar šiandien tai yra ženklas, kad Dievas mūsų neapleido, mums išvydus visą savo nuodėmių bjaurumą. „Pasitrauk nuo manęs, Viešpatie, nes aš - nusidėjėlis“. Jėzaus atsakyme, kaip ir daugelyje jo žodžių, glūdi pranašystė, kuri tebevyksta mūsų akyse dabar: „Nebijok, nuo šiol jau žmonės žvejosi“.

Tačiau bent vienas jų - Simonas - buvo vedęs. Ir kai jie buvo galutinai pašaukti, Jokūbas ir Jonas paliko ne tik savo valtis, bet ir tėvą Zebediejų. Paliko jį su samdiniais, vienu metu. „Jei kas pas mane ateina neatšizadėdamas tėvo, motinos, žmonos, vaikų, brolių ir seserų, netgi savo gyvybės, tas negali būti mano mokinys“. Niekada Žmogaus Sūnus nenorėjo taip aiškiai sukrėsti prigimties. Tačiau šis negirdėtas reikalavimas nėra aukos pabaiga, o pradžia. Ne, ne veltui pamiltasis Kristus susilaukė tokios neapykantos. Kaip vaikiška piktintis, kad galėjo nemylėti Kristaus daugelis tų, kurie matė jį gyvą! „Šitie žodžiai kieti, kas gali jų klausyti?“ - murmėjo žydai. Tie žodžiai visados atrodė kieti ir verti neapykantos. Meilė atgraso menkystas, užgautina melagių minią, kelia pasibjaurėjimą lepiesiems. Ir, be abejo, priešai dar labiau negu dabar jo būtų nekenėję (net ir tariamieji draugai!), jei tiek amžių nebūtų greitinę savo įsivaizduojamo rabio su tikrai gyvenusiu žmogumi, kuris parodė „pilną“ būdą metafizine prasme: tiesiog - nepermaldaujamą. Dėl nežinojimo šandien daugelis išvengia neapykantos Kristui. Jei geriau jį pažintų, jo nekęstų.

Jėzus taip apmąstė savo žodžius, jog įspėja mus patikrinti savo jėgas, kol apsisprėsime eiti su juo. Jis sako: „Nes kas iš jūsų, pradėdamas statyti, pirma neapsiskaičiuoja išlaidų, kurių prireiks pabaigti darbui, kad paskui, pradėjus pamatą ir pristigus lėšų, neimtų visi, kurie mato, tyčiotis iš jo ir sakyti: 'Tas žmogus pradėjo statyti ir negalėjo pabaigti...'" Tai visų netikrų kelių Dievo link istorija: taip malonu atsiversti, susilaukti atleidimo! Bet Kristus mus kviečia pirma apskaičiuoti savo jėgas, žinodamas, kur mus veda, ir kad ne šiaip sau jis mus pamilo.

VI

Iš šventyklos išvaryti pinigų keitėjai

Neilgai buvęs Kafarnaume, kur apsėstųjų lūpomis piktoti dvasia jį visiems apskelbė, kur jį apspito ligoniai, jis nukeliavo į Jeruzalę, nes buvo Velykos ir didžiųjų aukų metas. Pirkliai turtingiesiems suvedė į priangį kaimenes jaučių ir avių. Kiti pardavinėjo balandžius, kuriuos aukėjo vargingieji. Keitėjai laukė tų, kuriems prireiks jų patarnavimo. Ir kas gi čia nepaprasto? Ir ko piktintis? „Jeigu tik tai eina Dievo garbei“, - štai amžini žodžiai. Ir staiga pasirodo įpykęs vyras su rimbu rankoje - ne su vaikišku botagėliu, bet supintu iš virvių. Nustebę mokiniai nė nebando pasekti jo pavyzdžiu. Jis išveja galvijus, išvarto stalus, šaukdamas: „Pasiimkite juos iš čia ir nedarykite iš mano Tėvo namų prekybos namų!“ Koks pasipiktinimas! Visi išsigandę bėga paskui savo gyvulius. Patys jo draugai nežinojo, kad jis yra Meilė. Kaip jie tokia triukšme būtų galėję pastebėti Sūnaus meilę Tėvui?

Jis turėjo liautis, pridusęs, įpykusių ir išprakaitavusių veidu. Žydai murmėjo: „Kokį ženklą tu gali mums parodyti, kad turi teisę tai daryti?“ Jėzus pažvelgė į juos. Jų akivaizdoje jis būtų galėjęs padaryti, ko šie reikalavo, - išgydyti ten buvusius ligonius, kuriuos jis traukte traukė ir kurie buvo apipuolę jį kaip musės. Žinoma, jis būtų pagyęs, jeigu koks raišas žmogus būtų drįsęs išlįsti iš minios ir paprašyti. Bet visus ėmė šiurpas dėl Įstatymo mokytojų, o gal ir dėl jo, dar tebedrebančio su virvių ryšiu, sugniaužtu saujoj.

Tada jis atsisuko į savo priešus - fariziejus, mokytojus, kunigus. Nežymiai nusišypsojęs, tarė: „Sugriaukite šitą šventyklą, ir aš per tris dienas ją atstatysiu". Pagaliau! Štai jis sučiuptas nusikaltimo vietoje - plėšia šlovę ir apgaudinėja. Jie mano: tasai vyras išūliai tyčiojasi iš mūsų. Jėzus kalbėjo apie savo kūno šventyklą. Tačiau kuris klausytojas būtų jį supratęs, nors ir geriausių norų vedamas? Ar tyčia juos Kristus klaidina? Jis negalėjo trokšti, kad girdėdami jie nesuprastų, o regėdami nematytų. Jis apakina juos todėl, kad jie verti tamsos. Jie verti tamsos, nes juk jie būtų galėję nebūti neregiai.

„Sugriaukite šitą šventyklą, ir aš per tris dienas ją atstatysiu". Mokytojai, fariziejai, tie, kurie laikosi įsikibę į raidę, žvilgčiojasi tarpusavyje ir trina rankas. Porą jų tuos žodžius įsidėmi. Teisybės valandą, po trejų metų, kai Žmogaus Sūnus bus jiems pagaliau išduotas, jie atsimins šiuos žodžius, kai, grūsdamiesi prie vyriausiojo kunigo, ieškos liudijimo prieš apgaviką. Gal šią akimirką Jėzus, tebelaikydamas rankoje rimbą, išvydo busimojo gyvenimo vietą, kur jam bus mesti kaltinimai: „Šitas sakė: 'Aš galiu sugriauti Dievo šventyklą ir po trijų dienų ją vėl atstatyti'". Galbūt savo širdyje jau girdėjo vyriausiojo kunigo klausimą: „Tu nieko neatsakai į tai, ką šitie prieš tave liudija?"

Nikodemas

Bet tamsos valanda dar nebuvo atėjusi. Jėzų apsupe fariziejai ne visi klastingi. Jo neapykanta nekrinta tik dėl to, kad šis žmogus fariziejus. Vieną jų, didžiosios tarybos narį, Izraelio mokytoją, paveikė matyti ir girdėti

dalykai. Jis norėtų pasikalbėti su šiuo nežinomuoju. Aišku, tasai Nikodemas - atviros sielos žmogus, bet kilęs iš kito luomo negu Galilėjos žvejai, kurie, pasišovę eiti paskui Mokytoją, neteko tik senos valties ir sudytų tinklų. Izraelio mokytojas turi būti atsargesnis negu anie. Atsargumas yra dorybė, ir nedera reikšti pasipiktinimo, kai užimi aukštą vietą.

Ir vis dėlto Nikodemas negali atsispirti pagundai. Nemažas Jėzaus stebuklas sujaukino šitą iškilų vyrą. Viduryje nakties žydų didžiūnas nueina pas Jėzų, kuris jo neatstumia ir net yra pasiryžęs daug ką paaiškinti, nes jis juk Izraelio mokytojas.

Čia iškyla ypatinga filosofų profesionalų negudrumo rūšis: Žmogaus Sūnus susideda su žvejais, muitininkais, nusidėjusiomis moterimis... Mokytasis Nikodemas jį veda iš kantrybės samprotavimų vaikiškumu. „Kaip gali žmogus gimti senas būdamas? Argi jis gali antrą kartą įeiti į motinos iščias?“ - prieštarauja Nikodemas tam, kuris suteikia dvasinio gyvenimo paslaptį: mirti kūnu ir atgimti dvasia.

Auštant Nikodemas išeina. Tačiau į šviesos pusę. Iš prigimties nedrąsi ir baili, branginanti įgytą vardą, jo širdis vis dėlto sujaudinta. Lėtai per tuos metus pasieks ją Malonė, kai taryboje jis išdrįs užsistoti Nazareną, - ligi tos tamsybių valandos, kada jis pagaliau viešai pasirodys. Kvepalus, kuriais Magdalena tepė gyvam Viešpačiui kojas, jis, jau nebijodamas žydų, išpils ant Dievo sudraskyto kūno. Ir kai ten, glūdumoje nakties, buvo Nikodemas, Jėzus jau alsavo miros ir aliejų kvepėjimą.

VII

Samarietė

Anomis dienomis tarp Jėzaus ir Jono mokinių kilo nesusipratimų. Jonas krikštijo prie Salimo. Jėzus pats nekrikštijo, bet nedraudė to daryti mokiniams, kurie patraukdavo daugiau žmonių negu Krikštytojas. Šis bandė saviškius raminti aukštais žodžiais: „Kas turi sužadėtinę, tas sužadėtinis; o sužadėtinio bičiulis, kuris stovi ir jį girdi, džiaugte džiaugiasi jaunikio balsu, šiam mano džiaugsmui dabar jau nieko netrūksta. Jam skirta augti, o man - mažėti...“

Tačiau Žmogaus Sūnus jam palieka laisvas rankas. Grįždamas į Galilėją, Jėzus būtų galėjęs eiti Pajordane, kaip ir pastarąjį kartą, kaip beveik visi žydai elgiasi, norėdami išvengti Samarijos, nekenčiamos ir keikiamos žemės nuo tų laikų, kada asirų būriai ten atsigabeno savo stabus. Samariečiai pasielgė dar pikčiau: jie priglaudė neklaužadą kunigą, išvytą iš Jeruzalės ir čia pasistačiusį aukurą ant Garizimo kalno.

Pjūties metu Jėzus keliavo per Samariją, nes norėjo susitikti su viena būtybe, nuodėminga ir ne geresne už daugelį kitų; tačiau kaip tik dėl jos įžengė į priešų sritį. Tai bus pirmoji pasirodžiusi, pirmoji sutikta, - ir ja pasinaudos jis priėti prie daugelio kitų. Pavargęs, vos priėjęs Sicharo miestą, atsisėda ant rentinio: tą šulinį buvo iškasęs Jokūbas. Mokiniai nuėjo nusipirkti duonos, o jis laukia jų grįžtant.

Pirmoji pasirodžiusi būtybė... Atsitiko, kad tai buvo moteris. Dėl daugelio priežasčių Jėzus būtų galėjęs

jos neprakalbinti. Pirmiausia nedera vyriškiui kelyje užkalbinti moters. Be to, jis žydas, o ji samarietė. Ir pagaliau jis, pažįstas ir sielas, ir kūnus, žino, kas per viena toji grakšti būtybė.

Dievas-Žmogus pakėlė akis į šią moteriškę. Jis, begalinė Skaistybė, kuriam nėra reikėję užgniaužti žemų ir liūdnu troškimų, vis dėlto yra įkūnytas troškimas, kadangi jis - įkūnyta meilė. Jis nori jos godžiai, nepakęsdamas nei laukimo, nei atidėliojimo, tučtuojau, tą pačią akimirką ir čia pat.

Žmogaus Sūnus nori turėti šią būtybę. Nesvarbu, kas jinai: sugulovė, ištvirkėlė, kurią šeši vyrai laikė savo rankose, o ir dabartinis nėra jos vyras, nors ji jam priklauso ir su ja sanguliuoja. Jėzus ima, ką radęs, pakelia nesvarbu bet ką, nes ateina jo karalystė. Jis pažvelgia ir nusprendžia, kad dar šiandien šioji būtybė jo vardu laimės Sicharą ir Samarijoje įsteigs Dievo karalystę. Per visą naktį jis vargo mokydamas Rašto aiškintoją, ką reiškia mirti ir atgimti. Moteris, nusidėjusi su šešiais vyrais, netrukus supras, ko teologas nepajėgė suvokti. Jėzus stebi jos veidą. Jis nežvelgia smerkiamu žvilgsniu, kaip dauguma dorovingųjų, pamatęs iš doros kelio išklydusią moterį. Taip pat nerodo nei atlaidumo, nei pritarimo. Tai pirma pasitaikiusi būtybė, - ir jisai pasinaudos ja. Saulės progiedris nuplieskia sąslavyno šukę, ir ištrykšta kibirkštis, ir visa giria įsiliepsnoja.

Šešta valanda. Karšta. Moteris girdi - ją šaukia. Argi tas žydas kreipiasi į ją? Tikrai, jis taria: „Duok man gerti“. Štai ji, pašaipi ir viliokė, ir ji atsako prakaito išpiltam pakeleiviui:

- Kaipgi tu, būdamas žydas, gerti prašai mane, samarietę?

- Jei tu pažintumei Dievo dovaną ir kas yra tas, kurs tau sako: „Duok man gerti“, tu tikrai būtum jo prašusi, ir jis duotų tau gyvojo vandens.

Samarietė nesupranta šių žodžių, bet kaip vagys jie jau įsibrovė į šią tamsią sielą. Ji turėjo jausti, kaip iš visų pusių ji apsiaučiamą, kad pakeleivis, kurio suplukusį veidą ir dulkėtas kojas ji matė, į jos vidų įėjo, užplūdo ją ir kad ta gyvoji banga buvo nesulaikoma. Nustebusi ji liovėsi juokauti ir, kaip visos moterys, staiga leidosi į vaikiškus klausimus:

- Viešpatie, juk tu neturi kuo pasisemti, šulinys gilus; iš kur imsi gyvojo vandens? Argi tu didesnis už mūsų tėvą Jokūbą, kuris mums paliko tą šulinį, pats iš jo gėrė, taip pat jo vaikai ir gyvuliai?

Jėzui nėra ko gaišti: nekantriu dūžiu svies ją tiesiog į pačią tiesą. Jis sako:

- Kiekvienas, kuris geria šį vandenį, ir vėl trokš, o kas gers vandens, kurį aš jam duosiu, tas nebetrokš per amžius; vanduo, kurį aš jam duosiu, bus jame šaltinis vandens, trykštančio į amžinąjį gyvenimą.

Kiekvieną Kristaus žodį reikia suvokti taip, kaip parašyta... Juk daugelis manė atsigėrę to vandens - ir jie klydo: ne apie tą vandenį kalba Jėzus, nes atsigėrę jie vėl troško. Tačiau moteris atsakė:

- Viešpatie, duok man to vandens, kad nebetrokščiau ir čia daugiau nebevaikščiočiau.

- Eik, pakviesk savo vyrą ir ateik čionai.

Ir vėl tas pats būdas paprastam žmogui įtikinti: taip jis pasielgė su Natanaeliu, sakydamas: „Mačiau tave po figmedžiu“. Išsyk jiems apreiškia, kad pažįsta jų gyvenimą, geriau pasakius, - apreiškia savo galią įeiti į juos, įsikurti slapčiausioje žmogaus vietoje. Štai dėl ko į samarietės atsakymą „aš neturiu vyro“ jis atkerta:

- Gerai pasakei: neturiu vyro. Nes tu turėjai penkis vyrus, ir tas, kurį dabar turi, nėra tavo vyras; čia tu tiesą pasakei.

Moteris nepriklausė karališkajai Natanaelio ir Simono giminei, kurie mušdamiesi į krūtinę tuoj būtų puolę ant kelių. Čia tik nusidėjėlė, pagauta nusizengimo vietoj. Norėdama nukreipti aiškiaregio dėmesį, ji reikalą pasuka teologine kryptimi. Ji greitai prideda, pirma sušnabzdėjusi „Viešpatie, matau, kad tu pranašas“:

- Mūsų tėvai garbindavo ant šito kalno, o jūs sakote, jog Jeruzalėje yra ta vieta, kur reikia garbinti...

Jėzus nesileidžia išmušamas iš vėžių, keliais žodžiais atsikerta... Bet reikia skubėti: antai jau grįžta mokiniai su maistu. Jis girdi juos kalbant ir juokiantis. Viskas turi įvykti be jų. Todėl tiesa šitai varguolei bus atskleista išsyk:

- Bet ateis valanda, jau dabar ji yra, kai tikrieji garbintojai šlovins Tėvą dvasia ir tiesa. Nes ir Tėvas ieško tokių garbintojų. Dievas yra dvasia, ir jo garbintojams reikia garbinti dvasia ir tiesa.

Samarietė atsakė:

- Aš žinau, kad ateis Mesijas, ir atėjęs viską mums paskelbs.

Jau girdėti mokinių žingsniai ant kelio. Dar nė karto paslapčiai atskleisti Jėzus neišsirinko moters, kuri turėjo penkis vyrus, o ir šiandien turi meilužį:

- Tai aš, kuris su tavimi kalbu!

Tą pačią valandą nelaimingajai buvo suteikta malonės šviesa, tokia galinga, jog nė mažiausia abejonė jos negalėjo paliesti: taip, šis išvargęs žydas, ilgai ejęs kaitroje ir dulkėse, ištroškęs, kad net maldauja vandens samarietės, - jis buvo Mesijas, pasaulio Išganytojas.

Ji stovėjo sutrikusi, kol pagaliau išgirdo artinantis šio vyro draugas. Tada ji leidosi bėgti, tarsi akis išdegusi, atsidūrė Sichare, sukėlė ant kojų žmones ir šaukė:

- Ateikite ir išvysite žmogų, kuris man pasakė viską, ką tik esu padariusi.

Buvo matyti, kad Kristui, vis dar sėdinčiam palei šulinį, sunku buvo grįžti į tą pasaulį, kuriame gyveno. „Rabi, pasistiprink“, - ragino jie. Bet gyvoji Meilė, anos moters atskleista, dar nespėjo tapti žmogumi, kuris nori valgyti ir gerti.

- Aš turiu maisto, kurio jūs nepažįstate.

Šis atsakymas - ne iš šio pasaulio. Tie žmonės įsivaizduoja, kad kažkas jam atnešė nepaprasto valgio. Jis žvelgia jiems į nustebusias akis, pražiotas burnas ir akinančioje Samarijos šviesoje mato javų laukus, nokstančias varpas. O pro jas linguoja galvos: tai minia, kurią moteris veda pas jį.

Jėzus pagaliau nusileidžia ant žemės, kalba jiems apie pažįstamus laukų darbus, mini patarles, juos nuramina, sako, kad jie pjaus, ką jis bus pasėjęs. Vienus jis padarė žmonių žvejais, o šie bus žmonių derliaus pjovėjai.

Tarp pasmerktų samariečių jis liks dvi dienas, šitaip saviesiems duodamas pavyzdį, kuris veltui bus patikėtas žemės gyventojams: žmonės su nenugalimu atkaklumu atsisakė ir atmetė vieną krikščionių pasiuntinybės dalį - atmetė tikėjimą, kad Tėvo, esančio danguje, akivaizdoje visi žmonės, visos rasės lygios.

VIII

Tavo nuodėmės tau atleistos

Vos grįžo jis į Galilėją, o jo galybės ženklų ėmė reikštis tiek daug ir tokių ryškių, jog fariziejai tuo tarpu liovėsi atvirai puolę. Tačiau jie sugaus jį nusikalstant - juk nėra lengvesnio dalyko tiems gudragalviams, kurie su malonumu gardžiavosi visomis Toros subtilybėmis. Juo lab kad jis visai nesisaugojo spąstų, pats drąsiai į juos puldavo. Tačiau jie negalėjo prie jo priėti, nes nesuprato, kodėl jis taip elgiasi. Ko jis tuo siekė? Ko ieškojo? Kad ir ką jie besamprotautų, jie neišivaizdavo dar šito žydo protui neaprėpiamo nusižengimo: žmogui tapti Dievu. Šiaip ar taip, čia jau būtų per daug! Ir vis dėlto...

Reikia užmiršti visa, ką žinome apie Jėzų, visa, kas žemėje įvyko jo vardu; reikia žiūrėti vieno iš tų mokytojų, kurie buvo atvykę iš Jeruzalės ar gyveno Kafarnaume, akimis. Jie iš arti stebi šį kiršintoją - iš labai arti, nes jiems žmonės užleidžia taką, ir jie patenka į pirmąsias eiles. Aš įsivaizduoju Įstatymo mokytoją, kuris prisišliejęs prie kitų, svarbesnių, vargais negalais įsispraudė į minios apgultus namus, kur Jėzus buvo apsistojęs. Žmonių grūsmė vėl susiliejo jiems praėjus. Vyrai, nešantys paralyžiuotąjį, veltui stengiasi prasiškinti kelią. Aišku, jie atėjo iš toli ir labai nuvargo. Ne, jie negrįš neišvydę to, kurio ieškodami atėjo. Žūt būt prie jo prieis. Jie griebiasi šiaudo: ligonį neštuvais užkelia ant stogo, praplėšia plytas ir nuleidžia kaip tik į tą kambarį, kur sėdi Jėzus, be abejo, sukeldami pasipriešinimą, įtūžio riksmus, grasinimus.

Įstatymo mokytojas stebi ligų gydytoją akimis įsi-siurbęs į jo lūpas, rankas. Juk jis ištars keisčiausius, ne-tikėčiausius žodžius, nes jie, rodos, neturi nieko ben-dra su pačia liga. Geriau pasakius - tai yra sykiu nuskambėjęs atsakymas į tylų pokalbį tarp Sūnaus ir žmogaus ir šios gulinčios būtybės: „Žmogau, tavo nuo-dėmės tau atleistos“.

Daug pavargusių būtybių, susitikusios akis į akį su Jėzumi anomis dienomis, kai jis gyveno žemėje, pa-jusdavo tai, ką ir šiandien pajunta prieš ostiją: staiga pažindavo savo nuodėmes, pamatuodavo jų gelmę ir dydį - išvysdavo save. Pirmoji gauta malonė - aiškaus regėjimo malonė. Štai dėl ko Simonas šaukė: „Pasitrauk nuo manęs, Viešpatie, nes aš - nusidėjėlis“. Be abejo, to paties savo širdyje maldavo ir paralitikas. Jis nesa-kė: „Išgydyk mane“, bet: „Atleisk man!“ Tada pasigir-do nuostabiausi žodžiai, dar netarti nė vieno žmogaus lūpų: „Tavo nuodėmės tau atleistos“.

Visos žmogaus niekingo gyvenimo nuodėmės, di-delės ir mažos, pačios šlykščiausios, kurių niekam ne-pasakysi, tos, kurios ne tik žemos, bet ir juokingos, - ir toji nuodėmė, kurios jis negali pamiršti ir nuo kurios niekad neatitraukia minčių. Viskas panaikinta - ne-klausinėjant, be pykčio, be pašaipos. Žmogaus Sūnus išgydytajam neliepia viešai išpažinti savo gėdą: jau ga-na aukštai jį pakėlė, gana toli nuo juos stumdančios minios, kuriai jo kūno išgydymas reiškia daug dau-giau už sielos išgydymą.

Dabar fariziejai bematant suprato tų negirdėtų žodžių reikšmę. Jie nedrįso garsiai piktintis. Tai per-žengė visas galimas ribas. Jie tik žvilgčiojosi tarp sa-vęs ir galvojo: „Kas gali atleisti nuodėmes, jei ne Die-vas?“ Toks piktžodžiavimas, kad jie net nedrįsta

šaukti - piktžodžiauji! Tačiau Žmogaus Sūnus pereina į puolimą, du kartus jiems parodydamas visagalybės ženklą. Pirmiausia, kaip visada, skaitydamas širdyse: „Kam taip piktai mąstote savo širdyse!“ Ir tuojau, rodos, matęs vien tik šios susigūžusios sielos žaizdas, jis, tiesiai įeinąs į žmonių sielas, išsižiūri į paralyžiuotąjį, paguldytą jiems prie kojų. Ir atsigręžia į fariziejus:

- Kas gi lengviau - ar pasakyti: 'Tavo nuodėmės atleistos', ar liepti: 'Kelkis ir vaikščiok!?' Kad žinotumėte Žmogaus Sūnų turint galią žemėje atleisti nuodėmes, sakau tau: kelkis, pasiimk neštuvus ir eik namo!

Paralyžiuotasis atsikėlė džiūgaujančios minios aki-vaizdoje. Ir, aišku, fariziejai, pasinaudoję sąmyšiu, dingę. Bet mano įsivaizduotasis Įstatymo mokytojas gal buvo tasai, kurį mini Matas ir kuris nesusivaldydamas sušuko Jėzui:

- Mokytojau, eisiu su tavimi, kur tik tu eisi.

Jis pasidavė šiai visagalybei, grąžino jam ginklus. Be abejo, tikėjosi žvilgsnio, žodžio, kuris atlygintų už tokį atsidavimą. Tačiau šis vyras pratarė kaip tik tai, ko iš jo nesitikėjai. Jėzus, dar tebedrebąs nuo ką tik įvykdyto stebuklo, atsako:

- Lapės turi urvų, ir dangaus paukščiai lizdų, o Žmogaus Sūnus neturi kur galvos priglauti.

Rodos, jis teigia: „Ilgai tu į mane žvelgei kaip į gundytoją, o dabar matai mano gundymą ir ką pažadu tiems, kas mane myli. Šitas visiškasis išsižadėjimas - tai dar vienas iš švelniausių dalykų, kuriuos jiems skyrčiau. Netrukus šioje tuštybėje, šioje nebūtyje aš pastatysiu jiems guolį, kur jau dabar kojų ir rankų vietos paženklintos“.

Galbūt kas pamanē: „Aš paskubėjau... Jis norėjo mane išbandyti, nes manęs nepažįsta". Ir kaip tik šią akimirką pasigirdo balsas iš Jėzaus mokinių artimųjų:

- Viešpatie, leisk man pirma eiti ir palaidoti savo tėvą.

- Eik su manim, ir palik mirusiems laidoti jų numirėlius.

Devyniolikos amžių purvas dengia metalinį, kietą šių žodžių skambesį. Devyniolika amžių - švelninančių komentarų, atmiešimo. Juk negi žvelgsi tiesai į akis, tikrajai tiesai žodžių, kurių nė vienas nepraeis. Bet ką gi! Kokie tikri tie žodžiai, mums leista patirti, kai per laidotuves žvelgiame į lydinčiuosius: į šiuos suktus, liguistus veidus, nusidėvėjusius nuo laiko ir nuodėmių, į šiuos ydoj išmirkusius, marius kūnus, į būrį kūnų, kurie labiau suirę negu jų lydymas numirėlis; šio tik lavonas liko; siela kitur, nežinomos ugnies nuvalyta. Bet jau trenkia visi, kurie tikisi jį pragyvenę: jų yrančios dvasios dvokimas stipresnis už lavono dvokimą.

„Palik mirusiems laidoti jų numirėlius..." Gal Įstatymo mokytojui to buvo per daug. Gal ir mokinys pasitraukė. Tačiau šioje vietoje Kristus kalba kaip Dievas. Nebūtų aiškiau pasakęs, net jei būtų šaukęs: „Aš Dievas!" Tik norėdami sekti paskui Dievą galime leisti svetimiesiems laidoti menką kūną, iš kurio esam gimę. Tai netrukdo mums žvelgti į artimuosius, į šeimas, kur užename, ir ieškoti tos arba to, kurio panašus reikalavimas būtų neišmušęs iš vėžių. Kiekvienas Kristaus žodis ir laimėjo, ir atėmė daug sielų: ties juo - širdžių kryžkelė, amžinas verpetas.

Mato pašaukimas

Žmogaus Sūnus, kuris žinojo, dėl ko sudrumstė Įstatymo mokytoją ir mokinį, ūmai sustojo pajūry, prieš staliuką, už kurio sėdėjo muitininkas - tarp žydų niekšingiausias ir nekenčiamiausias padaras, plėšikautojų tarnas, kuriam valstybė nuomojo kai kurių mokesčių rinkimą; jie engė žmones ir palaikė bjaurius ryšius su pagonimis. Tai visuomenės padugnės. Taigi Jėzus žiūrė į tą Levį, Alfiejaus sūnų, sėdintį už rinkliavos staliuko, ir jam sako: „Sek paskui mane!“

Be abejo, Jėzų jis jau pažino, o Simonas ir Zebediejaus sūnūs buvo jo bičiuliai dar prieš įsakymą viską palikti. Mokytojas bus dažnai regėjęs, praeidamas pro šalį, šitas šunelio akis, pakeltas į jį, bus į jo širdį giliai įsmigęs šito žmogaus, kupino meilės, troškimas; tačiau ši būtybė savo protu nesuvokė, kad muitininkas galėtų drįsti su Žmogaus Sūnumi kalbėtis, o juoba - sekti paskui jį. Jėzus, kuris bejėge neapykanta (nes dar to neparodė) nekenčia netikrų šventievių meilinimosi, negali atsilaikyti prieš žmogų, kuris įsitikinęs savo menkybe, žmogų Dievo skaistybės akivaizdoj paverčiančia nieku.

Taigi Levis (o gal tada jis jau vadinosi Matas) pakilo ir nuėjo paskui Jėzų. Arba greičiau atokiai į būrį susimetusių fariziejų didžiai nuostabai, pasipiktinimui ir drauge džiaugsmui, pats Jėzus nusekė paskui muitininką ir įžengė į jo namus, ir sėdosi už stalo, kur visas šlamštas kriošėjo: Levio plauko žmonės - tie, apie kuriuos sakoma, kad „jų nepastebėjo“, „jų niekur nekviečia“. Mokytojai atsigriebia: ties durimis jie apspinta nedrąsius mokinius ir jiems tiesiog pataiko, kur reikia: „Kodėl jūsų mokytojas valgo su mui-

tininkais ir nusidėjėliais?" Ir šie neranda žodžio atsakyti. Tada iš svečių tarpo suskamba anas pavojingas balsas:

- Ne sveikiesiems reikia gydytojo, bet sergantiems. Eikite ir aiškinkitės, ką tai reiškia: aš noriu pasigailėjimo, o ne aukos. Nes aš atėjau ne teisiųjų vadinti, bet nusidėjėlių.

Esama piktesnės už fariziejų veidmainystės: prisidengus šiuo Kristaus pavyzdžiu, atsiduoti geiduliams ir susidėti su ištvirkėliais. Jis yra medžiotojas, kuris gyvūną paspendžia jo paties urve; jis nesibičiuiliauja su lengvabūdžiais. Mus šie lengvabūdžiai pražudo, o jų mes negelbstim.

IX

Judas

Fariziejai jau žinojo begalinius šito žmogaus siekius. Tačiau reikia suprasti, kokia bedugnė izraelitą skiria nuo „vieno Dievo“. Nuo šiol jie stengsis kiekvieną piktžodžiautojo smurtą ir kiekvieną gaudomą žodį palyginti su Toros tekstu. Jo mokiniai šabo dieną nusiskynė keletą varpų arba jis pats tą dieną išgydė nudžiūvusią ranką - štai jau gauja pakelia balsą, tą veiksmą įsikala į galvą: ateis diena sąskaitoms suvesti! Tačiau jis toli gražu nesigina, juos kiršina, ir dar kaip drąsiai!

„Žmogaus Sūnus taip pat šabo Viešpats“. Kuo gi jis dedasi? Ar jis sveiko proto? Jis jau drįso tarti: „Šabas yra žmonėms, ne žmonės šabui...“ Ir čia jau per daug pasakyta. Bet - šabo Viešpats! Nuo tos dienos nuspręsta, kad jis turi žūti. Tačiau kartais jis vėl darosi atsargus. Neturime pagrindo sakyti, kad Dievas nesusivokdamas per greit išsiduoda, kad jį kamuoja, kad leidžia jam kartkartėmis išnirti į paviršių ir alsuoti, kai jo niekas daugiau nemato, išskyrus tą skurdžią Sicharo moterį. Norėtum sakyti, kad viešumoje jis dar stengiasi nuslopinti riksmą, kuris rodo jį esant gyvybės Kūrėją. Bet jis nepajėgė susilaikyti neteigęs, jog yra šabo Viešpats.

Daugeliui širdžių jis jau nukryžiuotas. Jeruzalėje vyksta slapti pasitarimai. Nėra ko begaišti, sėjos metas trumpas. Jis numato, kiek jam lieka gyventi. Dar keletas mėnesių apšviesti anuos varguolius, per kuriuos pasiryžo atnaujinti žemės veidą. Taip, jie karštai jį myli, o tai svarbiausia. Tačiau jie dar nieko nesupranta.

Gal tik išskyrus vieną - vyrą iš Iskarijos, Judą, pasukutinį minimą tarp Dvylikos, kuriuos Jėzus išsirinko iš mokinių. Jis išrinktas po Simono ir Andriejaus, po Jokūbo ir Jono, Pilypo ir Baltramiejaus, po Mato ir Tomo, po Alfiejaus sūnaus Jokūbo ir kito Simono, vadinamo Uoliuoju, ir po Jokūbo brolio Judo. Kaipgi buvo pašauktas Judas iš Iskarijos? Jo žinioje buvo išdas: taigi būta žmogaus praktiško, iš pradžių, be abejo, parodžiusio daugiausia tikėjimo Jėzumi, nes, būdamas apsukrus, sekė paskui jį, - nepalaužiamo tikėjimo, kad Viešpačiui šioj žemėj pasiseks. Tikėjo ir kiti šiuo pasisekimu, bet ne tiek, kiek Judas. Artimiausieji Jėzaus širdžiai, net patsai Zebediejaus sūnus, tikėjo, kad jų dalia užtikrinta. Jie jau regėjo žerint lauktąjį sostą.

Judas savo nuožiūra, niekam nekrisdamas į akis, turėjo naudoti gyvojo vandens šaltinį, rūpintis pajamomis. Būdamas protingas, bet trumparegis, kai viskas griuvo (jis manė: per šito bepročio klaidą, nes jis vėjais paleido tokius puikius turtus ir visą pasaulį užsikrovė sau ant pečių), jis nesuprato, kad verslas - jam juk čia buvo verslas - galėtų pagerėti, o visi jo sudėti lūkesčiai galės būti be galo didžiai atlyginti. Ir Kristus tai žinojo. Judas buvo su juo nuo pradžių, ir dabar tebėra, ir ligi galo bus.

Tačiau jis nebandė apgauti. Siųsdamas skelbti gerosios naujienos, įsakė: „Neįsigykite nei aukso, nei sidabro, nei variokų savo kapšams prikimšti; nei kelionmaišio, nei dvejų marškinių, nei kurpių, nei lazdos...“ Judas nusišypsojo ir pamanė: „Jeigu imtum žodis į žodį, ką brangusis Viešpats sako!..“

„Štai aš siunčiu jus kaip avis tarp vilkų“ (Judas murma: „Kitiems gali sakyti!“). „Būkite tad gudrūs kaip žalčiai...“ O Judas: „Na, čia gali pasitikėti!“

„Bet saugokitės žmonių, nes jie perduos jus teisti ir plaks jus savo sinagogose" („Tik ne mane, - galvoja Judas, - aš moku su jais kalbėti"). Ir jis nekenčia savo draugų, nes mato juos drebant dėl Mokytojo pranašystės: „Taigi brolis siųs brolių į mirtį ir tėvas sūnų; vaikai sukils prieš gimdytojus ir juos nužudys..." Kam gi čia galvos netekti? - taria sau Judas, šnairuodamas į bičiulius, - ką gi pagaliau jie mano apie šeimą? Ne nuo šiandien Judas žino, kad tikrai esama tėvų ir vaikų, kurie nesutaria. Jam patinka tasai blaivus Kristaus žvilgsnis, Dievo žvilgsnis į žmonių gyvenimo šiurpumą. Tuo tarpu štai Mokytojas skelbia: „Jūs būsite visų nekenčiami dėl mano vardo!" Žinoma, kad taip... bet Judas dėl to nebūgštuoja. Kiti dreba; bet tegu nekenčia jo, Judo: tik svarbu, kad jo bijotų! Ir bijos, nes jis turės galybės žodžius: paties Jėzaus galią materijai ir gyvybei. O, tą valandą, kai savo noru galės išvaryti piktašias dvasias ir gydyti ligas, jis dar pasijuoks iš neapykantos ar meilės žmonių, kurie jam laižys kojas!

„Nebijokite jų, - kalba toliau Jėzus, - kurie užmuša kūną, o sielos nepajėgia užmušti; verčiau bijokite to, kuris gali ir sielą, ir kūną nugramzdinti į pragarą". Judas gūžteli pečiais: kam gi bijoti Belzebulo, jeigu galės jo neprisileisti ir kalbėtis su juo kaip lygus su lygiu? „Jei galėsiu jį išvaryti, tai sugebėsiu iš jo gauti ir visas žemės karalystes..."

Vis dėlto ir pats Iskarijotas susigraudina. Kaipgi nemylėti Jėzaus? Aklai gali atsiduoti į jo rankas. Mokytojo balsas sušvelnėjo - ir guodžia tas vargšes būtybes, šiurpulio apimtas: „Argi ne du žvirbliai parduodami už skatiką? Tačiau nė vienas jų nekrinta žemėn be jūsų Tėvo. Jūsų galvos plaukai visi suskaičiuoti. Todėl nebijokite; jūs vertesni už daugelį žvirblių. Kas tik

išpažins mane žmonių akivaizdoj, tą ir aš išpažinsiu danguje esančio Tėvo akivaizdoj; kas manęs išsigins žmonių akivaizdoj, to ir aš išsiginsiu danguje esančio Tėvo akivaizdoj..."

Judas vėl susigriebia: jam per daug nepatinka kreipimasis į širdį; čia jis išmano mažiau už kitus. Jie jaudinasi dėl menkiausio paglostymo, prie savo pono prisirišę it šunys. Bet ūmai Jėzus vėl pakelia balsą: „Nemanykite, kad aš atėjau ramybės nešti į žemę. Ne ramybės nešti aš atėjau, bet kalavijo („Ir laikas jau!“ - mąsto Judas). Nes aš atėjau sukelti sūnaus prieš tėvą, dukters prieš jos motiną ir marčios prieš jos anytą, ir žmogaus namiškiai bus jo nedraugai. Kas myli tėvą ar motiną labiau negu mane, tas manęs nevertas; ir kas myli sūnų ar dukterį labiau negu mane, tas manęs nevertas..."

Žmogaus lūpose šie žodžiai atrodytų bjaurūs. Jei mes nebijotume per drąsiais vaizdais pažeisti abiejų prigimčių neišardomumo, tartume, kad čia Dievas iškelia galingą savo galvą aukščiau kraujo ir kūno. Judas manosi suprantąs šiuos žodžius. Iš tikrųjų juos supranta kiti mokiniai, kurie regi, kad vien tik įsikūnijusi meilė gali tai sušukti, netrenkta žaibo. Judas įsivaizduoja Kristaus pakeistą pasaulį, kuriame pašauktiesiems nekvaršins galvos žmogiškieji jausmai, kur jų nevaržys jokie kraujo ryšiai. Jėgos pergalė, džiaugsminga vienatvė! Aišku, Iskarijotui iš Mokytojo žodžių reikia kai ką pasisavinti, o kai ką palikti: štai jis vėl kalba apie kryžių! Anot jo, kas jį seka, bet neneša jo kryžiaus, nėra jo vertas. Judas šypsosi: argi būsi jo vertas! Jis seks Išganytoją, o kryžių paliks kitiems.

Judas prisitaiko sau pasakymą: „Kas laimi savo gyvybę, ją praras, o kas dėl manęs pražudytų savo gyvybę,

atras ją". Žinoma, Judas atsisakė visko, jis viską paliko ir nusekė paskui Viešpatį. Jis metė savo verslą, kuris neblogai sekėsi. Jis susipyko su svarbiais asmenimis... vis dėlto palaikydamas ryšius su įtakingaisiais.

Jėzus dar sako: „Kas jus priima, mane priima..." Judas apmąsto šiuos žodžius, brangiausius iš visų, kupinus tokių šaunių padarinių. Štai vėl jis sužavėtas. „Ir kas bus davęs vienam šitų mažiausių atsigerti tik taurę šalto vandens mokinio vardu, iš tiesų sakau jums, nepraras savo užmokesčio..." Judas mąsto: „Dar tebe su vienas šitų mažiausių, bet aš greit užaugsiu, nes taurė šalto vandens neilgai liks šalta..."

Tuos pačius žodžius ir vienuolika kitų dedasi į širdį, priima juos kaip gerą sėklą, nesąmoningai. Tiek paslapčių glūdi tuose žodžiuose! Glūdi dėl to, kad meilė nėra jausmas, nėra aistra, bet asmuo, būtybė. Žmogus? Taip, žmogus. Dievas? Taip, Dievas. Tasai, kuris ten yra. Ar jį reikia labiau mylėti už kitus? Maža to: tik jį vieną reikia garbinti. Ir, deja, tam, kuris pasipiktina! Ir tie, kurie bus „saviškiai", galės per gyvenimą eiti užsi-merkę, nebijodami žmonių. Nėra ko bijoti nė viltis. Jie viską atidavė, kad viską turėtų, taip sutapę meilėje, jog tie, kurie juos priima, priima ir Meilę. Šie Viešpaties žodžiai, nuskambėję Dvylikos ausyse, turi savyje tūkstančių kankinių drąsą ir džiaugsmą. Kad ir kažkas baisaus įvyktų, nuo šiol Jėzaus bičiuliams pakaks tik akis pakelti, kad regėtų atvirą dangų.

X

Kalno pamokslas

Kai sužavėtas ir virpėdamas jis su Dvylika leidosi žemyn, turėjo sustoti pusiaukelėje, ant kalnagūbrio. Jam kelią pastojo ne vien mokinių minia, bet ir didi daugybė tautos, atėjusi iš Jeruzalės, Tyro ir Sidono. Savo bičiuliams jis buvo kalbėjęs slapta. O dabar jis žmonių minioms atskleis žodžius, dėl kurių atėjo į šį pasaulį. Klausytojai beveik visus esminius jo kalbos dalykus gali rasti toje ar kitoje psalmių vietoje. Dar prieš jį pranašai užsiminė apie panašius dalykus. Bet jisai, šis Nazarėnas, kalba kaip turįs galią: „O aš jums sakau...“ Pats pasakymas yra naujas, mažiausias žodelis turi nepamatuojamą reikšmę. Kiekvienam žmogui būtų bergždžia sakyti: „Teesie šviesa“ arba pareikšti: „Tai mano įsakymas, kad mylėtumėte kits kitą...“ Bet kai tai taria Dievas, žemėje klusniai paplūsta šviesa, o nepažintos meilės šaltinis ūmai išstrykšta pačioje Romos imperijos širdyje.

„Palaiminti... palaiminti... palaiminti...“ Buvusieji paskutinėse eilėse ir nugirdę šiuos devynis kartus tariamus žodžius, galėjo pamanyti, kad skelbiama laimės žinia. Ir ne be pagrindo. Įvyko dar didesnis stebuklas negu Kanoje: neturtas tapo lobiu, o ašaros - džiaugsmu. Nuo šiol žemė priklausys ne galingiesiems, bet nuolankiesiems.

Tačiau kiekvieną palaiminimą lydi ir prakeiksmas: „Palaiminti turintys vargdienio dvasią: jų yra dangaus karalystė“ reiškia, jog nebus įleisti į dangaus karalystę

tie, kurių dvasia prisiriš prie žemiškųjų gėrybių. „Palaiminti tyraširdžiai: jie regės Dievą" primena, kad nešvari širdis neregės Dievo. O dorybės, už kurias žadamas palaiminimas, yra kaip tik iš tų, prieš kurias prigimtis labiausiai šiaušiasi. Kas gi pagaliau yra turintis vargdienio dvasią? Kas pasigirs žmogui, net pamaldžiam, ypač pamaldžiam, gėrėjęsis dvasios neturtu? Net baisu darosi, kaip aistringai prisirišę prie savo asmeniškų nuostatų tie, kurie manosi esą tobuli.

„Palaiminti romieji: jie paveldės žemę. Palaiminti taikdariai: jie bus vadinami Dievo vaikais". Koks žiaurus pasaulis! Ir šiandien nuolankieji labiausiai nekenčiami. Jie persekiojami nuo vaikystės, pirmosiose mokyklos klasėse. Giliau pažvelgus, Nietzsche yra bendros žmonių pažiūros filosofas.

Ar naujųjų laikų pasaulis ne toks žiaurus kaip anksčiau? Niekas nepakito, išskyrus palaiminimus, duotus nuo kalno amžinai, ir nė vienas jų nepraeis, o karta iš kartos žmonės juos perteiks iš širdies į širdį. Ir to gana: „Jūs esat žemės druska".

Kad minios žmonių nesugestų, pakanka šios saujos druskos. Bet druska teneporraranda stiprybės! Kristus kas akimirką regi kylant pavojų laimei, kurią jis paskelbė savo pamoksle. Ką reiškia „skaistybė" apipjaustytiems žydams, atidžiai klausantiems? Būti skaisčiam! Koks neįmanomas reikalavimas Tiberijaus dienomis! „Jūs girdėjote, jog buvo pasakyta: nesvetimauk!" Taip, čia visuotinis dėsnis - ir visų laužomas, taigi jo paskelbimas negalėjo nustebinti. Tačiau Kristus prie seno pašiepiamo įsakymo pridės naują, kuriam pasaulis tebesipriešina, nors praėjo devyniolika šimtų metų, iš kurio tyčiojasi ir kurio veltui kratosi, negalėdami jo išplėsti iš savo kūno: po Jėzaus kalbos tik tie

regės Dievą, kurie priims šį priesaką: „O aš jums sakau: kiekvienas, kuris geidulingai žvelgia į moterį, jau svetimauja savo širdimi“.

Šie žodžiai sako, kad nusižengiama dar širdyje; purvas plūsta atgal, pasiekia pačią savo versmę. Geriau už prakeikimą šie žodžiai niekais paverčia fariziejų teisumą. Nuo šios valandos drama ims vykti mūsų sielose tarp slapčiausių mūsų troškimų ir Žmogaus Sūnaus, kuris glūdi širdies slapybėse. Ir fariziejų dorybė, ir ištvirkėlės ar muitininkų ydos tėra namo fasadas. Visų mūsų išganymo paslaptis įvyks tamsoje, kurią išsklaidys vien mirtis.

Kiek vėliau Kristus apibrėš savo tiesą, kuri yra kaip tik tai, ką žmonės vadina netiesa. Dar per anksti jiems (savo dalį jau gavo!) pasakoti apie sūnų palaidūną, geriau priimtą už protingą vyresnijį, arba apie paskutinės valandos darbininkus, kuriems sumokėta tiek, kiek ir samdiniams, plušėjusiems nuo aušros. Šiuo tarpu pakaks juos pripratinti prie minties, kad jau iš anksto pasmerktas „gero gyvenimo ir gerų papročių“ žmogus, jeigu jis skendi geiduliuose, polinkiuose ir svajonėse ir jiems slapčia atsiduoda, nes jo veiksmai susipina su fantazijomis, trokštamais dalykais. Ką jis padarys savo širdyje, tas jau baigta Dievo akyse. Už savo mintis ir žvilgsnius, už akių ir širdies geidulius, kuriais niekam nežinant pasisotina, jis nusiperka pragarą.

Mes nesumenkinsim Kristaus žodžio; nepaliksime šešėlyje jo grasinimų. Ar mums pakenčiamas, ar ne pragaro priminimas, - dangus ir žemė praeis, tačiau net ir menkiausia Viešpaties žodžio raidelė neišnyks. Kaip kitus jo pasakymus, taip ir šį reikia suprasti tiesiogiai: „Jei tavo dešinioji akis skatina tave nusidėti, išlupk ją ir mesk šalin. Verčiau tau netekti vieno nario, negu kad

visas kūnas būtų įmestas į pragarą. Ir jeigu tavo dešinioji ranka gundo tave nusidėti, nukirsk ją..." Ko gi jis iš mūsų reikalauja? Žodis į žodį - Dievo tobulybės: „Būkite tad tobuli, kaip ir jūsų dangiškasis Tėvas tobulas". Piktoji dvasia Adomui ir Ievai pažadėjo, kad juodu bus kaip dievai. O Išganytojas reikalauja, kad mes būtume panašūs į Dievą. Tačiau ko gi jis nereikalauja? Jam negana meilės - jis nori, kad pamištume iš meilės: atsuk kitą skruostą; atiduok ir apsiaustą vagiui, kuris jau pagrobė marškinius; mylėk tuos, kurie tavęs nekenčia... Ar jis sveiko proto? Taip, žmonių akimis žiūrint, jis reikalauja savotiško pamišimo ir gaus jį iš savo mylimųjų.

Jį gaus, nes juos myli. Reikalavimas būtų nepakenčiamas, jeigu nekiltų iš meilės, tapusios kūnu. Pragaras, apie kurį jis kalba ramiai, nekeldamas balso, neišgąsdina nė vieno jo sekėjo, nes juos gaivina begalinė aistra. Didžiai žmones pamilusi širdis viliasi, kad kiekvienas pats sau suteiks malonę, paliks, atsisakys rūpesčių, sielvartų. Jis nori, kad kaimiečiai nebūtų rūpestingi ir taptų panašūs į žvirblius, laukų lelijas. Ką reiškia pragaras, jei mūsų tėvas yra Dievas! Nuo šiol jis gali reikauti, ko panorės. Mes žinome, kur keliauti. Mūsų Tėvas yra danguje - negresia pavojus tiems, kurie pasisavino šitą nenykstantą tiesą: „Ar yra tarp jūsų žmogus, kuris, jei jo prašytų duonos, paduotų akmenį?"

Bet šio Tėvo, kuris yra danguje, nepasieksime ištvirkavimu ir apsirijimu. Vartai - ankšti, kelias - siauras. Ypač privalome saugotis veidmainių: reikia širdies skaistybės, o ne širdies riksmo. - „Ne kiekvienas, kuris man sako: 'Viešpatie, Viešpatie'..."

Norėtume sakyti, kad Jėzus, atvėręs savo širdį, vėl susigriebia, lyg vengdamas, kad mes jos neišnaudotu-

me. Žodžius apie pragarą nutraukia karštos meilės kupini žodžiai, kad toji meilė, bijodama, jog jos nesuprastų blogai, prisidengia grasinimais. Jam srūva ašaros dėl netikrų pranašų. Savo bičiulius įspėja saugotis netikrų pranašų ir nurodo, kaip pažinti žmogų, kuris į mus kreipiasi Kristaus vardu - iš šventumo: „Jūs pažinsite juos iš jų vaisių“. Viešpats čia kalba kaip žmogus, kuris, būdamas drauge Dievas, pastebi ir tai, ko nemato žmogaus akis. Kaipgi spręsti iš jo darbų? Kurio tada nereikėtų sviesti ant laužo? Net jei ir siektų jis šventumo... Ir dar - ar nėra kitur įsakyta neteisti? Koks sunkus Įstatymas! Nereikia teisti, bet drauge ir nebūti apgaudinėjamam. Štai į kokią amžiną viršūnę pakviesta krikščionio siela. Nesistebėkime, jeigu tik paprastos dvasios ir skaisčios širdies žmonės pamažu pripranta prie šio žaidimo. Tame pamoksle nerasime prieštaravimų, o tačiau viskas ten nesiderina. Nelengva sykiu būti balandžiu ir žalčiu, ir lelija. Nuo kalno paskelbtoje tiesoje esama daugiau atspalvių negu paukščio giesmėje. Tos tiesos neapima vien keli griežti nuostatai, kurių pakaktų laikytis. Tai visas gyvenimas, kupinas žabangų ir pavojų, kur viskas daroma atsargiai, iš meilės... Deja, ar esame kada nors tikri, kad mylime ir esame mylimi?

Nevykdantieji Tėvo valios žino, kad jie nevykdo Tėvo valios; tačiau tie, kurie manosi ją vykdan, patys nežinodami, tą valią laužo. Kai kurių žmonių, „pasistūmėjusių“ tobulame kelyje arba manančių tą kelią esant tobulą, puikybė toli gražu pralenkia pasaulio tuštybę. Jei kas nors švelniai juos perspėja, jie nesigilina, bet šį įžeidimą paaukoja Dievui, o jų puikybė dar padidėja. Ir kai apsigalvoję prieina prie išvados, jog buvo užgautas jų teisumas, nedvejodami padaro tokį dalyką,

kuri pagonis pavadintų kerštu, o jie vadina „skriaudos atitaisymu“.

Be to, čia kalbama apie šventuosius arba bent apie tą žmonių rūšį, kuri pamėgdžioja šventuosius. Tačiau kur prasideda veidmainystė? Kuris žmonijos medis kai kuriais savo vaisiais nėra blogas medis?

Šimtininkas

Sielos Įstatymas, Dievo Sūnaus duotas žmonėms nuo kalno, atnešė nuostabų derlių. Priešai trumpam atitraukė. Tėvo meilė, kuri skleidžiasi ant artimo, į draugę suaugusi žmonių ir Dievo meilė, kurios Jėzus moko savo artimuosius, per jo mirtingąjį gyvenimą nusidažo atspalviu, kurio niekas daugiau neregės, kai Kristus išnyks. Nes jis yra Dievo Sūnus; tačiau ir šimtininkai, ir kiekvienas ateinantis yra jo artimas. Per tuos trejus metus begalinė Būtybė tampa kareivių, muitininkų ir nusidėjusių moterų artimu.

Šimtininkas, tarnaujantis valdant Erodiui Antipui, nėra žydas, bet myli žydus, jiems net sinagogą pastatydino už savo pinigų. Jo tarnas gulėjo mirties patale, o jisai jį labai mylėjo. Ir mes pamilome šį šimtininką, kuriam tarno mirtis būtų buvusi nelaimė. Pats nedrįsta eiti pas Jėzų ir siuncia keletą savo bičiulių izraelitų nenorėdamas, kad Mokytojas taip nusižemintų ir peržengtų jo slenkstį. Jis jiems sakydavo tuos žodžius, kuriuos žmonija, sukniubusi prieš Dievo Avinėlių, vis kartos ligi amžių galo: „Viešpatie, nevargink savęs, nes aš nevertas, kad įeitumei po mano stogu, todėl aš ir savęs nelaikiau vertu ateiti pas tave; bet tark žodį, ir mano tarnas bus sveikas. Nes ir aš, nors esu valdžios

žmogus, turiu savo kareivių ir sakau vienam: 'Eik', ir jis eina, kitam: 'Ateik', ir ateina..."

„Jėzus stebėjosi". Jis ne tik mylėjo žmones, bet ir jais gėrėjosi. Gėrėsi tuo pačiu jų daromu stebuklu: ne nuostabia dorybe ir nepaprastu griežtumu, ne teologijos išmanymu, bet savotišku nuolankumu, atsitraukimu ir nusižeminimu, o tai kyla iš dvasios giedrumo, kuris yra malonių malonė.

Tokio nusižeminimo sąmoningai nepasieksi, nes jis tobulas, kai jo nejauti. Muštis į krūtinę nieko nekainuoja; ir kiek išpuikusių lūpų kasdien kartoja šimtininko žodžius!

XI

Jono mokiniai

Maždaug tuo laiku Jėzus nuėjo į Najiną ir motinai grąžino mirusį sūnų. Toji našlė nesišaukė jo, nieko neprašė, nes mirties jis dar nebuvo nugalėjęs. Žinoma, daugelis apie jį sakė: „Taip, paralyžiuotuosius, velnio apsėstus... Ką tik norit! Bet prikelti jis nieko neprikelia...“

Šitas stebuklas Jėzaus vardą labiau išgarsino negu visi jo ligi šiol atlikti dalykai. Ypač jis paveikė daugelį Jono Krikštytojo artimųjų, kurie buvo priešingai nusiteikę naujai pasirodžiusiojo atžvilgiu. Ar jautė nerimą ir mokytojas iš kalėjimo gelmių, kur jį neseniai buvo įmetęs Erodas? Ar dabar susvyravo jo tikėjimas? Ką jis turėjo galvoje siūsdamas du savo mokinius Jėzaus paklausti, ar jis yra Tasai, kuris turėjo ateiti, ar reikia laukti kito? Pasitaiko patikėti žmogumi ir paskui dėl to suabejoti, nes jo elgesys neatrodo aiškus. Jono pasiuntiniai papasakojo savo mokytojui, kad Nazarėnas valgo ir geria su ištvirkėlėmis ir muitininkais, kad kaltinamas jis nesigynė - greičiau dar gyrėsi ir neleido saviškiams pasninkauti teisindamasis: „Argi jūs galite versti pasninkauti vestuvininikus, kolei su jais yra jaunikis? Bet ateis diena, kai jaunikis bus nuo jų atskirtas, tuomet anomis dienomis jie pasninkaus“. Panašūs pasakojimai Jonui Krikštytojui kėlė neramių minčių. O jeigu jis suklydo! Jei balsas, kurį jis girdėjo, nebuvo iš dangaus! Fariziejai prisiekinėja, kad Jėzus daro stebuklus padedamas Belzebulo. Jie kaltina jį suvedžiojant žmones... ir tikrai - jis patraukė geriausius Jono draugus... Galų gale ką kalba

pats apie save Jėzus? Ką jis tars Jono pasiuntiniams? Tuo pasiuntimu pirmtakas išbando Dievo Avinėlių: jis negali juo netikėti, tačiau jo elgesys graužia jam galvą; nors ir negali nuraminti bičiulių, tačiau slapta neprašo: „Viešpatie, pats apšviesk tuos iš mano tarpo, kurie tavimi abejoja ir kuriuos tavo gyvenimas piktina ir erzina...“

Jėzus padarė daug stebuklų dviejų pasiuntinių akyse, paskui jiems tarė: „Eikite ir papasakokite Jonui, ką esate girdėję ir matę. Aklieji regi, raišieji vaikščioja, raupsuotieji pagydomi, kurtieji girdi, mirusieji keliasi, beturčiams skelbiama Evangelija. Ir palaimintas, kuris mane tiki!“

Jiems nueinant, Jėzus ėmė kalbėti apie Joną Krikštytoją ne kaip apie priešą, bet kaip vieną iš paslaptinčiausių pranašų, nes šis pirmtakas dar nepriklauso karalystei - „bet kas mažiausias dangaus karalystėje, tas už jį didesnis“. Šitas didis ir nuogas medis vienu vienas auga vidury dykumos: jo šaknys liečia senąją Įstatymą, o pati viršūnė vos ne vos liečiasi prie Kristaus, kuris apie jį byloja su didesne nuostaba negu meile. Tačiau juodu yra vienas antrą regėję ir pažinę; Dievas nusizemino prieš pastarąjį pranašą, bet tarp jų nesirado kitokios vienybės - širdys nesusiliejo, tarytum jie būtų atskirti už laiko ir erdvės ribų: jis yra tas, kuris eina priešais, kuris negali Avinėlio laukti nei grįžti atgal savo pėdomis. Pirmtakas nemokėtų sekti paskui. Jis liepsnoja ir nyksta tarp dviejų Testamentų.

Žmogaus Sūnus susierzina dėl Jono mokinių priekaišto apie pasninką: į karalystę galima įeiti ir juokiantis, ir verkiant. Tačiau žydams nepatinka nei juokas, nei ašaros. Dar ir šiandien Pranciškaus Asyžiečio giesmė Saulei išmuša iš rankų ginklus tiems, kuriuos atgraso šventasis Jonas nuo Kryžiaus.

Jėzus klausia: „Su kuo palyginti šios kartos žmonės? Ir į ką jie panašūs? Jie panašūs į žmones, sėdinčius prekyvietėje, kurie kalbėdamiesi tarp savęs sako: 'Mes jums grojome, o jūs nešokote; mes raudas giedojome, o jūs neverkėte'. Atėjo Jonas Krikštytojas, jis nevalgė duonos, negėrė vyno, tai jūs sakėte: 'Jis velnio apsėstas'. Atėjo Žmogaus Sūnus; jis valgo ir geria, o jūs sakote: 'Štai rijūnas, vyno gėrėjas, maitininkų ir nusidėjėlių bičiulis'".

Svečiuose pas Simoną

Žmogaus Sūnus, sutikęs valgyti ir gerti su nusidėjėliais, neatsisakė sėstis už stalo pas fariziejų Simoną, kurį mini tik Lukas ir kuris Nazarėną priima su atsargia pagarba: jis saugojasi, kad nepasirodytų per daug meilus ir dosnus, - paskui galės teisintis priėmęs jį vien iš smalsumo. Jis mandagus tiek, kiek reikia, nepuola išskėstomis rankomis, net truputį šaltokas...

Tačiau Jėzus sėdasi už stalo, nes jam vis akyse stovi besiartinanti moteris su alebastriniu indu, viena iš tūkstančio kitų, - atsidavusi, išniekinusi savo kūną ir širdį, prisikentėjusi dėl žmonių. Sinoptikų darbuose (šventųjų Mato, Morkaus ir Luko Evangelijose) ir ketvirtojoje Evangelijoje ji klaidžioja su savo kvepalais, dailiai sušukuotais plaukais ir ašarotais skruostais. Pagal šventąjį Luką, ji ateina į fariziejaus namus. Bet Matas ir Morkus Kančios išvakarėse ją įveda pas kitą Simoną, vadinamą raupsuotuoju ir gyvenantį Betanijoje. O Jonas ją vadina Marija. Vieni mano, kad ji bus toji Marija Magdalena, iš kurios Jėzus išvarė septynis demonus, o kiti - kad prikėltojo Lozorius ir Mortos se-

suo. Argi mums iš tikrųjų svarbu? Toji moteris taip buvo įsigraūzusi į žmonių širdis, jog pasakojimas apie jos padarytą žingsnį galėjo įvairuoti. Bet lieka esmė: lieka įkūnytos skaistybės ir įkūnytos nuodėmės susitikimas paguodai visų tų, kurie be paliovos kovoja, stato trapius pylimus prieš nenuilstamą kraujo ir geismų potvynį.

Jėzus buvo prigulęs, sulenkęs kelius, o basas kojas ištiesęs nuo lovos. Nuodėmingoji nesibrauna prie Dievo Avinėlio: „...priėjusi iš užpakalio prie jo kojų, ėmė laistyti jas ašaromis, šluostė savo galvos plaukais, bučiavo ir tepė tepalu...“

Simonas stebėjo šią sceną ir palengvėjęs atsiduso: aiškus dalykas! Jei šitas žmogus būtų pranašas, su pasišlykštėjimu būtų nuodėmingąją atstūmęs.

Tada Jėzus prabilo: „Simonai, turiu tau šį tą pasakyti“. Šis atsiliepė: „Sakyk, Mokytojau“.

- Skolintojas turėjo du skolininkus: vienas buvo jam skolingas penkis šimtus denarų, kitas penkiasdešimt. Neturint juodviem iš ko atiduoti, jis dovanuoja abiem. Kuris tad labiau jį mylės?

Simonas atsakė: „Manau, kad tas, kuriam daugiau dovanuoja“. Jėzus jam tarė: „Teisingai nusprendei“. Ir atsigręžęs į moterį tarė Simonui: „Matai šitą moterį? Aš atėjau į tavo namus, tu nedavei man vandens kojoms nusimazgoti, o ji suvilgė jas ašaromis ir nušluostė savo plaukais. Tu manęs nepabučiavai, o ji, vos man atėjus, nesiliauja bučiavusi man kojų. Tu nepatepei aliejumi man galvos, o ji tepalu patepė man kojas. Todėl sakau tau: jai atleidžiama daugybė jos nuodėmių, nes ji labai pamilo. Kam mažiau atleidžiama, tas mažiau myli“. O jai tarė: „Tau atleidžiamos nuodėmės“. Sėdintieji kartu už stalo pradėjo svarstyti: „Kas gi jis toks,

kad net ir nuodėmes atleidžia?" O jis dar tarė moteriai: „Tavo tikėjimas išgelbėjo tave; eik rami“.

„Nes ji labai pamilo“... Labai pamilo Kristų - nė sakyti nereikia. Bet ar tie žodžiai ne apie pasiaukojimą ir skausmą net ir liūdniausioje aistroje? Ar jau visko nustota pas Dievą per šį pašėlusį žmogaus atsidavimą kitam žmogui? Taip, reikia tuo tikėti: visko nustota.

Ir staiga nuskamba žodžiai, kuriuos girdėjo ir paralyžiuotasis, iš Nazarėno ištartų žodžių keliantys didžiausią papiktinimą; trys žodžiai, kuriuose nenuslepiamai pasirodo Dievas: „Tau atleidžiamos nuodėmės...“

Žydai jau nebesistebi stebuklais, jie priprato, nes Jėzus daug jų padarė. O, be to, ką gali žinoti: esama visokių gudrybių, esama demono - viskas gali paaiškėti. Tačiau paprastas žodis, neįrodytas teigimas juos išmuša iš vėžių labiau negu stebuklas. Ką gi reiškia prisikėlęs mirusysis, palyginti su siela, kuri iš naujo užgimė? Šį kartą Žmogaus Sūnui vis tiek, ką slapčia savo širdyse mano aplink esantieji: jis pasisukęs į vargšę moterį, pasrucusią ašaromis, su tuščiu indu, palaidais plaukais. Žiūri į kūną, sukniubusį prie jo kojų, į tą kūną, kurio praeitis jam žinoma, į tą išniekintą šventovę, kur prieš akimirką įžengė Šventoji Trejybė.

Tačiau kietaširdžiai tegu nesigiria šiuo pavyzdžiu. Toji, kuriai daugiausia atleista, labiau ir myli. Šios atgailautojos meilė didelė, kaip ir jai atleistos nuodėmės. Bet daugelis mūsų parodo nedėkingumą, didelį kaip nuodėmės, ir juo žemiau grimztame, juo gailestingumas aukščiau buvo mus iškėlęs. Tačiau jei kurį vakarą ši moteris vėl pasiduos savo geismams... tai ką - tada mes ją regėsime grįžtant Viešpaties Kančios išvakarėse su svaru nardo paskutiniam patepimui, paskutiniam atleidimui.

XII

Palyginimai

Be abejo, ši atgailautoja prisidėjo prie būrelio moterų, kurios tarnavo Jėzui savo lobiu, o viena kita buvo iš geresnės giminės negu mokiniai (Lukas mini Erodo prievaizdo žmoną Kužą). O gal ji ir buvo Marija Magdalena?..

Apsuptas būtybių, kurias išvadavo, Jėzus ant ežero kranto skelbia Dievo karalystę. Kalno pamoksle jis atvirai puolė fariziejus. Dabar jis kalba palyginimais, tarsi Izaijas, kuriam užsirūstinęs Dievas įsako: „Kalbėk, kad nesuprastų, skleisk tiek šviesos, kad apaktų“. Jėzus kreipiasi į vaikus ir jiems pasakoja paprastas istorijas. Tų palyginimų priežasties bus ieškoma gana toli: Dievas nusizemina, sėdasi ant žemės, tampa lygus patiems mažiausiems, jiems kalba tai, kas pažįstama: apie sėklą, apie varputį javų lauke, apie raugą; tiesą jis apvelka pasakos drabužiu, tokios paprastos pasakos, kad mokslininkai jos nesupranta. Žmogaus Sūnus savo mokslą užberia vaizdų pelenais, nes nereikia ankstinti savo valandos, dar jis neturi mirti.

Be to, jis privalo prijaukinti mokinius ir net pačius apaštalus. Užsispyrusių žydų niekaip negalima atpratinti nuo minties, kad jų karalius skelbs pergalę žemėje. Jie taip įtikėję, kad prieš pat mirtį Zebediejaus sūnūs dar reikalauš sosto. Jėzus kantriai lygina jiems dangaus karalystę su grūdu, kuris neša derlių ir tik su laiku subręsta; lygina su mažiausia sėklele, kuri ilgai niui išaugs į didelį medį, pilną paukščių lizdų. Ypač

jis rengia juos liūdniausiai tiesai: esama kito sėjėjo, kuris į Viešpaties dirvą beria rauges, o kviečiai nuo rugių bus tik per pjūtį atskirti... Tada raugės bus įmestos į ugnį. Mano mintyse kyla tos degančios žolės anais vasaros vakarais, kai nė mažiausias vėjelis nedvelkia. Raugės jau buvo raugės ir tada, kada dar jų sėkla nė daigų nebuvo išleidusi. Sėkla jau buvo duota priešui pasėti. Piktžolė - piktos širdys...

Bet Dievo karalystė yra taip pat ir gniutulėlis raugo, įminkytas į tešlą. Žmogiškoji tešla bus keliama nepčiuopiamos ir visa galinčios malonės. Iš pažiūros net ir labiausiai nuo Kristaus nutolusios širdys bus apimtos raugo. Nereikia triukšmingos pergalės. Reikia meilę paslėpti pasaulyje. Kristus dar nesiryžta jiems apskelbti, kad ir jis pats bus pasislėpęs pasaulyje ligi amžių galo ir kad ostija liks gyva pačioje tolimiausioje žmogaus kertelėje. Palyginimas drauge ir švelnus, ir pavojingas dėl šio aiškiai regimo išskyrimo, dėl noro nušviesti geruosius ir apakinti piktuosius: „Jums duota pažinti Dievo karalystės paslaptį, o kitiems skelbiama palyginimais, kad regėdami nematytų ir girdėdami nesuprastų". Tegu kas nors aiškina šiuos žodžius kaip išmano - jie tobulai aiškūs ir baisūs. Čia žodžiai Dievo, kuris pasirenka, išskiria, kuriam ta siela mielesnė už aną, kadangi jis yra meilė.

Audros nutildymas

Jo draugai, kurie nieko nesuprato, vis dėlto suvokė, kad jis yra Meilė ir kad jį įtikėti reikia ne iš baimės, bet iš pasitikėjimo. Jie glaudėsi prie jo kaip vaikai, kaip avys. Vieną dieną, besikeliant per ežerą, kilo audra,

vanduo ėmė semti valtį. O Jėzus miegojo laivo gale ant priegalvio. Jie pažadino jį šaukdami: „Mokytojau, mes žūvame!“ Tada jis atsikėlė ir sudraudė vėtrą ir bangas - ir stojo tylą. Drebėdami jie žiūrėjo į šį vyrą, kurio plaukus taršė vėjas. Jie pabūgo kito dalyko, nes šito žmogaus jie negalėjo pažinti. Kur buvo tasai jų draugiškas, meilus ir ūmus mokytojas? Pro kūną ir kraują prasimušė nepažįstamas Dievas ir juos bauginno. Ir didžiam pranašui gali būti leista gydyti ligas ir net prikelti mirusiuosius; jiems patiems tai pavykdamavo... Bet kad vėjai ir jūra klausytų jo įsakymų... „Kas jis?“, - klausinėjo vienas kito tie vargšai. Ir vis dėlto jie pažino tą aistringą, truputį suirzusį balsą: „Kur jūsų tikėjimas?“ Iš tikrųjų Kristus nepyko ant šių žmonių, kad jie drebėjo dėl smarkaus išsišokimo suvaldant nepaprastą galybę. Trapios būtybės tiek daug negalėjo išverti. O jis žinojo, kad Žmogaus Sūnus padaro dar nuostabesnę stebuklą, numalšindamas širdį, kurią aistra perskrodžia ligi pat bedugnės: nei vėjas, nei jūra jam nesipriešina, tačiau meilės draskoma širdis, tačiau geismų nešamas kūnas spiriasi nesuvaldoma galia. Tada vėjas sušunka: „Ne!“ ir smogia bejėgiam Dievui į veidą.

Pas geraziečius

Jėzus atplaukė į geraziečių kraštą priešingame Galilėjai krante, ties Kursi kaimu, kurio šiandien likę tik griuvėsiai. Kam gi jam reikėjo plaukti per ežerą? Ant šio kranto glūdėjo amžinasis jo priešas, kuris pažinęs daugiau nebegundė. Iš tuščių vietos kapų išėjo velnio apsėstas žmogus. Piktoji dvasia davė jam jėgos sutraukti

grandines, kuriomis jį surakindavo. Pribėgo jis prie Viešpaties ir parpuolė priešais: „Ko tau iš manęs reikia, Jėzau, Aukščiausiojo Dievo Sūnau? Maldauju tave, nekankink manęs!" Save jis vadino legionu: jame gyveno daug demonų, kurie, išvyti iš žmogaus, gavo malonę įeiti į kiaules; kaimenė metėsi į ežerą ir prigėrė. Išsigandę piemenys pakėlė triukšmą, ir gyventojai maldavo Jėzų nuo jų atstoti. Tokiu būdu Žmogaus Sūnus įkvėpė ne tik meilę ar neapykantą, bet ir išgąstį. Kūne pasislėpęs Dievas, kurio nepastebėjo fariziejai, savo baugiu pasirodymu visur keldavo sambrūzdį. Ką mes žinome apie nenuskaidrintą angelų pasaulį?

Kursi gyventojai nusigando Kristaus - baimė yra žemoji tikėjimo apraiška. Kaimiečiai nesistengė patirti, kas jis; tai buvo vyras, padaręs žalą jų kiaulėms. Šiandien - kiaulės... O kas bus rytoj, jeigu jis apsistos tarp jų? Kaimiečiai - jiems svarbiau buvo gyvuliai negu jų pačių sielos. Bet Žmogaus Sūnus dėl to nesirūstina, o išgydytas apsėstasis sėdi prie Viešpaties apsirengęs ir sveiko proto ir prašo jį paimti su savimi, tačiau gauna įsakymą likti, papasakoti apie išgydymą, skelbti Dievo karalystę kraštiečiams. Taigi šis žmogus buvo Povilo iš Taršo pirmtakas: šiam nežinomam žmogui dera atiduoti pagarbą kaip pirmajam pagonių apaštalui.

Jėzui, pripratusiam prie garbinimo ar neapykantos, turėjo skaudėti širdį, kad išgąsdino geraziečius. Jie meldė jį, tačiau tik dėl to, kad nuo jų atsitrauktų. Ir jų būrys didesnis, negu mes manome: visi pašauktieji, visi, kurie matė ir palietė, kurie pagaliau žino, kad tiesa yra gyva, kad toji tiesa yra asmuo. Bet tie skurdžiai yra susiję su savo darbais ir pageidavimais; jiems reikia rūpintis šeima, jiems sunku užgesinti savo aistras. Labiau negu ugnies jie bijo tokios meilės, kuri savo va-

gą išaria pačioje širdyje, kuri nugeni tavo šakas, kuri įsirėžia į gyvą kūną. Tegu tik palieka ramybėje juos ir jų kiaules! Kryžius reikalauja pamišimo, o pagaliau ne jų reikalas dėtis angelais. Be to, juk jie sveiko proto. Toje Dievo karalystėje knibžda visas demonų pasaulis, o visi tie burtai jiems kelia pasibjaurėjimą.

Jajiro duktė ir drabužio apvadas

Todėl nusiminęs Jėzus įlipo į valtį ir grįžo atgal. Ir su koku džiaugsmu jis žiūrėjo į užsidegusią ir draugišką minią, kai priplaukė prie kito kranto! O, jis neatsakys nė vieno jų prašymo, tų žmonių, kurie nepabūgsta jo, kurie, priešingai, spiečiasi aplink jį ir trukdo eiti. Štai sinagogos vyresnysis Jajiras - paprasti žmonės jam užleidžia taką. Jis puola Viešpačiui po kojų, maldauja skubėti, nes duktė miršta. Bet buvo tokia grūstis, kad Jėzui sunku buvo prasibrauti.

Ūmai žmonių kamšatyje jis pajuto savyje valdingai apsireiškiantį Dievo Sūnų. „Kas prie manęs prisilietė?“ Visiems besiginant, Petras juokaudamas atsako: „Mokytojai, minia tave spaudžia ir stumia, o tu sakai: 'Kas prie manęs prisilietė?'“ Bet Viešpats žinojo, kad iš jo kūno išėjo galybė. Tada viena moteriškė drebėdama puolė jam prie kojų. Ji dvylika metų sirgo kraujoplūdžiu, kurio niekas negalėjo sustabdyti. Ir slapčiomis ji palytėjo Jėzaus drabužio apvadą. Štai ji sveika! Jėzus į ją pažvelgė ir tarė: „Dukra, tavo tikėjimas išgelbėjo tave. Eik rami“.

Tą akimirką atbėga kažkas iš Jajiro manų: nėra ko beieiti - mergaitė mirė. Viešpats pažvelgė Jajirui į akis. Tai meilės ir stebuklų diena. Niekada jis dar nėra taip

mylėjęs tų žmonių, kurie jo nesibijo, prašo jį eiti, liečia jo drabužio apvadą!

- Nebijok, tik tikėk, ir ji bus sveika.

Ne baimė, bet tikėjimas. Tikėti Jėzų yra drauge didžiausioji malonė ir didžiausioji dorybė. Tikintysis yra išgelbėtas. Tačiau tikėti Dievą - tai paties Dievo dovana. Kas gali būti baisiau pasaulyje už šitą išganymui būtiną dorybę, kuri drauge yra ir kaip dovana teikiama malonė? Laimingi, kurie gali užmerkti akis ir pasitikėdami kaip kūdikiai iš visų jėgų suspausti drabužio apvadą.

Jajiras su žmona įsiveda Jėzų į savo namus. Niekas su jais neina kartu, išskyrus Petrą, Jokūbą ir Joną. Susirinkusieji tik juokėsi netikėdami, kad mergaitei galima padėti, žinodami, kad ji mirusi. Bet jis tarė: „Mergaitė nėra mirusi, o tik miega“. Ir jis sušuko: „Mergaitė, kelkis“. Ir mergaitė atsikėlė. Jėzus liepė duoti jai valgyti.

XIII

Erodas liepia nukirsti Jonui Krikštytojui galvą

Po tokios dienos Žmogaus Sūnus pajuto nuovargį, štai valanda, kuri turi padėti jam nugalėti - dar ne visą pasaulį, o tik Izraelį. Todėl jis sukviečia Dvylika ir jiems suteikia galią tramdyti demonus ir gydyti ligas. Neatiduoda jų į vienatvės demono rankas, bet siunčia po du ir įsako laikytis visiško neturto. Štai vienintelis įsakymas, busimųjų kartų palaikytas neišmintingu ir tobulai nei Pranciškaus Asyžiečio, nei Teresės neįkūnytas, - paties Kristaus įsakymas. Tegul apaštalai vengia užteigios namų, o apsistoja šeimose, kurios juos priglaus; tegul jie skelbia kūno mirtį, nes per dvasią einama į Dievą, o per kūną - į supuvimą.

Supuvimas viešpatauja tuo metu šalyje, kurią Žmogaus Sūnus nori prikelti. Antipas nusideda, nespejęs išbristi iš prieš tai padarytos nuodėmės. Jis ima geisti Erodiados, brolio žmonos, kurią Morkus vadina Pilypu, o istorikas Juozapas - Erodu. Susipažino su ja Romoje, ir nors ji jau buvo pasiekusi trečiąją dešimtį, pagrobė ją ir paėmė į žmonas, metęs karalienę, Arabijos karaliaus Areto dukterį.

Taigi pačioje Dievo karalystėje kerojo kita valstybė, kuri gyva dar ir šiandien, kurioje visi daugiau ar mažiau esame gyvenę, kur nuolatos grįžtama, kur vyras toks nuolaidus silpnybėms, kur pasisotinę ir išsikvėpinę kūnai guli ir glaustosi, kur žarstomi kandūs sąmojai, kurie žavi ten esančius, bet drabsto purvais,

žeidžia ir žudo tuos, kurių ten nėra; valstybė, kur viešpatauja neapykanta ir geiduliai, kur vieni kitus žudo, kur mirtis skleidžiasi iš širdies į širdį: tai pasaulis.

Macheronto rūmuose Erodas Antipas, nors ir didelis nusidėjėlis, nulenkę galvą, kai atėjo Jonas, sulyšęs, vilkėdamas kupranugario oda, ir sviedė jam tiesiai į akis: „Tau nevalia gyventi su brolio žmona!“ Pats savo valia niekad nebūtų įmetęs jo į kalėjimą, bet nusileido Erodiados spiriamas. Gal net būtų jį apsaugojęs nuo pavojų, nes, sako mums šventasis Morkus, Erodas gerbė ir sergėjo Joną Krikštytoją, dažnai vykdė jo patarimus įvairiais reikalais ir mielai jo klausė.

Tačiau Krikštytojas nenumetė perlų kiaulei, kadangi jam nekalbėjo apie Kristų, kaip matyti iš Erodo susijaudinimo po Jono mirties, girdint pasakojimus apie Jėzaus stebuklus: „Tas Jonas, kuriam aš nukirsdinau galvą, prisikėlė iš numirusių“.

Tačiau Erodo bičiulystė kaliniui nebuvo tokia didelė kaip Erodiados neapykanta. Tasai vainikuotas ir aklas vergas, kuris stovi pačią atpirkimo valandą, tasai karaliukas, kuris dreba prieš Romą ir šeimininkauja Galilėjoje, išbraidžiojęs nuodėmių jūras, pasieks aukščiausią vergiškumą. Moteris nori šventojo galvos ir laukia savo valandos.

Įvyks tai vakare, pačiame įsismaginime, kai kūnas drauge ir laimingas, ir suirzęs, kai vynas iškelia į puikybę ir padaro, kad gebėjimas sykiu valdyti ir kūną, ir dvasią tampa beveik negalimas. Visagalė Erodiada nepabūgsta pastatyti ant kortos savo šlykštaus įnorio; baigiantis pokyliui, ji šaukia Salomę pašokti: tai mažutė dukrelė, gimusi nuo pirmojo vyro. Buvo ten dvaro karininkų ir visos Galilėjos kilmingųjų. „Palaiminti skaisčios širdies!“ Tasai žodis dar nespėjo išleisti daigų. Me-

nėję net tikrojo Dievo garbintojai negalėjo atitraukti degančių akių nuo šios jaunutės gyvataitės. „Jei ko prašysi, aš tau duosiu, kad ir pusę savo karalystės!“ - sušuko tetrarchas, apimtas susižavėjimo, kylančio iš tobulo kūno džiaugsmo. Štai kas vadinama gyvenimu. Jis gyveno, jis galėtų didžiulis gyvenęs aukščiausioje viršūnėje, visiškai priešingoje pusėje negu ta Palaima, kuri už kelių varstų alsavo aną gūdžią Galilėjos naktį nuošalioje vietoje, kur Žmogaus Sūnus pasitraukdavo malda.

Mergaitė išėjusi paklausė motinos: „Ko prašyti?“ Erodiada atsakė: „Jono Krikštytojo galvos“. Mažoji Salome nė kiek nenustebo.

„Karalius nuliūdo, bet, davęs priesaiką, svečių akyse nesiryžo atšaukti duotojo pažado. Taigi jis nusiuntė budelį ir liepė atnešti ant lėkštės Jono galvą. Šis nuėjęs nukirto Jonui kalėjime galvą, atnešė ją ant lėkštės ir padavė mergaitei, o mergaitė atidavė ją savo motinai“.

Pagaliau Jonas Krikštytojas pažino džiaugsmą ir patyrė, kas buvo toji Būtybė, kurios pirmtakas jis buvo žemėje; ir ta Būtybė dabar priklausė jam.

XIV

Paralitiko išgydymas prie avių tvenkinio

Dienomis po nužudymo žmogiškoji Jėzaus šlovė buvo pasiekusi viršūnę, kėlusi nerimą net tetrarchui, taip pat ir jo įkvepiama meilė, o dar dažniau - neapykanta. Galbūt apie šį laiką reikia pridėti trumpą jo viešnagę Jeruzalėje per žydų šventę, kurios šventasis Jonas nemini. Atrodo, kad jis bus nuėjęs slapta be Dvylikos, kuriuos buvo išsiuntęs po du į Galilėją. Pachoje priešų stovykloje vienų vienas jis įvykdė, ko buvo atėjęs, tačiau su žalčio gudrumu, kurio mokė ir savuosius.

Kartą per šabą po vienu iš penketo avių tvenkinio prieangių jis, nekeldamas balso, paliepė žmogui, jau trisdešimt aštuonerius metus sergančiam paralyžiumi: „Kelkis, imk savo guolį ir vaikščiok“. Ir bematant, lyg būtų padaręs ką pikta, dingo minioje. Juk iš tikrųjų žydų akyse buvo nusikaltimas, kad šabo dieną paskatino stabo ištiktąjį neštis savo lovą. Šie pradėjo tyrimą, o tuo tarpu stebuklingai išgydytas žmogus susitiko Jėzų šventykloje ir jį įdavė.

Tada Nazarėnas pakėlė galvą prieš Rašto aiškintojus. Žydams jis kalbėjo su tokia drąsa apie Tėvo ir Sūnaus santykius, jog turėjo palikti šventąjį miestą, kad nepriartintų paskutinės savo valandos.

Duonos padauginimas

Ant ežero kranto laukė jo Dvylika, grįžę iš savo kelionės, nustebę dėl to, ką Jėzaus vardu buvo padarę. Tą valandą Judas Iskarijotas turėjo būti įsitikinęs, jog pasiekė tikslą, ir Viešpats netrukus pradės plačią veiklą. Kaip tada bus gera artimiausiems jo draugams! Visi laimingi, nušvitę, bet ir išvargę. Žmonės taip apgulė juos, kad nebuvo kada nė užkasti. Mokytojui pagailo nuvargusiųjų, ir pasiėmė juos į nuošalią vietą kiek atsigauti.

Dykuma, kurioje vos pasirodydavo Žmogaus Sūnus, knibždėte imdavo knibždėti. Jis negalėjo rasti jokios nuošalios vietelės, nebent Petro ar Zebediejaus sūnų valtį. Taigi jie nusyrė nuo kranto. Tačiau minia per tą laiką, kai ėmė bėgioti paskui, susekė, kur šie slėpėsi. Jėzui ir Dvylikai priplaukus prie kito ežero kranto, ištisi būriai buvo ten suplūdę sausumos keliu ir vis dar didėjo, nes žmonės vilnijo ir iš kaimyninių miestų. Rado jie nusikamavusią, ištikimą, pasitikinčią kaimenę. Ir visos šių ėriukų galvos buvo pakeltos į jį. Jis nesirūstino. Dievo širdyje suplazdėjo žmogaus jausmas; Dievo aistra plūstelėjo jo krauju, nes nuo to laiko, kai žodis tapo kūnu, gailestingumas tapo bendra aistra ir Kūrėjui, ir jo kūriniui. Savo paties kūnu Dievas kentė vargšų alkį, troškulį ir nuovargį. Drauge su jais nešė jų prakaitą, ašaras ir kraują.

Tada, sako mums Evangelija, jis ėmė mokyti juos daugelio dalykų. Mums nežinomi tie dalykai, apie kuriuos Kristus bylojo tą valandą, kai jam pagailo nusikamavusios ir atidžiai besiklausančios minios; nežinomi, be abejo, todėl, kad jokia žmogaus kalba negalėjo to išreikšti. Tačiau mes žinome, kad tarp tūkstančių tų

vyrų, moterų, vaikų nė vienas nesirūpino, kad jau šešėliai gula ant laukų. Jie klausėsi, jie atsidavė šiam paslaptinajam Ganytojui. Jis kalbėjo, kol mokiniai kuždėdami nutraukė:

- Vieta tuščia ir valanda jau praėjo; paleisk minias, kad eidamos į sodžius nusipirktų sau maisto.

Suerzintas nuovargis sudrebėjo Jėzaus balse, ir jis atsakė:

- Jūs duokite jiems valgyti.

Argi jie dar nesuprato, kad visa tai jam nieko nereiškia?

Pilypas jam tarė:

- Duonos už du šimtus denarų jiems nebus gana, kad kiekvienas gautų nors truputį.

Buvo ten vienas vaikas, kuris turėjo penkis miežinės duonos kepalus ir dvi žuvis. Bet kas iš to šitokiai daugybei? Penkis tūkstančius žmonių Jėzus susodino ant žolės... „Jėzus ėmė duoną ir padėkojęs padalino sėdėjusiems; taip pat ir žuvų, kiek kas norėjo“. O paskui buvo pripildyta dvylika pintinių trupinių iš to, kas liko.

Pasiganiusios avys jau ne avys, bet užsidegę šalininkai: jie nori Jėzų sugauti ir paskelbti karaliumi. Štai valanda, kurios, aišku, tyko žmogus iš Iskarijos, štai sekundė, kurios nieku gyvu nereikia praleisti. Deja, Mokytojas ir dabar nuvilia - pasinaudojęs sutemomis, jis atsisakė šitos didelės laimės ir pasitraukė į kalnus, įsakęs mokiniams nusileisti į jūrą ir plaukti į Kafarnaumą. O jis pats troško pabūti vienas, galbūt sujau-dintas savo ką tik atliktų darbų prasmės, kuris reiškė daugiau, negu šie vargdieniai galėjo įsivaizduoti, - tarsi dailininkas, kuris susierzina, kai giria jo eskizus, nes savo širdyje nešiojasi pasauliui dar nežinomą kūrinį.

Kada gi, jei ne šiandien, išdrįs jis paskelbti tą vaizduotei neapimamą, minčiai nepasiekiamą duonos, kuri bus jo kūnas, ir vyno, kuris bus jo kraujas, padauginimą? Kiek dienų jam beliko gyventi?.. Užėjo naktis, pakilo vėjas - gal jis pakvipo žole, ištrypta minios, kurios pagailo Žmogaus Sūnui. Jėzus pagalvoja apie saviškius, kurie vargsta irdamiesi prieš vėją. Jis mano grįžti pas juos - ir nueina trumpiausiu keliu.

Jėzus eina vandeniui

Lėtu žingsniu jis eina per raibuliuojantį vandenį, nieko nemąstydamas... Mes žinome, kad visi jo stebuklai buvo padaryti sąmoningai. Dievo Sūnus negalėjo pamiršti, kad kaip žmogus jis nebūtų galėjęs eiti jūra. Ir vis dėlto atrodo, kad jis elgiasi kaip būtybė, kuri manosi turinti teisę žengti šita vandens lyguma. Putos nužerdavo jo kojas, kurias buvo nušluostę puolusios moters plaukai. Ir, žinoma, švietė mėnesiena, kadangi tolumoje jis matė tuos valtyje, besiiriančius prieš vėją. Morkus mums sako, kad jis „norėjo pro juos praeiti“. Tik išvydęs juos metus irklus ir atsistojus, apimtus baimės, jis suprato, kad ir jiems, savo mylimiausiems, jis skleidė baimę, kaip ir Kursi gyventojams. Jis jiems sušuko iš tolo: „Drąsos, tai aš, nebijokite!“ Ir prisivijęs išoko į valtį, o vėjas nurimo, ir ežero vanduo juos tyliai plukdė.

Šis stebuklas įvyko slapta, glūdumoje nakties, ir jį matė tik Dvylika; tačiau stebuklas iškilo į viešumą, nes daugelis žmonių, regėję apaštalus į valtį lipant be savo Mokytojo, pakrante grįžo į Kafarnaumą ir labai nustebę ten radę Jėzų. Iš visų pusių ėmė jo klausinėti: „Rabi, kada čia atvykai?“

Ieškojo jie jo, kadangi juos pavalgydino dykumoje, ir manė dar gausią duonos, kuri nieko nekainavo. Jie nerimo iš džiaugsmo, kad vėl gaus dykai maisto. Ir šitiems štai Jėzus turėjo ryžtis kalbėti apie duoną, kuri jau nebebus duona. Bet Žmogaus Sūnus, kurį fariziejai ir kunigai suerzindavo ligi išėlimo, su vargšais tampa begaline kantrybe. Toji amžinoji kantrybė juos išpėja:

- Darbuokitės ne dėl žūvančio valgio, bet dėl liekančiojo amžinajam gyvenimui, kurio jums duos Žmogaus Sūnus.

Toje Kafarnaumo sinagogoje, kurioje jie buvo susirinkę, priešų jau buvo išimaišę tarp vakar pavalgydintų alkstančiųjų, ir pasigirdo piktų balsų:

- Kokį mums duosi ženklą, kad mes matytume ir tavimi tikėtume?

Aišku, jiems buvo papasakota apie tą keistą padauginimą.. . Bet jie juk žino, kad šitas sukčius yra vėjo neštas ir pamestas. O prasčiokams nesunku galvas apsukti. Manos lietus dykumoje - štai kur būta tikro stebuklo! Padaryk ir tu taip, duonos daugintojau! „Mūsų tėvai valgė tyruose manos...“

Jėzus tyliai atsidūsta: jie gėrиси simboliu to, ką Dievo Sūnus netrukus įvykdys. Tačiau daugelis nenorės tuo tikėti. Didžiausias stebuklas neapčiuopiamas pojūčiais - jį pažįsta tikėjimas. Kas gi rūpi daugeliui žmonių, jei ne tai, ką gali pamatyti ar palytėti? O, koks žmogaus jėgoms neįmanomas uždavinys juos įtikinti tuo, kuo gyvoji Meilė privalo įtikinti! Jis žino, kad ateityje begalinės žmonių minios puls ant kelių prieš mažytę ostiją. Po šituo pavidalu pasislėpęs ir gyvas Jėzus prikels begales žmonių visame pasaulyje. Ir, palyginti su anais ateities pulkais, ką gi reiškia ši žydų maišatis aplink jį Jeruzalėje ir Kafarnaume? Atėjo laikas tarti pirmąjį žodį apie protu nesuvokiamą paslaptį.

Gyvenimo duona

- Iš tiesų, iš tiesų sakau jums, ne Mozė davė jums duonos iš dangaus, bet mano Tėvas duoda jums tikrosios duonos iš dangaus.

Jie jam sakys: „Viešpatie, duok mums visuomet tos duonos“.

- Aš gyvenimo duona; kas ateina pas mane, tas nealks, ir kas tiki mane, niekuomet netroks.

Kristus per daug pasiankstino; nuo šiol jis nesi-stengs apgaudinėti. Jau ne prieš moterį iš Sicharo jis atsiskleidžia, bet akivaizdoje priešų ir draugų, o tarp pastarųjų keletas pasipiktinusių traukiasi nuo šio nepažįstamo veido. Dabar jis tikrai perlenkė lazda! Ir fariziejų pasipiktinimas randa atgarsį net tarp mokinių. Jo žodžius nutraukia piktas murmėjimas. Visa savo meile jis stoja prieš juos. Dabar jis eis ligi galo, vieną po kito sakys stebinančius, baisius teigimus:

- Nemurmėkite tarp savęs. Niekas negali ateiti pas mane, jei Tėvas, kuris yra mane siuntęs, jo nepatrauks, ir tą aš prikelsiu paskutinę dieną... Iš tiesų, iš tiesų sakau jums, kas tiki mane, tas turės amžinąjį gyvenimą. Aš gyvenimo duona. Jūsų tėvai valgė tyruose manos ir mirė. Ši duona yra iš dangaus, ir kas jos valgys, nemirs... Kas valgys tos duonos, bus gyvas per amžius; o duona, kurios aš duosiu, yra mano kūnas už pasaulio gyvenimą.

„Tuomet žydai ginčijosi tarp savęs, sakydami: 'Kaip galima mums duoti valgyti savo kūną?'“

Buvo čia ir juokingų dalykų. Judas tą valandą kalbėjo sau vienas: „Na, ir įklimpo jis dabar - ir pats kal-tas. Gerai, jei tik vienas būtų įklimpęs! Jis ir mus įvė-lė...“ O garsiau už minios murmėjimą be paliovos

kartojosi tas pat klausimas: „Kaip jis gali mums duoti valgyti savo kūną?“

Jis Dievo žingsniu skuba tolyn, rodos, nieko negirdėdamas - tačiau jis viską girdi! - nieko nematydamas; bet jis nieko nepralaimi tą minutę, kada širdys pajuto begalinį atoslūgį ir ėmė nuo jo trauktis. Jau blyksti taip sunkiai įdegtos liepsnos. Ir šitoms štai liepsnoms jis trumpais sakiniais atskleis tą beprotišką, neįmanomą tiesą:

- Iš tiesų, iš tiesų sakau jums, jei nevalgysite Žmogaus Sūnaus kūno ir negersite jo kraujo, neturėsite savyje gyvenimo. Kas valgo mano kūną ir geria mano kraują, tas turi amžinąjį gyvenimą, ir aš prikelsiu jį pasutinę dieną. Nes mano kūnas tikrai yra valgis, ir mano kraujas tikrai yra gėrimas. Kas valgo mano kūną ir geria mano kraują, tas pasilieka manyje ir aš jame. Kaip mane siuntė Tėvas ir aš esu gyvas per Tėvą, taip ir tas, kuris mane valgo, bus gyvas per mane. Tai yra duona, kuri nužengė iš dangaus. Ji nebus kaip mana, kurios jūsų tėvai valgė ir mirė. Kas šios duonos valgys, bus gyvas per amžius.

Evangelija prideda: „Tai jis pasakė, mokydamas Kafarnaumo sinagogoje. Daugelis jo mokinių, tai išgirde, sakė: 'šitie žodžiai kieti, ir kas gali jų klausyti?'“

Daug iš jų sekusiųjų pasitraukė. Tačiau prie jų neprisidėjo Judas, kurį Jėzus galutinai nuvylė, - žmogus iš Iskarijos nuslėpė savo įtūžį. Jis buvo apgautas, apiplėštas. Bet gal dar galima iš šio vyro ką nors išspausiti? Tą valandą ir Jėzus galvojo apie Judą. Šventasis Jonas sako, jog jis žinojo, kas jį išduosiąs.

Murmėdamos minios išsiskirstė. Žmogaus Sūnui jau nebereikia ieškoti dykumos pasislėpti nuo šių nelaimėlių. Nebereikia išplaukti valtimi. Jis per toli nuė-

jo. Pradeda jį apleisti. Tamsioje sinagogoje lieka vien dvylika nekantraujančių žmonių, kurie neturi ko pasakyti. Jis peržvelgia juos vieną po kito. Ir staiga klausimas - toks meilus ir liūdnas, drauge ir žmogiškas, nes šį kartą Dievas kiek nusileidžia moters Sūnui:

- Ar ir jūs norite pasišalinti?

Tada, tikėdamas kalbąs visų vardu, Simonas Petras sušuko:

- Viešpatie, pas ką mes eisime? Tu turi amžinojo gyvenimo žodžius.

Iš pradžių niekas neatsiliepia į šį šauksmą, kuris turėjo paguosti apleistąjį. Dvylika veidų atsigręžia į skausmo paliestą veidą. Bet vienas jų niaukė šviesą, trykštančią iš vienuolikos kitų veidų. Jėzus pagaliau sako: „Ar ne aš jus, Dvylika, išsirinkau?“ Taip, ir tylesniu balsu jis pridėjo slegiančius žodžius:

- Tačiau ir tarp jūsų vienas yra velnias.

XV

Pakeliui į Pilypo Cezarėją

Tada drauge su jais išėjo klajodami po šalį: gal norėjo suklaidinti ieškojusius jo mirties, gal pasitraukė į vienvatę su ta vienuolika svyruojančių širdžių, trokšdamas jas atvesti į tiesą. Dar daug reikia su jais atlikti, o Simono Petro šauksmas: „Viešpatie, pas ką mes eisime?“ dar labai toli nuo to, ko Žmogaus Sūnus iš jo tikisi.

Jis tikisi, kad jį pripažintų tu, kas jis yra... Tačiau jie svyruoja, abejoja, siūbuoja, kaip ir visi mes. Kai kada kalbasi tarp savęs, nustebinti, įtikėję: „Tai tikrai Dievo Sūnus“. Bet kartais daugelis mąstė, kad gal ne viskas buvo netiesa bent Jono mokinių priekaištuose, jei ne fariziejų kaltinimuose. Kad jie žinotų, kur eina, koks pralaimėjimas laukia! Kaip jie būtų galėję priimti bent neaiškią pranašystę apie tą vergų kryžių, kuris viską turėjo apimti, kada jiems jau per sunkūs pasirodė žodžiai apie gyvenimo duoną?

Reikia juos paruošti, kad nedrebėdami galėtų žvelgti į vainiką ir sostą, išsvajotą Mokytojui ir sau, kad nepalūžtų išvydę erškėčius, purpurinį apsiaustą, kryžiaus medį. Mažas būrelis keliauja į šiaurės vakarus, į Tyro pusę; iš čia jie nuvyko į Sidoną, prieš nusileisdami Dekapolio link. Kelionėje Mokytojas nuolat vis grįžta prie tos pasiuntinybės vietos: Dievo karalystė yra mumyse, išganymo neįgysi apsiplovimais, indų mazgojimu, susilaikymu nuo netinkamo maisto. Žmogų išpurvina ne išoriniai dalykai; jis pats save susipurvina: dėmės susidaro širdyje, jos yra jo įgeidžių vaisius.

Pakeliui jis sutiko išgydyti apsėstą sirofenikietę, sutiko išgydyti neregį. Tačiau apsėstosios motina, kaip pagonė, iš pradžių buvo šiurkščiai atstumta. O kurčiam nebyliui jis įleido savo pirštus į ausis ir palietė savo seilėmis prie jo liežuvio. Tą pat jis padarė ir neregiumi Bet-saidoje, kurio nuostabius žodžius, dar kupinus apkvaitimo, mini Evangelija: „Matau žmones, kurie vaikščioja panašūs į medžius“. Be abejo, Viešpats norėjo savuosius pamokyti, kaip geriausiai pažadinti ligonių dėmesį ir viltį. Ir visada išgydytajam liepdavo niekam nieko nesakyti, nes nenorėjo be reikalo kiršinti žydų.

Slaptas nerimas jį graužė - tik jis vienas žinojo savo tikslą. Vėl jis keliavo į šiaurę, vesdamasis Dvylika net ligi pagonių krašto, prie Izraelio ribų, kur jo vardas buvo nežinomas. Kadangi dar nebuvo atėjusi valanda skelbti Dievo karalystės pagonims, Žmogaus Sūnus vengė progų pasireikšti.

Ėjo netoli Jordano šaltinio. Ten stovėjo dievo Pano šventovė. Jau netoli ir Pilypo Cezarėja. Jėzus Nazarėnas eina per laukus, kuriuose auga krūmai, tyvuliuoja vandenys - ir nimfos ten gyvena. Didysis Panas snūduriuoja lapijoje, jo neprikelia žingsniai Dievo, kuris jį išvarys iš šio pasaulio.

Atėjęs į Cezarėjos apylinkes, Jėzus pagaliau nusprendė į Dvylika kreiptis klausimu, apie kurį galvojo visoje kelionėje nuo pat Sidono ir Tyro. Tai dėl šito išbandymo jis leidosi į žygį toli nuo Kafarnaumo, į pačią pagonių žemę. Taip, vieną vakarą, dar atokiai nuo miesto, jis išdrįso paklausti: „Ką žmonės sako mane esant?“

Apaštalai baugščiai susižvalgė:

- Vieni sako, kad Jonas Krikštytojas, kiti, kad Elijas, o kiti, kad Jeremijas ar vienas iš pranašų.

- O ką jūs sakote mane esant?

Vienuolika akimirką suabejojo. Tačiau Petras sušuko:

- Tu Kristus.

Užteko šio šūktelėjimo, kad pakelėje, netoli Pano šventovės, iš žemių pradėjo kilti Katalikų Bažnyčia ir ėmė didėti sulig kiekvienu Žmogaus Sūnaus čia tariamu žodžiu:

- Palaimintas esi, Jono sūnaui Simonai, nes ne kūnas ir kraujas tau tai apreiškė, bet mano Tėvas, kuris yra danguje. Ir aš tau sakau: tu Petras, ir ant tos uolos aš pastatysiu savo Bažnyčią, ir pragaro vartai jos nenugalės. Tau aš duosiu dangaus karalystės raktus; ką tu suriši žemėje, bus surišta ir danguje, ir ką tu atriši žemėje, bus atrišta ir danguje.

šią pranašystę jis taip ilgai atidėliojo. Bet štai atėjo metas pagaliau žengti šį žingsnį. Kadangi tie mažo tikėjimo žmonės vis dėlto tiki jį esant Kristumi, jų akivaizdoje jis iškels nežinomą kryžių - jie dar nesuprato, kad tas kryžius jų laukia. Todėl Viešpats prabyla į juos atsargiai, neskubėdamas; nerimas jų žvilgsniuose, nukreiptuose į jo burną, didėjo su kiekvienu žodžiu. Ką gi jis pasakojo? Paskutinį kartą jis įžengs į Jeruzalę; žmonės, Įstatymo mokytojai, kunigai jį nukankins, nužudys... Bet jis prisikels... Kokias paikystes jis kalba!

Jis nutilo, ir nė vienas iš pradžių nediršo sudrumsti tylos. O jis, truputį pridusęs, skaitė jų širdyse, matė jas keturių vėjų nešamas. Tik vienas Judas buvo supratęs - manė supratęs. Kaipgi jis abejos, kad Mokytojas gali atspėti ateitį! Jis išsyk pripažino tai, kas Vienuolikai atrodė neįtikima. Taigi Nazareto dailidė žinojo tuos dalykus, kuriais jis, žmogus iš Iskarijos,

neabejojo nuo anų neišmintingų žodžių apie kūną - maistą ir kraują - gėrimą: Jėzus bus nugalėtas; paskutinį žodį tars kunigai; ne, Judas tuo niekadosis neabejojo; bet kokia laimė, kai tai jau tikrai žinai! Paskutiniai Jėzaus žodžiai apie prisikėlimą tik sustiprino protingų žmonių ir net saviškių nuomonę: jam ne viskas gerai galvoje, ir niekas nėra įpareigotas būti ištikimas pamišėliui.

Taip mąstė Judas, o mažas būrelis žmonių tuo tarpu žingsniavo į Cezarėją nuleidę galvas. Ir ūmai geriausias iš jų, tasai, kuris išpažino Kristų, išsiskyrė, gal brolių pakurstytas, pasivedėjo Mokytoją į šalį ir tyliu, priekaištajam balsu tarė:

- Anaipol, Viešpatie, tai tau neatsitiks.

Barnoje, kurios vardas kyla iš Pano, ten, kur buvo Pilypo Cazarėja, ir dabar tebeželia vešli žolė, iškilusi ligi apatinių alyvų šakų. šiuose laukuose pirmą kartą iškeltas kryžius sukūrė Petrą, o Rytų šalyse ir dabar atstumia milijonus žmonių, kurie neįsivaizduoja kenčiančio ir nukryžiuoto Dievo. Islamas ir gimė iš šio papiktinimo. Ir Petras draudė iš meilės. Jo meilė susipynė su jo nepasitikėjimu: „Ne! Ne, tai tau neatsitiks“. Tartum sakytų: „Ne, mano mylimasis, aš nenoriu, kad tu mirtum!“

Bet Dievo Sūnus iš pradžių nesuprato, kodėl vargšai semitai tokie nepaslankūs tikėti tuo, kuo po devyniolikos amžių baisėsis jų rasės žmonės: tikėti pažemintu, išjuoktu, nugalėtu Kristumi? Ne, to negali būti! Suerzintas šio atsimitimo, Jėzus užsirūstina:

- Eik šalin nuo manęs, šėtone, nes mąstai ne Dievo, o žmonių mintimis.

Kokių gi Petras galėjo turėti minčių, jei ne žmonių? Nebuvo jis Dievas kaip Jėzus, nors Jėzus buvo

žmogus kaip jis. Kai apaštalas traukėsi nuleidęs galvą, Judas Iskarijotas mąstė: „Mokytojas ima pykti, jis jau nesusivaldo...“

Tada Jėzus nurimsta ir ryžtasi Dvylika pripratinti: reikės daug laiko, kol jiems ši paslaptis paaiškės. Ir tai šią paslaptį visiškai perpras tik palytėję jo pervertas kojas ir rankas, jo perdurtą šoną. Ūmai Jėzus sutrinka: jis nedrįsta jiems įvardyti dalyko, daikto, ženklų, to vergų kryžiaus, panašaus į „t“ raidę, kuris bus garbinamas per amžius. Kadangi užteko tik užsiminti, o jau Kefas murma ten, ant ano kelio, Cezarėjos apylinkėse, tai Viešpats griebsis dieviškos gudrybės: jis nedrįso Dvylikai aiškiai parodyti Medžio, tad parodys milžinišką jo šešėlį, užgulantį visą žmogaus gyvenimo lauką. Už poros žingsnių nuo Pano šventovės Jėzus ryžtasi kalbėti apie kryžius:

- Jei kas nori eiti paskui mane, tegu pats savęs išsižada, tegul ima savo kryžių ir teseka paskui mane.

Ne spėliojimai, bet tikras dalykas, kad panašūs pasakymai turėjo priversti tokį nuosaikų žmogų kaip Judas galutinai padaryti išvadą: taip, jo mokytojas buvo pamišęs... Tačiau kiti išvelgia tiesos spindulį; jie bent suprato, kad jiems nėra ko suprasti, kad jiems pakanka užsimerkti ir nerti stačia galva į šį pamišimą. Kas jiems gresia, jei Žmogaus Sūnus grįš garbėje ir kiekvienam atlygins pagal jo darbus? Jėzus tačiau pridėjo:

- Kokia būtų nauda, jei žmogus laimėtų visą pasaulį, o save pražudytų ar sau pakenktų?

Tą valandą Jėzus galbūt žvelgė į Iskarijotą, kuris galvojo: „Kai pasaulis jau bus laimėtas, liks apščiai laiko sielai išgelbėti. Be to, kas gi toji siela?“ Judas atsiminė psalmę: „Mano gyvenimas prisiartinio prie mirusiųjų vietos... Paleistas tarp mirusiųjų, kaip sužeistieji,

miegantys kapuose, kurių tu daugiau nebeatmeni..." Kas mums iš to, kad laimėsime sielą, kuri tėra dvelksmas, silpnas vėjo gūsis? (Tai sadukiejų nuomonė.) Kokia nauda laimėti sielą, kai netenki pasaulio?

Atsimainymas

Taip galvojo Judas. O ir kitų pasipriešinimą turėjo patirti Jėzus. Iš mokinių buvo išsirinkęs Dvylika - ir tai dar per daug. Šešias dienas mąstęs, jis nutarė iš Dvylikos pasiimti tris... Bet šiuos jis privers tikėti, privers pripažinti jo galybę - privers, parodydamas, kad jis yra Dievo Sūnus. Jie pirma laiko išvys Žmogaus Sūnų, ateinantį savo šlovės spindesy, kad tamsybės valandą galėtų atminti šią valandą ir liktų tvirti.

Jėzaus pasirinkimas jau iš anksto nuspręstas: pirmiausia Kefas, paskui Jonas, kadangi jį myli ir jis negali pakęsti nė mažiausios abejonės, mažiausio atšalimo. Ir Jokūbas, nes jis Jono brolis ir visur eina drauge.

Ir štai šią dieną Dievo Sūnus sužėrės savo trijų mokinių akivaizdoje, kad, atėjus laikui, mylimiausias jo mokinys galėtų parašyti: „Ką mūsų akys regėjo, ką mūsų rankos palietė, ką mūsų ausys girdėjo, tai liečia gyvenimo Žodį“.

Taigi nusivedė juos ant kalno. Jeigu, remiantis šv. Kirilijaus Jeruzaliečio tradicija, čia būta Taboro, tai visa įvyko netoli Nazareto. Neviešo gyvenimo metu Jėzus dažnai ten vaikščiojo, norėdamas likti vienas su Tėvu. Viršūnėje buvo miestelis, tačiau jis lengvai rado nuošalią vietą.

Jeigu tai būtų įvykę dieną, vis vien jo veido šviesa būtų aptemdžiusi dangų, o kaip sniegas balti drabužiai

apgaubę tamsa pasaulį. Skurdus žydas, apsilkęs šiurkščios vilnos apsiaustu, žėrėte žėrėjo, šią šviesą aprašo visi jį regėję žmonės, pradedant Povilu iš Taršo ir baigiant Bernadeta Subiru. Tai šviesa, kuria gėrėjosi aklos senovo Tobijaus akys.

Šie trys žmonės, kurie iš siaubo šaukė išvydę Jėzų ežero vandeniui artinantis prie valtys, neįtaria nė mažiausios baimės, matydami žaibus svaidantį veidą. Dievo darbus atliekamas žmogus kelia baimę. Bet ko gi bijoti, kai apsireiškia Dievas - reikia tik jį garbinti ir mylėti. Štai Mozė, štai Elisas... Kas gali būti paprasčiau? Kaip atsitiko keleiviams, einantiems į Emauso miestelį, taip ir trys mokiniai pajuto savo dvasioje ugnį. Ir beveik tais pačiais žodžiais jie prabylo: „Viešpatie, mums čia gera būti“. Šie žodžiai mums leidžia suprasti: „Pasilik su mumis, nes artinasi vakaras“... Petras skatina statyti tris palapines - vieną Jėzui, vieną Mozei ir vieną Elijui. Nakties ūkanos ties jais sutirštėjo. Ir štai balsas bloškia juos ant žemės: „Šitas mano mylimasis Sūnus...“

Gulėjo sukniubę, kol ranka palytėjo jų pečius. Jėzus buvo vienas, jo veidas ir apsiaustas atrodė kaip visada. Įprastas ūžesys kilo iš slėnio. Tačiau jie tikėjosi esą amžinai atmainyti. Bet Petras išsigynęs atsimins šį kaip saulė žėrintį veidą, kai surakintas Žmogaus Sūnus atgręš į jį nukamuotą savo veidą. Ir Jonas atsimins stovėdamas po kryžiumi, pakėlęs akis į nulenką krauju pasrūvusią galvą.

Leidžiantis į slėnį, Jėzus liepė nieko nesakyti, ką regėjo, ligi jo prisikėlimo. Todėl negaišdamas pasinaudojo išaugusiu jų tikėjimu ir prabilo apie savo mirtį. Trys mokiniai vėl pasijuto sumišę: jų dvasia klaidžiojo Rašto atkarpomis, likusiomis jų atmintyje:

- Kodėl tad Rašto aiškintojai sako, kad pirma turi ateiti Elijas?

Jėzui atsakius, kad Elijas jau atėjo, jie pamanė - Mokytojas kalba apie Joną Krikštytoją.

- Rašto aiškintojai jam padarė, ką norėjo. Lygiai taip pat jie nukankins ir Žmogaus Sūnų.

Koks nerangus buvo jų tikėjimas! Kaip stipriai jų prigimtis laikėsi prieš Malonę! Žydo prigimtis... Jie mėgo sėkmę, prieš pralaimėjimą, ant priešų galvos verčiamas žarijas. Reikėjo sutvirtinti jų tikėjimą. Kantriai Viešpats imasi darbo iš pagrindų.

Kai kitą dieną po atsimainymo grįžo pas mokinius, rado juos susigėdusius, nes šie neįstengė išgydyti berniuko lunatiko. „Tai dėl jūsų netikėjimo“, - pasakė. Ir pridūrė:

- Jei turėtumėte tikėjimą kaip garstyčios grūdėlį, jūs tartumėte šitam kalnui: „Persikelk iš čia į tenai“, ir jis persikeltų...

Nuo dabar priverčia juos žvelgti į tai, ko jie nenori matyti, pastato juos prieš tai, kas atgraso.

Kas būtų išdrįšęs priešintis? Juk jie atsimena, kaip neseniai buvo supykęs ant Kefo. Tačiau tylėjo, slapčia niurnėdami, o žadėtasis prisikėlimas iš mirusiųjų jų visai neveikė - jokių vaizdinių nekėlė mintyse šis žodis.

Artėjant prie Kafarnaumo, jų dėmesys vis labiau tolo nuo niūrių pranašysčių ir krypto į vaikiškus lūkesčius: jie būsią dideli, valdysią, įsakinėsią... Bet ne visi lygiai. Kildavo ir pavydo ginčų, ypač kai mažas būrelis kiek atsilikdavo nuo Mokytojo. Staiga suskambėjo nekantrūs ir pavojingi žodžiai:

- Apie ką kalbėjotės kelyje?

Ar verta meluoti? Visi žinojo, kad Viešpats klausia tik dėl akių, kad jam žinomas kiekvienas jų žodis.

Tačiau jie nedrįso prisipažinti tarp savęs ginčijęsi, kuris jų esąs didžiausias...

Jėzus tylėjo, kol įėjo į jų namus Kafarnaume - į Petro namus. Aplink susėdę, nuleido galvas, kad atlyžtų šis avinėlis, retkarčiais užsirūstinąs. Bet Jėzus prabilo maloniu, netikėtu ir juos dar po trejų metų jaudinysiu balsu:

- Jei kas nori būti pirmas, bus visų paskučiausias ir visų tarnas.

Jis dar neprasitarė jiems apie kryžių, tik nurodė paskutinę vietą, skirtą savo mylimiesiems: tas vienas žodis sugriovė visas jų svajones apie galybę. Ir kai jie nugręžė savo kietas kaktas, savo nerangias tikėti širdis, Viešpats ištiesė ranką į vieną kūdikį, kurių būrys buvo sugužėjęs už jų ir ratu apsiautęs Mokytoją, prisitraukė jį prie savęs:

- Iš tiesų sakau jums: kas nepriima Dievo karalystės kaip kūdikis, - neįeis į ją.

Jis pridūrė:

- Taigi kas tik nusižemina kaip šitas kūdikis...

Tą kūdikį jis pasišaukė ne atsitiktinai; jį išsirinko iš draugų būrio. Kam gi kalbėti apie kūdikystę? Nėra kūdikystės: esama tik kūdikių. Ir jeigu būtų tiesa, kad daugelis jų, vos pasirodę žemėje, yra jau drumsti šaltiniai ir pirmuosiuose savo išdykavimuose prisimaišo purvo, daugelis jų tokie tyri, skaidrūs, kaip ir tas, ant kurio pasilenkė ir atsispindėjo šventas Kristaus veidas. Dar vieno dalyko jis reikalauja iš suaugusiųjų: tapti kūdikiu, tapti silpnam ir nepažinoti pikto, kurio mes visi turime, kurie esame pažinę pikta, kurie esame kupini dėmių. Ir tikrai! Dievui labiausiai patinka ta kūdikystė, kuri laimima nugalint visas gyvenimo šlykštybes, kada pėda po pėdos atkariaujame tyrą žemę nuo aistrų antplūdžio

ir nuolatinių geidulių. Kūdikystė yra pergalė, laimėta subrendusiame amžiuje; juk nors ir skaisčiausias galėjo būti kūdikis, kuriuo gėrėjosi Jėzus, vis tiek jame glūdėjo visų busimųjų jo nusižengimų daigai.

- Jei kas nors priima vieną tokį vaiką mano vardu, tas mane priima; o kas mane priima, tas ne mane priima, bet tą, kuris yra mane siuntęs.

Jonas, kuris mažiausiai varžėsi, nes buvo jo mylimiausias, nutraukė jo žodžius:

- Ar tai reiškia, jog bet kas gali tavo vardu priimti kūdikį, išvaryti piktąsias dvasias? Štai dar vakar mes neleidome to daryti žmogui, kuris Jėzaus vardu bandė išvarinėti demonus.

Jėzus juos gyvai supeikia: jis nenori būti saviškių belaisvis. Jo malonė skirta visiems. O ir šiandien kiek dar kunigų atstoja malonę! Bet Viešpats nebuvo paleidęs kūdikio ir į jį žiūrėjo taip liūdnai, kad galbūt mažutėlis pabūgo ir norėjo bėgti sau:

- Jei kas nuskriaustų vieną iš šitų mažutėlių, kurie mane tiki, tas vertas, kad asilo sukamų girnų akmuo būtų užnertas jam ant kaklo ir kad jis būtų paskandintas jūros gelmėse.

Šitie žodžiai labiau guodžia negu gąsdina: mažo kūdikio skaistybė neapsakomai brangi, jos vertė neišdildoma, kad ir kas atsitiktų sulaukus brandos amžiaus. Neatperkamas nusižengimas, kai išpurvinamas šis baltasis liudytojas, kurio mums prireiks teismo dieną, - tas mažas kūdikis, kuriuo mes esame buvę.

Čia Žmogaus Sūnus mus įveda į teisumo paslaptį. Jo karalystė, kuri nėra šio pasaulio, laikosi teisumu, kuris taip pat ne šio pasaulio. Kas jo įstatymuose verta mirties arba, geriau pasakius, amžinos kančios gyvenimo, pasaulio akyse atrodo teisėta arba nereikšminga.

Pasaulis! Tą akimirką apie jį Jėzus mąsto - ir visada apie jį mąsto sukrestas ligi slapčiausių gelmių. Jis paleidžia vaiką ir sušunka:

- Papiktinimai neišvengiami, bet vargas žmogui, per kurį jie ateina!

Daug amžių pikta nešas pasaulis nesijaudindamas girdi ano žydo prakeiksmą ir juokiasi iš jo grasinimų. Pasaulis nebijo būti „pasūdytas ugnimi“, anot Jėzaus pasakymo. Pasaulis netiki ta ugnimi, kuri kankinamo kūno nesudegins, bet jį išlaikys. „Neužgesinamas ugnies pragaras“, siaubą keliąs tiek žmonių nuo tada, kai Žmogaus Sūnus beveik nepakenčiamai primygtinai pavaizdavo jo šiurpą, tas laužas, kuriame nežus net lavono kirminas, baudžia ne tik didžiuosius tautų įstatymo nusižengimus; jis bus teisinga kaina ir už sielos netyrumą, už mirtingą jaunų būtybių sudrumstimą; jis atkeršija ir už nužudytas sielas. Prieš pasaulį, kuris tvirkina kūdikystę, kuris dievina aistras ir persisotinimą, kuris kiekvieną geidulį vadina dievaičiu, Jėzus drįsta pastatyti beveik nežmonišką širdies grynumo įstatymą ir suteikia beveik absoliučią vertę skaistybei, nesužalotam kūnui ir širdžiai. Jokio sušvelninimo: verčiau nukirsti narį, kuris tave gundo, negu visam patekti į liepsnų druską: „Nes kiekvienas bus pasūdytas ugnimi...“

Ar išvydo degant žiaurią liepsną akyse šių žydu, pasišovusių vykdyti teisingumą? Jis pasitaiso: ne! Nėra, kad žemėje skautieji užkurtų laužą sunaikinti nešvariesiems. Nėra ko mums pamėgdžioti nenumaldomo Dievo, kuris uždegė tą pragarą, bet atėjo mirti ir mūsų išvaduoti. Jėzus iš anksto nubrėžė griežtas broliškosios baismės ribas: iš pradžių įspėjimas, paskui pabarimas dviejų ar trijų liudytojų akivaizdoje... Ir tik

jeigu tada nusidėjėlis užsispiria, Bažnyčia su juo elgis kaip su pagonimi. Kaip jis nepasitiki tais užkietėjusiais žydais! Liepia jiems atleisti ne septynis kartus, bet septyniasdešimt septynis, ir pasakoja palyginimą apie skolintoją ir skolininką: valdovas dovanojo tarnui dešimt tūkstančių talentų skolą; tarnas, išėjęs iš rūmų, griebia už gerklės savo draugą, kuris buvo jam skolingas šimtą denarų, ir liepia jį įmesti į kalėjimą. Ir valdovas skaudžiai jį nubaudė, kad nepasigailėjo savo skolininko, kaip jis pats buvo jo pasigailėjęs.

Taigi po apgalvotos užuominos pikčiausi Viešpaties grasinimai visada vedavo prie pasigailėjimo žodžių. Kiekvienas prakeiksmas jį gražindavo prie meilės paslapties, kurią jis turėjo dangstyti liepsnų užuolaida, bijodamas, kad patys jo artimieji nepanorėtų tos meilės išnaudoti.

XVI

Kelionė į Jeruzalę

Buvo atėjęs sausas ruduo ir vynuogių rinkimo metas. Kiekvienas saugojo savo derlių, iš šakų pasistatęs palapinę, taip pat dar vadinamą buveine. Palapinių šventė į Jeruzalę traukė Jėzų ir Dvylika. Jau kelios savaitės jis paliko minias, norėdamas slapta atversti apaštalus. Nepasitaikė nė progos mažam būreliui padidėti. Tačiau tik vienas Mokytojas galėjo suskaičiuoti širdis, kurios veltui buvo traukiamos prie paslapties ir jų atsisakė; jų dabar buvo pilni namai Kafarnaume, Chorazine, Betsaidoje, tarsi Kristaus nė nebūtų buvę tuose miestuose. Ir visa tai, ką jis padarė, nuėjo niekais. Jiems duotas laikas prabėgo: Žmogaus Sūnus keliauja į Jeruzalę ir niekuomet jau nebegriš - negriš su žemiškuoju savo kūnu. Taigi liks neišgelbėti visi tie, kurių jis buvo atėjęs gelbėti. Šaukia širdis, toji širdis, kuri žino, kad dalis pralaimėta - tiek pralaimėta, kiek Dievas gali pralaimėti. Tą šauksmą svies Jėzus į akis miestams, kurių negalėjo įveikti. Juos siautusi meilė keliausi ir pasitraukia. Kokia paslaptinga toji žmonių galia atsisakyti to, ko Dievas trokšta! Taip, malonę ten ištikio begalinis smūgis, nes Žmogaus Sūnus nepajėgė susilaikyti ir metė tokį sunkų prakeiksmą šitoms pakrantėms, jog Betsaidos neliko nė ženkle. Jis, kuris viską žino, jau neatsipeikės dėl šito atsisakymo; jis išitaria baisyus žodžius.

Prakeikti miestai

- Vargas tau, Chorazine! Vargas tau, Betsaida! Jeigu Tyre ar Sidone būtų įvykę tokių stebuklų, kokie padaryti pas jus, jie seniai būtų atsivertę ir atgailoję su ašutine bei pelenuose. Todėl gi sakau jums: Tyruir ir Sidonui bus lengviau teismo dieną negu jums! Ir tu, Kafarnaume, negi būsi išaukštintas iki dangaus? Tu nugarmėsi iki pragaro! Jeigu Sodomoje būtų įvykę tokių stebuklų, kokių įvyko tavyje, ji stovėtų dar ir šiandien. Todėl sakau jums: Sodomos žemei bus lengviau teismo dieną negu tau.

Po šito proveržio Žmogaus Sūnus atsipeikėja, tam tikru būdu pažvelgia į savo būtybės paslaptis. Jam nėra ko vengti, kad neįtūžtų jo kraujas ir kūnas, kuriuos buvo priėmęs norėdamas pasislėpti nepasiekiamoje savo Tėvo ramybėje.

- Aš garbinu tave, Tėve, dangaus ir žemės Viešpatie, kad tai paslėpei nuo išmintingųjų ir gudriųjų ir apreiškei mažutėliams. Taip, Tėve, nes taip tau patiko.

Jis atgauna jėgas atsiminęs šią žodžiais neišreikšiamą vienybę. Jį apima paguoda. Ir Trejybės džiaugsmas trykšta iš jo kalbos, kurią tie besiklausą vargšai įsidėmi kaip ir daugelį kitų, kurių nesuprato. Bet šie juose palieka pėdsakus, kadangi tas iš džiaugsmo drebaş balsas nuskambėjo po prakeiksmų, kurie juos sukaustė iš baimės.

Žmogaus Sūnus pasinėrė į savo paties ramybės gelmes. Jis nugrėžė akis nuo Kafarnaumo ir Chorazino, kurių vietoje šiandien tik akmenys mėtosi. Būrelisėjo ty-lėdamas. Daugelis buvo nusiminę, mąstė apie pragaro ugnį: kuris žmogus nėra daręs pikta? Ir jie savo praeityje ieško, kaip kokiu vardu vadinosi pamirštos jų aukos.

Visi mylėjo savąją Betsaidą, ką tik prakeiktą. Ne vieną išsyk apėmė nuovargis. Kam gi tiek pastangų, jei pateksi į amžinąją ugnį, o jų maža šios žemės tėviškė bus sunaikinta? Ir netikėtai pakilo vėl tas pat balsas, pirma drebėjęs iš pykčio, o dabar - kupinas meilės:

- Ateikite pas mane visi, kurie vargstate ir esate prislėgti, ir aš jus atgaivinsiu.

- Viešpatie, mus nukamavo išdavystės. Tos naštos jau nepakeliame...

- Imkite ant savo pečių mano jungą ir mokykitės iš manęs, nes aš romus ir nuolankios širdies, ir jūs rasite savo sieloms atgaivą. Nes mano jungas saldus, mano našta lengva.

Prakeiksmo sukrėstiems žmonėms, kuriems vyras iš Iskarijos kuždėjo: „Koks tuščias įsikarščiavimas! koks kvailas pyktis!“, toks meilus kvietimas leido beveik fiziškai pajusti šią paslaptį: Dievo nusižeminimą. Taip, jie patyrė šio jungo švelnumą. Daugiau jie nebijos. Kas jiems Betsaida arba Chorazinas? Vienintelė jų tėviškė - Kristus. Jie neturi kitos, tik jo karalystę. Veltui bandė jis juos įbauginti: neprabėgus nė valandėlei, vėl jausdavai jo meilę: „Ateikite pas mane visi, kurie vargstate...“

Vis pamirštama, kad aplink Jėzų sukasi ūžianti ir alinanti šeima, slapčia nusiteikusi priešingai, - artimieji iš Nazareto, girdėję šaukiant jį ties miestų pakrantėm, sakė: „Eik iš čia ir keliauk į Judėją, nes niekas nedaro nieko slapta, jei nori būti žinomas. Jei tu tai darai, tai leisk pažinti save pasauliui“.

Bet Jėzus nenorėjo eiti į Jeruzalę su giminaičiais, kurie juo netikėjo, vis dėlto vildamiesi ką nors laimėti būdami drauge su juo, aišku, svyruodami tarp nepasitikėjimo ir geismo. Jie žinojo, kad Jeruzalėje Mokytojui gresia pavojus, ir juokėsi iš to: jiems juk nėra ko

bijoti! Jėzus baisėjosi ta veidmaine ir bailia gimine. Jis sakė jiems:

- Pasaulis negali jūsų nekęsti, o manęs jis nekenčia, nes aš liudiju, kad jo darbai pikti. Jūs eikite į tą šventę; aš į tą šventę neisiu, nes mano laikas dar neatėjo.

Taigi išleido juos ir apsimetė pasiliekęs. Tačiau netrukus ir jis išvyksta. Jam nereikėjo apsispręsti paskutinę minutę - ta kelionė buvo nuo amžių numatyta: „Metui atėjus, kurį jis turėjo būti atskirtas, atsitiko, kad jis atgręžė savo veidą keliauti į Jeruzalę...“ Kiekviena diena, kiekviena valanda buvo skirta. Prisiartinus valandai, jis nė minutės negalėjo gaišti, negalėjo skirti nė vieno žodelio prakeiktiems miestams išgelbėti.

Paskutiniame savo žemiškojo gyvenimo tarpsnyje Žmogaus Sūnus troško likti vienas. Kad ir kaip juos mylėjo, jam per sunku būtų buvę visur eiti su vienuolika mokinių, kuriems turėjo viską aiškiai papasakoti, o dar ir apie tą klastingąjį išdaviką! Jeigu būtų galėjęs likti vien su Jonu... Tiesa, tekstas lyg ir rodo, jog Zebediejaus sūnus buvo su juo. O kitus išsiuntė pirma - paruošti kelio.

Kodėl keliaudamas per Samariją neužsuka į Sichařą? Sausame tos šalies ore turėjo dvelkti neįrūgusio vyno kvapas, kurį laukuose skleidė spaustuvai. Dienos trumpėjo. Ar Dievas, patyręs visus žmogaus skausmus, jautė ir tą gaudžią trumpo gyvenimo laimę? Ar Žmogaus Sūnus savo dvilypės prigimties paslaptimi atjautė tąją prigesusią rudens saulę, o gal visą tą gailestį ir gaudumą, kurį ji sužadina mirtingo žmogaus širdyje? Laikas, visų gyvenančių, išsenkančių ir dingstančių dalykų nuovoka svaigino Jėzų - tą patį, kuris po kelių dienų sukiršins žydus negirdėtais žodžiais: „Anksčiau už Abraomą aš esu!“ Tačiau

dabar, eidamas rudens dieną Samarijos vieškeliu, jis yra tasai pakeleivis, kuris niekad os nebegriš į tėviškės miestą, - persekiojamas žmogus, jau atiduotas Įstatymui į rankas. Ir pastarąjį kartą jis gėrisi rugsėjo saulėlydžiais, alsuoja paskutinio rinkimo vynu pritivinkusį orą. Taip, ir jis patyrė tokius mūsų varginčius džiaugsmus.

Tačiau jo mokiniai grįžo: jie neatstodavo nuo jo ilgesniam laikui. Vis ta pati istorija! Samariečiai nenorėjo priimti žmonių, einančių į Jeruzalę. Zebediejaus sūnūs, kurių ausyse dar tebegaudžia Jėzaus šauksmas ant šių trijų miestų, su amžinu žydų uolumu siūlo keršyti ir griauti tarsi prasčių paprasčiausią dalyką: „Viešpatie, jei nori, mes liepsime, kad ugnis pasipiltų iš dangaus ir juos sunaikintų?“

Priešais ejęs Jėzus atsisuko. Kas gi tai? Argi Jonas taip įsismarkavo? Mokinys priminė Viešpaties prakeikimą Betsaidai; tasai „žaibo sūnus“, kaip jį meiliai pašiepdamas vadino Jėzus, tikrai nebuvo iš švelniųjų tarpų; ir jis mąstė, kad nūnai jau ne piemenėlių ir palimos metas. Jėzus nesirūstina. Jo balse nuaidi neapsakomo nuovargio, pailsusio ir liūdno skundo, nusiminusio Dievo gaida:

- Nežinote, kokios esate dvasios.

Ir pridūrė:

- Žmogaus Sūnus ne pražudyti sielų atėjo, bet gelbėti.

Penkiolika amžių vėliau regėjime Pranciškui Saleziečiui, graužiamam baimės, jis pasakys: „Aš nesu tas, kuris pasmerkia: mano vardas Jėzus“. Ir jeigu Zebediejaus sūnus būtų turėjęs drąsos pasipriešinti: „Bet, Viešpatie, štai aną dieną kalbėjai tik apie pragarą ir ugnį...“, Mokytojas būtų galėjęs atsakyti: „Aš nesu Die-

vas, įsikibęs į logiką. Jūsų filosofija man labai tolima. Mano širdis turi savų samprotavimų, kurių nesupranta jūsų protas, kadangi aš esu Meilė. Vakar iš meilės užkūriau jūsų akyse neužgesinamą ugnį, o šiandien toji pati meilė jums skelbia, kad aš esu atėjęs gelbėti, kas yra žuvę"... Jis pažvelgė tiesiai prieš save, išvydo Jeruzalėje tarp visų pakvaišusių miesto moterų aną nusizengusią žmoną, kurią rytoj atvilks jam prie kojų: štai tą valandą ji myli žmogų, tačiau myli ne savo vyrą. Juodu apsvaigę nuo geismų, o kaimynija jau uodžia pėdas. Ir moteriškai, nusidėjusiai su svetimu vyru, jis jau nebylos apie pragarą.

Jeruzalėje

Į miestą jis įėjo slapta ir pasislėpė pas vieną savųjų, galbūt Betanijoje, Lozoriaus namuose. Bet daugelį jo mokinių pažino, nes visur jo ieškojo, šventųjų vietų lankytojai klausinėjo vieni kitus: „Kur jis?“ Ir bijojo atvirai apie jį kalbėti - toks buvo įtartinas ir nekenčiamas, iš anksto pasmerktas. Dar nebuvo pamiršę, kaip jis per paskutinį apsilankymą avių tvenkinio prieangyje išgydė stabo ištiktą žmogų. Aiškiai jis apie tai užsimins, kai, įpusėjęs šventei, drįs prabilti šventykloje, tarsi būtų Izraelio mokytojas.

Ne, jis nėra mokytojas. Jis sakosi neturįs savo mokslo. Kam prasimanyti mokslą? Jo mokslas - tai jo Tėvo mokslas, o jo šlovė - tai jo Tėvo šlovė! Ir kai klausytojai ėmė murmėti, jis paklausė:

- Kodėl jūs norite mane nužudyti?

Minia pasipiktino: „Tu velnio apsėstasis, kas tave nori nužudyti?“ Galilėjiečiai gynėsi iš tikros širdies.

Tačiau aukštieji kunigai išsigando kaltinimų ir dienos šviesoje nedrįso jo suimti. Jie atrodė jo taip prisiven-
gią, kad žydai klausinėjo: „Argi jau vyresnieji tikrai
pripažino, kad jis Kristus?“ Bet ne! Negalimas daiktas
itikėti panašia kvailyste! Juk šis vyrukas kilęs iš Naza-
reto, daug kas pažinojo jo tėvą, motiną; mieste pilna jo
artimųjų, kurie pirmieji juokiasi ir gūžčioja pečiais, jei
juos bent truputėlį pakurstai...

Tačiau jo balsas minioje kėlė sumaištį. Vien jo bal-
sas; stebuklą daugiau beveik nebedarė. Ir vis dėlto
žmonių širdys niekada nebuvo taip įsiūbuotos. Artė-
jant Kančiai, Viešpaties žodžiai ligi aukščiausios vir-
šūnės nusidažo įspėjimo šviesa: „Dar trumpą laiką aš
būsiu su jumis; paskui eisiu pas tą, kuris yra mane siun-
tęs. Jūs ieškosite manęs ir nerasite, nes kur aš būsiu,
jūs negalėsite ateiti... " Jie nesuprato, tačiau gaudė kiek-
vieną jo lūpų tariamą žodį. Paskutinę švenčių dieną
žmonės dar labiau suskaldė savo kalba, kurią užrašė
Jonas: „Jei kas trokšta, teateina pas mane ir tegul ge-
ria. Kas tiki mane, kaip sako Raštas, iš to vidaus tekės
gyvojo vandens upė“.

Žinome, kad šiandien ta pranašystė yra išsipildžiu-
si, nes tie, kuriuos Kristus matė žemiškajame gyveni-
me, gavo mažesnę malonę negu mes, kurie dalyvauja-
me išsipildant jo pažadams. Ne tik legionai šventųjų,
bet ir kiekvienas krikščionis, esąs Malonėje, yra gyvo-
jo vandens šaltinis, ir pasaulis nežino, kad šie trykš-
tantys vandenys jį siaučia ir skalauja.

Kokiu balsu turėjo būti šie dalykai tarti, jei visa
tauta buvo sukilusi! Šitas tikrasis pranašas...

- Jis Kristus! Nejaugi Kristus būtų atėjęs iš Galilė-
jos? Argi Raštas nesako, kad Kristus ateis iš Dovydo
giminės ir Betliejaus miestelio?..

Bet nuostabiausią liudijimą palieka tarnai, kuriuos vyriausieji kunigai buvo siuntę jo suimti, o šie grįžo tuščiomis rankomis.

- Kodėl jo neatvedėte?

Jie atsakė:

- Niekuomet niekas dar nėra taip kalbėjęs, kaip tas žmogus.

Įtūžę kunigai paklausė, ar ir jie nebūsią jau suvedžioti. Nedrįsdami bausti, ėmė juos mokyti: argi nors vienas kuris iš fariziejų, iš Įstatymo mokytojų yra tą apgaviką įtikėję? Tik kvaila liaudis grūdasi paskui jį, kadangi nežino, jog Mesijas negali būti kilęs iš Galilėjos.

Ar tarnai tuo patikėjo? Fariziejų akyse nė viena jo žodžio vilionė neatsilaikys susidūrusi su mokslu, kurį jie žino iš Raštų. Tai egzegetai. Ir vis dėlto tarp jų būta vieno, kuris širdies gelmėse, lygiai kaip anie kuklūs tarnai, taip pat manė, kad niekuomet žmogus nėra taip kalbėjęs, kaip tas žmogus. Tačiau šisai Nikodemas buvo toks atsargus, kad atrodė bemaž bailys. Vis dėlto jis buvo praleidęs su Jėzumi naktį, vieną vienas sėdėjo prieš jį, ir širdį apėmė liepsna; bet jis ugnį užsklaistė pelenais... Tačiau tą dieną jis sutelkė visą savo drąsą ir prabilo drebančiu balsu:

- Argi mūsų Įstatymas pasmerkia žmogų, jo pirma neišklausinęs?

Vyriausieji kunigai stojo išvien prieš tą įtartina žmogų: „Gal ir tu galilėjietis? Ar neskaitei Raštų?“

Nikodemas nuleido galvą ir sėlindamas pasieniais grįžo namo.

XVII

Neištikima žmona

Žmogaus Sūnus šią naktį praleido alyvų kalne - o galbūt nuėjo ligi Betanijos. Auštant grįžo į šventyklą, kur jau būriais rinkosi žmonės. Ir štai prisiartina būrys, vilkdamas išsigandusią ir raudančią moterį. Ką tik ją sugavo su svetimu vyru, pasinaudodami naktimi. Kam atėjo į galvą vesti ją pas Nazarėną? Jis buvo muitininkų ir nusidėjusių moterų bičiulis - patys Jono mokiniai galėjo tai patvirtinti. O Įstatymas aiškiai kalba apie nusidėjusias sužadėtines (juo labiau apie ištekėjusias moteris): reikia jas užmušti akmenimis. Taip parašyta. Žodžiai aiškūs. Mokytojai apipuola ją ir godžiai kamantinėja, įsitikinę jos kalte.

- Ką gi tu pasakysi?

Labai jiems rūpėjo ta nelaimingoji! Jie visa ko griebėsi pražudyti tam, kurio nekentė. Sunku numatyti, ką tas apgavikas piktžodžiaus. Bet jie iš anksto buvo tikri, kad jis piktžodžiaus. Kai jie grūdosi aplink jį, šaukdami ir užkabinėdami, prislėgta moteris stovėjo vienplaukė, pusnuogė; leisgyvė bailias akis įsmeigė į nepažįstamąjį, kurį kunigai pristatė kaip jos teisėją.

Jis nežvelgė į ją. Pasilenkęs jis pirštu rašė ant žemės. Šventasis Jeronimas teigia, kad ten jis skaičiavo kaltintojų nuodėmes. Tačiau daug gražesnė atrodo visai paprasta tiesa! Žmogaus Sūnus, žinodamas, kad nelaimingoji alpsta ne tiek iš baimės, kiek iš gėdos, į ją nežiūrėjo dėl to, kad žmogaus gyvenime esti valandų, kai didžiausia malonė yra į jį nežiūrėti. Visa Kristaus

meilė glūdi šiame į šalį nugręžtame žvilgsnyje. Ir žemėje rašomi skaičiai rodė ne ką kita, kaip jo norą nepakelti akių į varganą kūną.

Todėl jis palaukė, kol minia aprims, ir pagaliau tarė:

- Kas iš jūsų be nuodėmės, tegu pirmas meta į ją akmenį.

Ir vėl jis pasilenkė ir rašė ant žemės. „Tai išgirde, jie vienas po kitoėjo šalin, pradedant vyresniaisiais. Liko tik Jėzus ir moteris, stovėjusi viduryje“.

Pradedant vyresniaisiais... Dabar jis visiems davė malonę aiškiai regėti. Priešai žinojo, kokią galią jis turi skaityti žmonių širdis. Kiekvienas savyje pajuto subruzdėjus slaptą veiksmą, gėdingą dalyką, tiek metų saugotą nuo kitų akių. Ir jei Nazarėnas staiga suriktų: „O tu tenai? Tu neini sau? O ką tu darei vakar tą ir tą valandą, toje ir toje vietoje?“

Taigi Jėzus lieka vienas su moterimi. Šiaip ar taip, jis nebuvo tikrasis jos teisėjas. Kadangi kaltintojai išsišlapstė, tai ir ji būtų galėjusi tuo pasinaudoti ir pabėgti, kur nors užsmukti. Vis dėlto ji lieka tenai, ta, kuri dar šiąnakt pasidavė nuodėmei. Prieš suklupdama ji buvo daug kentėjusi, daug kovojusi pati su savimi. Ir štai ji jau negalvoja nei apie savo meilę, nei ką kita, o tik apie šį nepažįstamąjį, kuris dabar žiūri į ją, nes juodu vieni, ir ji jau nėra žeminama. Ir ji žiūri į jį, susigėdusi, tačiau tai ne ta pati gėda. Ji rauda dėl padarytosios nuodėmės. Geiduliai atsitraukia nuo jos. Staiga jos širdyje, jos kūne įsiviešpatauja didžiulė rintis. O, tasis kraujas, kurį sunkiau numalšinti negu Tiberijos ežerą! Nazarėnui niekas nebuvo svetima, kas žmogiška, tačiau būdamas Dievas, jis žinojo, ko nė vienas vyras negali žinoti: žinojo tą nesuvaldomą moters silpnębę, žinojo tą gulančią ir šliaužiančią būtybę, kuria ji

tampa kai kuriomis valandomis kai kurių žmonių aki-vaizdoje. Ir per amžių amžius tai bus nepaprasciausia Žmogaus Sūnaus pergalė, taip pat ir dažniausia, labiausiai paplitusi (tiek paplitusi, jog mums jau nė į akis nekrinta...), kad legionuose šventų moterų jis vietoj kraujo reikalavimų iškels savo reikalavimus.

Šią moterį jis jau laimėjo. Jis klausia: „Moterie, kurie tave kaltino?“ Ji atsakė: „Nebėra, Viešpatie“. Jėzus jai tarė. „Nė aš tavęs nepasmerksiu; eik ir daugiau nebenusidėk“.

Ji nutolo. Ji grįš; geriau pasakius, - kam jai begrižti: nuo šiol juodu buvo amžinai sujungti. Taip Kristus šiuo iš pažiūros tokiu milžinišku nepasisekimu rinko sau šalininkus padugnėse. Iš šitų lauk išmestų širdžių, iš šitų pasaulio vėmalų jis krovė slaptą lobį. Nepaisant viso anų būtybių regimo niekingumo, jose jis atskleidavo kančios ir meilės šaltinį, kuriam turėjo galią.

Lygus Tėvui

Buvo tai stabtelėjimas šioje negailestingoje kovoje, į kurią jis buvo dabar įtrauktas ir kuri nesiliaus ligi trečiosios valandos, šabo išvakarėse, kada jis paskutinį kartą atsidus, o jo kūnas taps viena žaizda. Jis nesisaugojo, kovojo atvirai, vienas (apaštalai laikėsi kiek atokiau) mieste, kur viešpatavo priešas, fariziejus, kunigas, kur jau buvo duotas įsakymas dėl jo kankinimų, kur jį nuo kryžiaus tegynė tas žavintis žodis, kuris atėjusius jo suimti tarnus tarsi užbūrė.

Nebuvo tai iškalba nė joks žmogiškasis gabumas. Tai buvo galia, kurios prieš jį neturėjo nė vienas žmogus, - paliesti slapčiausią vietą, tiesiai pataikyti į kiek-

vienos būtybės paslaptį. Jau nežibėjo keturi didieji sietynai, kuriuos pirmąją Palapinių šventės dieną buvo uždegę moterų prieangyje. Išdo prieangyje Jėzus kalbėjo: „Aš pasaulio šviesa!“ Žydams juokiantis iš šio liudijimo, jiems į veidą jis sviedė savo dviejų prigimčių paslaptį: „Jei pažintumėte mane, pažintumėte ir mano Tėvą“.

Jau negalėjo atverti burnos, nepadaręs šio nusikaltimo: susilyginti su Dievu. Bet žydai žinojo, ko siekia, ir norėjo priversti, kad jis aiškiais žodžiais prisipažintų. Todėl jie klausinėjo: „Kas gi tu esi?“ O jis atsakydavo: „Aš, kuris jums kalbu, esu Pradžia“.

Kai dabar jau aišku, kad pats Dievas stovi prieš savo kūrinių minią, jis nesivaržo jiems kalbėti iš ano baisaus sosto, kurį nedrebėdamas jau viena ranka liečia: „Kai jūs aukštyn pakelsite Žmogaus Sūnų, tuomet pažinsite, kad tai aš esu“. Atkaklūs mokiniai vaizdavosi kitą viršūnę, o ne kryžių. Kokią karalystę jie netrukus pasieks? Ko esama ten, už anų durų, jau dabar pravertų? Mokytojas kartojo: „Ir tiesa padarys jus laisvus“. Kadangi žydai priešinosi, kad niekad jie nesą buvę vergai, jis nutildė juos teiginiais, kurių teismą žino kiekvienas iš mūsų, krikščionių, ir žino tai iš žiaurių ir palaimintų patyrimų: „Iš tiesų sakau jums, kiekvienas, kurs nusideda, yra nuodėmės vergas... Jeigu tad Sūnus padarys jus laisvus, jūs būsite tikrai laisvi“.

Pagaliau apreiškė savo galybės paslaptį tiekai žmonių: jie gali abejoti, neigti, plūsti; jie gali jo vengti, o tačiau jie žino, kad tik jis vienas turi galią juos padaryti laisvus. Jie meta jį tik dėl to, kad įsikinkytų į jungą ir suktų girnas, savo girnas - savo likimą, iš kurio jokia pasaulio jėga jų niekadados neišvadavo, išskyrus Jėzų,

kurį jie kryžiuoja ir garbina. Štai kur, tik labai siaurąja prasme, galima sutikti su Nietzsche, kad krikščionybė yra jei ne vergų, tai bent išvaduotųjų religija.

Paskutinėmis savo gyvenimo dienomis jis taip atvirai apreiškė savo aukštesnę prigimtį, kad jam rodėsi nusikaltėliai esą tie, kurie to nepripažino.

- Kodėl nesuprantate mano šnekos? - susierzinęs klausia Dievo Sūnus. Jis nurodo melagį, iš kurio jie kilę, tą melagysčių tėvą velnią. Jeigu jie nebūtų buvę šėtono, tomis dienomis būtų pažinę Kristų, nes jo žmogiškoji prigimtis jau nieko neslėpė. Tai įrodo, kad nė vienas neturėjo ko sakyti, kai jis paklausė: „Kas iš jūsų gali parodyti manyje nuodėmę“.

Ne, nėra ko atsakyti. Tačiau kaip vaikai, kurie atsikerta „ne aš, o tu kvailas“, jie ginasi: „Tu samarietis ir velnio apsėstasis!“

Įsimaišę į tą šmeižiančią minią, daug dar svyruojančių širdžių plakė iš meilės, pačiame tiesos prieangyje. Viešpats girdėjo tas širdis atliepiant savo širdyje ir, staiga tapęs abejingas dėl užgauliojimų, metė ant svarstyklių tokį stebuklingą pažadą, galutinai nugalėjusį jo mylimuosius:

- Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: kas tiki mano žodžiais, tas neregės mirties per amžius.

Taigi jis dar kartą peržengė mirtingosios prigimties ribas. Štai jis, tas Sūnus, nusimetęs visą savo žmogiškumą, nuogesis negu vėliau ant kryžiaus, savo dievišku nedrovumu stovintis visų akivaizdoje:

- Jūsų tėvas Abraomas džiaugėsi, kad jis turėjo matyti mano dieną; jis ją matė ir džiaugėsi.

Žydai jam sakė: „Dar nė penkių dešimčių metų nesulaukei, ir jau matei Abraomą?“ Jėzus jiems atsakė: „Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: anksčiau negu Abrao-

mas aš esu". Tada jie puolė rinkti akmenis, norėdami jį mesti, bet Jėzus pasislėpė ir išėjo iš šventyklos.

Jie patys jo nesuėmė. Teismo ir pasmerkimo teisė priklausė romėnams. Nazarėnas aiškiai nesakė: „Aš esu Kristus". Kunigų vyriausieji turi jį apkaltinti šiuo baisiu piktžodžiavimu, kad būtų teisėtas jo nužudymas už teismo ribų. Todėl jie svyravo.

Tačiau, kita vertus, atrodo, kad Žmogaus Sūnui buvo reikalingas jų įniršis. Tą įniršį jis kurstė, kaip daro žmogus, norėdamas, kad šviesa neužgestų. Neatsitiktinai jis išsirinko šabo dieną neregiumi išgydyti.

XVIII

Gimęs aklas

Žydai klausinėjo vieni kitus, gatvėje pamatę einantį niekieno nevedamą žmogų: „Ar tai ne tas pats, kuris sėdėdavo ir elgetaudavo?“ Tačiau pats elgeta papasakojo, kas atsitiko: „Tai kažkoks Jėzus... Jis uždėjo man ant akių purvo... aš nusiprausiau ir praregėjau“. Šis stebuklas kai kuriuos sujauđino, nepaisant to, kad tai buvo draudžiama šabo dieną. Vienas jų kamantinėjo išgydytąjį: „Ką tu manai apie tą, kuris atvėrė tau akis?“ O elgeta nuoširdžiai taria: „Tai pranašas“.

Ar jis to įvykio tuoj neišpasakos visam miestui? Vyriausieji kunigai pasišaukia jo tėvus, kurie bijodami išsisukinėja: „Mes žinome, kad šitas mūsų sūnus ir kad jis yra gimęs aklas; kaip jis praregėjo, mes nežinome; jis ne vaikas, tegu kalba pats už save“. Jis vėl pasirodo, o iš jo atsakymų trykšta balandžio paprastumas; prieš tas lapas jis laikosi kaip ir visi bejėgiai, kuriuos Dvasia priglaudžia po savo sparnu: „Duok Dievui garbę. Mes žinome, kad tas žmogus nusidėjėlis“. Jis jiems atsakė: „Ar jis nusidėjėlis, aš nežinau; viena žinau, kad aš buvau aklas, o dabar regiu“. Jie jam tarė: „Ką jis tau padarė? Kaip tau atvėrė akis?“ Jis atsakė: „Sakiau jau jums, ir girdėjote; kam vėl norite išgirsti? Ar ir jūs norite būti jo mokiniai?“

Nuo tada, kai mažą valandėlę buvo pasilikęs vienas su neištikimąja moterimi, Žmogaus Sūnus šioje savo mirtinoje kovoje neturėjo jokio poilsio. Ir štai vėl jis galės atsikvėpti prie šitos kuklios širdies, atsisėsti ant

šito rentinio sunkiame kelyje. Ne kad jam reikėtų žmogaus paramos, bet todėl, kad jis yra Meilė.

Išguitas elgeta bus atsargiai pasišalinęs iš miesto. Staiga kelyje jis išvydo žmogų. Išgydytasis nežinojo, kad jis dar galėtų būti aklas ir kad yra kita šviesa, ne tik saulės. Tačiau jo širdis buvo tyra. Prieš jį išgydydamas Viešpats savo mokinius įspėjo, kad jis apakęs ne dėl savo ar gimdytojų nuodėmių, bet kad apsireikštų Dievo garbė. Kelyje daugiau nieko nebuvo. Jėzus jo paklausė:

- Ar tu tiki Dievo Sūnų?

Žmogus atsakė:

- Kas jis, Viešpatie, kad jį tikėčiau?

Kad ir negudrus buvo, bet jau suprato. Jo dvasia dega, jo keliai linksta, jis sudeda rankas.

- Tas, kuris kalba su tavimi.

- Tikiu, Viešpatie.

„Ir parpuolęs ant kelių pagarbino jį“. Tik trumpą valandėlę... Bet to užteko, kad gyvoji Meilė galėtų atsikvėpti.

Gerasis ganytojas

Taip apie jį rinkosi nedidelė kaimenė. Tos avys neturėjo nė skatiko. Žmogus iš Iskarijos dėl to galvojo: kuriems galams laimėti tuos plikus žmones? Tarp jo mokinių nebūtum radęs nė dešimties įtakingų vyrų. Visi jie išsibėgios vos pajutę kažką negera.

Bet Jėzus pasakė: „Mano avys... mano avidė...“ Jos pažino jo balsą, o jis žinojo kiekvienos jų vardą; žinojo vardą, bet drauge ir verpetus, nerimą, susikrimitimą, visus nelaimingus sūkurius kiekvienos širdies,

prie kurios jisai lenkiasi, tartum kalba suktūsi apie amžinus dalykus. Ir iš tikrųjų čia kalbama apie amžinybę, ir kiekvienas iš mūsų yra su nepaprasta meile branginamas.

Jėzus yra ganytojas, taip pat ir avidės durys. Tik pro jas galima įeiti į avidę. Jau Žmogaus Sūnus mokė pasaulį, kuris jo nepriima: „Neteisybė, kad jūs galite apsieiti be manęs. Be manęs jūs nepasieksite tiesos. Jūs jos ieškosite, nekęsdami tų, kurie randa, ir tas ieškojimas jums atstos visą žmonių išmintį, kadangi jūs nenorėjote įeiti pro duris“.

Dabar, atverdamas burną, visada jis primena mirtį: „Gerasis ganytojas aukoja savo gyvybę už savo avis“... Ir, vienu žodžiu peršokdamas Judėjos kalnus, jis atveria begalinius plotus: „Aš turiu ir kitų avių, kurios ne iš šios avidės“...

Visur, kur tik esama žmonių, bus ir avidžių: ativerti gardai, išskirti iš minių, nuošalūs „sodai“ vidury nedraugiško pasaulio.

XIX

Gerasis samarietis

Viešpats truputį nutolsta nuo Jeruzalės, tačiau lieka Judėjoje.

Dabar jis neprivalo per daug atsitraukti nuo miesto. Bet ir nedera, kad žūtų neatėjus jo valandai. Pasuktinės užmaršties ir poilsio dienos, kada jis atveria savo širdį, sako palyginimus, kuriais žmonija ir dabar gyvena. Įstatymo mokytojo paklaustas, „kas gi mano artimas?“, jis sugalvoja nuotyki su žmogumi, kuri užpuolė galvažudžiai pakeliui iš Jeruzalės į Jerichą - tą kelią arabai vadina Raudonuoju taku dėl jo spalvos. Ar tas nuotykis pramanytas? Tikra tiesa, kad tasai kelias buvo pavojinga vieta. Juo toliau sekame pasakojimą, juo labiau manome, kad Mokytojas pina ne įsivaizduotų įvykių eilę, bet kad jisai, kuris viską regi, tai yra matęs, o pats atsitikimas gal net ir šiuo momentu vyksta už kelių kilometrų nuo tos vietos, kur sužavėtas būrelis jį supa, o Įstatymo mokytojas gera valia dedasi jo žodžius. Taigi štai primuštas ir sužeistas žmogus šalikelėje. Praeina kunigas, paskui levitas ir net galvos nepasuka. Paskui pasirodo kunigų nenkenčiamas žmogus - samarietis. Jis apriša keleiviui žaizdas, užpila vyno ir patepa aliejumi, užkelia jį ant gyvulio, vakare atvyksta į užkeigą, palieka truputį pinigų, kuriuos turėjo su savimi. Jis susitrukdė kelionėje, liko be grašio.

Betanija

Koks Žmogaus Sūnus šią savo gyvenimo valandą atsigavęs, nusiraminęs! Ten, kur prasideda šis kelias Jericho link, Betanijos sodžiuje, jis randa namus, židinį, draugus: Mariją, Mortą, jų brolių Lozorių. Jėzus suteikia sau laisvą valandėlę - ne todėl, kad jam reikėtų atlygio; tačiau jam reikia truputį poilsio, truputį žmonių švelnumo. Jis kaupia jėgas žinodamas, kas turi atsitikti. Lova, valgiais apdėtas stalas, bičiuliai, kurie žino, kad jis Dievas, ir kurie myli jį kaip žmogų... Jis brangino ir Mariją, ir Mortą, nors jos buvo visiškai skirtingos. Morta rūpinosi jam tarnaudama, o Marija tuo tarpu, atsisėdusi jo pakojyje, klausėsi jo žodžių, ir vyresnioji rūstavo, kad ant jos pečių guli visas triūsas. Ir Viešpats taria:

- Morta, Morta, rūpiniesi ir esi nerami dėl daugelio dalykų. O reikia tik vieno. Marija išsirinko geriausiąją dalį, kuri nebus iš jos atimta.

Tie, kurie jį myli, mažiausiam žodelyčiui suteikia čia tokią reikšmę, kad jais paremtas visas Bažnyčios mokslas apie apmąstymą - kontempliaciją ir veikimą... Ir vis dėlto tiesa, kad geriausioji dalis yra mylėti, būti mylimam ir atsidėjus klausytis prie Dievo, kurį myli, kojų. Tačiau taip pat smagu jam tarnauti rūpinantis jo vargšais, niekada iš akių neišleidžiant ir jo paties. Pagarbintas gudrumas tiekos būtybių, kurios sykiu esti ir Morta, ir Marija!

Jėzus neprivalėjo būti žmogus, mylėdamas Mortą, Mariją ir Lozorių. Bet reikėjo, kad jis būtų žmogus, kad galėtų juose branginti ir tai, kas buvo mirties galioje. Dar ruduo. Palikdamas Betaniją, jis turėjo nerimauti dėl to, kas netrukus tuose namuose įvyks: paskutinis Lozoriaus atodūsis, mirties apsilankymas, Kristaus ko-

va su mirtimi ir pergale... Aišku, savo širdyje jau matė šią pergalę, ir ji buvo sklidina meilės Tėvui, kai mokiniai netikėtai paprašė: „Pamokyk mus melstis...“ Jis pakėlė akis į dangų ir pradėjo: „Tėve mūsų...“

Tėve mūsų

Šie paprasti žodžiai, kurie pakeitė žmoniją, buvo tarti patylomis, mažam būreliui, buvo tarti žmogaus, išėjusio iš draugiškų namų, sodžiaus apylinkėse. Pasauliui reikės daug laiko, kol supras, kad Dievas yra mūsų Tėvas, kad mes turime Tėvą danguje, kad jis tikrai Tėvas danguje. Žydai, be abejo, tai žinojo... Bet jie tikėjo pavojingu, baisų savo kerštingumu, Tėvu. Jie jį blogai pažino, jie neišmanė, kas jis yra. Viešpats juos išmokys, kaip su juo kalbėtis, kad iš jo galima gauti visa ir kad nereikia bijoti, jog įkyrėsi ar jį varginsi, nes jis štai ko iš mūsų laukia: kūdikio bičiuliškumo, aklo mažų vaikų pasitikėjimo tėvu. Tėvu, kurio karalystė dar nėra atėjusi, kurio valia užkliūva už kūrinių, sugebančių pasirinkti blogį, labiau mylėti blogį. „Teesie tavo valia...“ žemėje nuo šios valandos. Tegul tuojau ateina Teisingumo karalystė. Tegul jis mums duoda mūsų duonos, atleidžia mūsų kaltes, gelbsti nuo pikto.

Tie nenaudėliai vėl rado jį. Jis nebuvo per toli pasišalinęs nuo Jeruzalės, jog iš nežymaus klausytojų nuotaikos pakitimo nebūtų supratęs, kad ten jau išibrovė fariziejų raugas. Tą dieną, kai jis išvaduos apsėstą nebylį, pasklis gandas: „Jis išvaro velnius per Belzebulą“. Kaip neseniai Jeruzalėje, taip ir čia jie kaltina Jėzų tarnaujant nelabajam, demonui, tam pačiam, kurį jis ekstazėje regėjo krintant iš dangaus kaip žaibą.

Sielos nuodėmės

Jie kaltina, traukdami vis tą pačią dainelę; amžinai ta pati, nežymi piktžodžiavimo vilnis, kuriai tačiau jis nieko negali padaryti, nors ir Dievas būdamas (kokia paslaptis!), kurios jis nė kiek nesustabdo. Tačiau čia jau kalbama apie mėnesius, savaites, dienas; žaidimas bus baigtas. Ir bus laimėta arba pralaimėta. Ne, nebus pralaimėta; vis dėlto bus pralaimėta tiek, kiek laisvas žmogus pražudė begalinę meilę. Ar jam žinoma apie šį žuvimą? Taip, jis supranta, kad bėga tiesiai į prapultį, vejamas užsispyrusių kunigų, paikų Įstatymo mokytojų, vejamas jų aklumo, jų įsikinkymo į siaurą Įstatymo žodžių prasmę, skambinant Įstatymo raide! Ir jie Dievo Avinėlių sumaišo su Belzebulu, kurio vardas reiškia musių arba mėšlyno dievą!

Žmogaus Sūnus stengiasi susilaikyti, bet jį sužeidė į pačią jo būties paslaptį. Iš pradžių jis nesikarščiuodamas atsako: „Kaip gali šėtonas išvaryti šėtoną? Jei karalystė pati savyje suskyla, karalystė negali išlikti“.

Nepaisant jo valios, balsas virpa, burna dreba. Kur dingo Betanijos ramybė, maisto kvėpėjimas vakare ir Morta, betriūšianti virtuvėje? Kur išnyko pakeltos Marijos akys ir sudėtos rankos? Kartu išsiveržia pyktis ir sielvartas: pačią didžiausią nuodėmę papildė tie, kurie jį sumaišė su Belzebulu.

- Iš tiesų sakau jums: visos nuodėmės bus atleistos žmonių vaikams, taip pat ir piktžodžiavimai, kuriais jie piktžodžiauja. Tačiau kas piktžodžiaus šventajai Dvasiai, tas neturės atleidimo per amžius ir bus kaltas amžina nuodėme.

Nėra jokios paslapties dėl šios „nuodėmės prieš dvasią“. Morkaus Evangelija aiškiai pažymi, kad Jė-

zus taip kalbėjo, „nes jie sakė: 'Jis turi netyrą dvasią'". Kai sąžinė apverčiama aukštyn kojomis, teigiama, kad blogis yra gėris, - štai nusižengimas, kuris nebus atleistas, jeigu jį padarys žmogus, nušviestas tikėjimo šviesos ir žinąs, kad blogis yra gyva būtybė ir Gėris yra gyva būtybė; jeigu randa malonumo dviprasmeje šventvagystėje, savo paties gyvenime Kristaus vaidmenį atiduoda šėtonui, išveja Kristų kaip pagundą, o, atvirkščiai, garbina netyrą dvasią, sąmoningai jai atveria širdį ir sutinka, kad ji džiugintų.

Todėl yra ir amžina nuodėmė. Šią valandėlę Kristus pagalvojo apie tą, su kuriuo jį palygino. Tas užsirištinęs Dievas gal net pavojingesnis, kai tampa šaltas: niekingi žydai, mąstė jis, lengva širdimi kalba apie Belzebulą, kurią aramėjų kalba jie vadina „mėšlyno dievu"... Bet jeigu pažintų, jie nesijuoktų. Ir staiga prasiveržia jam žodžiai, ant kurių paslysta apsukrūs aiškintojai ir kurie šalčiu perveria brangiausių jo draugus, ypač pastaruosius: „Netyroji dvasia, išėjusi iš žmogaus, klaidžioja bevandenėse vietose, ieškodama poilsio; neradusi ji sako: 'Grįšiu į savo namus, iš kur išėjau'. Sugrįžusi ji randa juos iššluotus ir išpuoštus. Tuomet ji eina, pasiima su savimi septynias kitas dvasias, dar piktesnes už save, ir įėjusios jos ten apsigyvena. Ir paskui tam žmogui darosi blogiau negu pirma".

Malonu vėl būti švariam, išvalyti namus iki sąšlavėlės ir juos išpuošti lyg vestuvių puotai. Bet nešvari kaimenė, kurią buvo išvijęs skaitus tapęs žmogus, vakare grįžta ir brazdinasi į duris, o mes girdime jų prunas šnarpščiant...

Moterys tų dalykų klausėsi nesuprasdamos, kaip ir dabar joms būna, akis įsmeigusios į jo lūpas, užburtos

vien jo balso. Viena nutraukia jį šaukdama: „Palaimintos iščios, kurios tave nešiojo, ir krūtys, kurias tu žindai“.

Galbūt tai moteris iš Nazareto, norėjusi suteikti džiaugsmo Marijai, su ja slypėjusiai minioje. Bet tą akimirką Kristus nejutė švelnumo ir atsakė kietais žodžiais: „Beje, palaiminti, kurie klauso Dievo žodžio ir jo laikosi“.

Dar nieko nereikia to žodžio klausyti, nieko nereikia jį su meile priimti, svarbiausias dalykas - jo laikytis. Jo laikytis prieš vienos ar daugelio nešvarių dvasių antplūdį.

Kai kurie Kristaus atverstieji jaučia tik pasibaisėjimą ir pasišlykštėjimą savo atleistomis nuodėmėmis; jie iš savo kalčių išgijo kaip raupsuotasis iš žaizdų. Bet kitų žmonių sieloje lieka pravira spraga, tartum Kristaus meilė atsitrauktų, vejama tam tikrų žaizdų, kurios tik pusiau apgyja, vėl atsiveria ir maudžia.

Nė vienas balsas nedrįso prabilti. Bet slaptos žydų mintys kiršino Kristų. Ir tą akimirką Žmogaus Sūnus pagaliau nesusilaiko. Šioji karta nori ženklų? Gerai! Tegu tai bus Jonos ženklas. Tai reikė, kad jis tris dienas bus palaidotas ir prisikels iš numirusių. Klausantieji nepajėgė suprasti. Bet jis ir norėjo, kad nesuvoktų, ir šaukė, kad ši giminė bus pasmerkta teismo dieną. Juos pasmerks Sabos karalienė ir nineviečiai, nes jie atgailavo...

Vienas klatingas fariziejus jį nutraukė: jau pietų metas, ar nenorėtų jis užėiti pas jį ir pavalgyti? Jėzus atlyžo ir, nė nesiteikęs atsakyti, nuėjo paskui jį ir atsisėdo, net nepasirūpinęs nusiplauti rankų, kaip reikalavo apeigos. Fariziejus stebėjosi, bet vengė tai pasakyti. Jis pamiršo Nazarėno galią skaityti širdis. Pakako, kad šei-

mininkas vienas sau nusistebėtų, ir Žmogaus Sūnus vėl sukiltų, - juo baisiau atgijo pasipiktinimas, kad už šito svetimo stalo iš mandagumo buvo tą pasipiktinimą užgniaučęs. Bet dabar jis nesustos: priekaištai virsta įsižeidimu, išsižeidimas - papiktinimu, papiktinimas - prakeiksmu - Žmogaus Sūnus yra žydo sūnus, ir štai tas staigus žydas mosikuodamas šaukia:

- Vargas jums, fariziejai! Jūs duodate dešimtinę iš mėtų, rūtų ir kitokių žolelių ir nepaisote teisingumo ir Dievo meilės. Reikia šitai daryti ir ano neapleisti. Vargas jums, fariziejai! Jūs taip mėgstate pirmąsias kėdes sinagogose ir sveikinimus turgavietėse. Vargas jums! Esate lyg apleisti kapai, kuriuos žmonės nepastebėdami mindžioja.

Priešiškumas pasiekė viršūnę. Vienas Įstatymo mokytojas manė turįs jį atvesti į protą: „Mokytojai, tai sakydamas tu mus žėidi“. Žmogaus Sūnus atsigrėžė į naująjį priešą, dar bjauresnį už fariziejus, nes mokytojai, aiškintojai nuodijo mažuosius. Ypač buvo bjauru, kad Jėzus, kuriam žinoma praeitis ir ateitis, šio menko Izraelio mokytojo sieloje išvelgė tai, ko jo meilė nenugalės. Kristus žinojo, kad per tiek amžių jis prie jų neprieis! Ir štai kodėl jis, Meilė, apimtas pykčio, prislėgė juos didžiu prakeiksmu:

- Vargas ir jums, Įstatymo mokytojai: jūs kraunate ant žmonių naštas, kurių jie negali panešti, o patys nė vienu piršteliu tų naštų nepajudinate! Vargas jums, kurie statote pranašams paminklus: juk jūsų tėvai juos užmušė... Vargas jums, Įstatymo mokytojai, jūs pasisavinote pažinimo raktą: ir patys neinate, ir tiems, kurie eina, draudžiate!

Reikia suprasti, kaip buvo priblokštas šis žmogus, kuris yra ir Dievas, ir kiekvieną akimirką neišleidžia

iš minties milijonų sielų, pasitraukusių nuo gyvojo vandens šaltinio. Ir kadangi horizonte jau ryškėjo kryžius, prie kurio buvo visai priartėjęs, ir burnoje pradėjo jausti kraujo skonį, tai ir aplink save nieko daugiau neregėjo, tik tą kryžiaus medį, visus žmonių žiaurumo nukaltus kryžius, visus laužus, visus kraujais apšlakstytus įnagius.

Jėzus guodžia savuosius

Jis išėjo ramus, mirties tyloje susivaldęs, nes jo Tėvas tvarkė ir jo užsidegimus. Ir tūkstančiai žmonių vilnijo paskui jį, „taip, kad jie vieni kitus mindžiojo“, sako Lukas. Mat jis kalbėjo drąsiai ir, parodydamas savo gyvybę, skelbė tai, ką daugelis tų vargšų žmonių tylomis sau mąstė. Ir jie sekė paskui jį drebedami. Jie bijojo tos galybės, kurią taip narsiai skelbė Žmogaus Sūnus ir kurios kerštas bus nepalaužiamas. Nors ir labai nedideli jie buvo, jautė prieš save iškilusį pavojų. Jėzus mokytojus išvadino žmogžudžiais... Tikra teisybė, kad jų negąsdina joks kraujo praliejimas.

Tada nuo grasinimų palaužtu balsu jis ėmė guosti savuosius, tuos mažutėlius, susirinkusius po jo sparnu: „Sakau jums, savo bičiuliams...“ Tie žodžiai turėjo uždegti jų širdis. Jis kalbėjo, jog nereikia bijotis tų, kurie žudo kūną, kad nesirūpintų, ką turės atsakinėti sinagogose, kai ims juos tardyti, kad nepabūgtų valdininkų ir vyresniųjų... Jis taip mažai primena tą mokytoją, kuris ką tik buvo juos nugąsdinęs savo griaudžiančiu balsu, kad vienas įsidrąsinęs jį nutraukia ir prašo: „Mokytojau, pasakyk mano broliui, kad pasidalytų su

manim tėviške". Nepykdamas Jėzus atsako atėjęs ne tam, kad skirstytų palikimą.

Jis nori drauge juos nuraminti ir įbauginti, kad jie pasijustų nerangūs, būtų diržais susijuosę strėnas, užsidegę žiburi, nes jaunikis gali pasirodyti kiekvieną valandą. Ir taip primygtinai jis pabrėžia, kad po Kančios šie vargdieniai tikėjo Viešpatį netrukus grįšiant. Tačiau jis kalbėjo apie netikėtą savo pasirodymą kiekvieno mūsų gyvenime atskirai. Žmogaus Sūnus ateis tą valandą, kurios mes nežinome. Turime išsiugdyti rūpestingumą ir budėti.

Nekantravimo ir nerimo atodūšiai

Jėzaus priesakus nutraukia nekantravimo ir nerimo atodūšiai. Jis jau prie pat Golgotos, o pasaulis liko toks, kaip buvęs. Kada gi išliepsnos visos šios širdys? „Aš atėjau ugnies siūsti į žemę, tad ko gi daugiau norėčiau, jei ne tai, kad ji degtų?“ Šiuose žodžiuose ištrykšta tas gilus įsisąmoninimas, kad nuo pat pradžios jis turi savo pasiuntinybę. Tačiau tuo metu jis labai kentės dėl šitos priešingybės: uždegti visą pasaulį, o po dviejų mėnesių jo laukia vergo mirtis! Ir tikrai jau matyti ženklų pasaulio kertelėje, kur Dievas buvo nužengęs. Tik tie neišmanėliai nieko neižiūri: „Matydami debesį, kylantį iš vakarų, jūs sakote: 'Lietus ateina', ir taip būna. Pietų vėjui pučiant sakote: 'Bus tvanku', ir taip būna. Veidmainiai! Dangų ir žemę jūs mokate įvertinti, tai kodėl nemokate įvertinti šio laiko?“

Užsukimas į Jeruzalę

Apie tą laiką jis vienas, arba beveik vienas, trumpai užsuko į Jeruzalę per šventyklos pašventinimo šventę, vykusią žiemą. Aštuonios dienos žerėjimo ir spūsties. Jėzus laikėsi nuošaliai Saliamono prieangyje, o žydai, eidami savo pramintu taku, vėl jį užkabinėjo, kad išsiduotų: „Iki kolei tu laikysi mus nežinioje? Jei tu Kristus, pasakyk mums atvirai“. O jis, gudrus kaip žaltys, mėto pėdas: darbai jį liudija. Ir jie netiki jo, nes nėra iš jo avių būrio. Jis juos atstumia, jis viešai gedi šios užkietėjusios giminės. Ir kartu jis bloškia jiems šį prisipažinimą: „Aš ir Tėvas esame viena...“

Šie žodžiai kėlė nuostabą, nors tai dar nebuvo aiškus prisipažinimas, kurį girdėjo moteris iš Sicharo ir gimęs aklas. Apstulbę žydai prisigraibė akmenų, tačiau, nedrįsdami mesti, laikė rankose. Pagaliau, norėdami įgyti drąsos, jie jam meta kaltinimą: „Būdamas žmogus, darai pats iš savęs Dievą“. O jis juos kursto ir pašiepia šiais Įstatyme parašytais žodžiais: „Jūs esate dievai“. Paskui šis, paskutinis, pasakymas: „Tėvas yra manyje ir aš Tėve...“ Akmenys prapliumpa aplink jį. Minia pratrūko, bet jis buvo jau dingęs.

Kristus verkia Jeruzalės

Nakčia jis paliko miestą ir prisiglaudė Užjordanėje, kur Perėjos krašte, į šiaurę nuo Negyvosios jūros, jo laukė Dvylika.

Štai iki kančių belikus kelioms savaitėms, jis lieka už kelių varstų nuo Jeruzalės, kur jau visa parengta, priešas tyko pasiruošęs. Nuvargo tas nugalėtojas, pasislėpęs po išoriniu pralaimėjimu. Vis ginasi nuo amžino žydų pasipiktinimo, nes jis šabo dieną išvaro demonus. Kartais dėl miesto, aplink kurį jis klaidžioja, išsiveržia šauksmai, visai nepanašūs į prakeiksmą, nuo kurių jau eizėjasi Kafarnaumo akmenys, Betsaidos ir Chorazino pamatai. Jeruzalėje, karalių mieste, toje vietoje, kur žemė siurbs jo kraują, prieš tai šio kraujo gerus ir jo draugams meilės ir merdėjimo naktį, stengsis jis tarp visų Siono akmenų pasiekti patį kiečiausiąjį akmenį - ledinę tautos širdį: „Jeruzale! Jeruzale!..“

Paskutinius dvejus ar trejus metus buvo prakeikimais griaudėjęs ant žydų, dabar visus tuos prakeiksmus nustelbia širdį veriantis balsas, kuris ligi amžių galo nesiliaus persekiojęs senąjį Izraelį: „Jeruzale, Jeruzale, tu žudai pranašus ir užmuši akmenimis tuos, kurie pas tave siųsti, kiek kartų aš norėjau surinkti tavo vaikus, kaip kad višta surenka savo viščiukus po sparnu, o tu nenorėjai“.

Taip Kristus vaitodamas klaidžioja aplink savo kapą, laukdamas valandos. Šitą laiką jis pravers ramindamas išgąsdintųjų širdis. Jį sekė daugelis tų, kuriems

buvo atleidęs nuodėmes. Bet daugelį jų apniaukė žodžiais apie mažą išrinktųjų skaičių. Patikėję esą išgelbėti, vargšai žmonės staiga susirūpino, ar jie tikrai apsilikę vestuvių drabužiais ir ar jie nėra pažadėti apsupančioms tamsybėms; apsėstieji, iš kurių buvo išvartytas velnias, drebėjo laukdami „septynių piktesnių šėtonų“, kuriais Mokytojas grasino.

Meilė nusidėjėliams

Dabar gyvoji meilė juos guodžia, nes greitai jau pasitrauks iš jų tarpo. Jis trokšta, kad ištikimieji jo bijotų su begaliniu pasitikėjimu, kad jam atsiduotų liepsnojančia širdimi, tačiau drebedami. „Ir aš alsuoju drebedamas“. Štai ko Žmogaus Sūnus laukia iš mūsų: nepasikliauti savo pačių jėgomis, užmerktomis akimis atsiduoti beribiam gailestingumui.

Ir ką gi? Ar jis taip juos nugąsdino? Tad tegu jie atsimenta, ką jau buvo leidęs suprasti: nusidėjėlis yra ne tik mylimas, bet net labiau mylimas. Dėl pradingusiojo Žodis tapo Kūnu. Paskutinėmis jo gyvenimo savaitėmis visi jo žodžiai rodo, kad jis labiau mėgsta tas paprastas, galinčias iškrypti širdis. Toks griežtas Rašto aiškintojams ir fariziejams, su menkaisiais jis atsi gauna. Su jais lieka ne dėl nusižeminimo ar pasišventimo. Jis labiau mėgsta juos arba, geriau pasakius, nekenčia aukštųjų sluoksnių ir susideda su tais, kurie nepriklauso viršūnėms. Vienintelis žmogus, apie kurį kalba neapkėsdamas, yra Erodas, jo vadinamas „lape“. O sutriuškinti aiškintojus jų pačių dirvoje jam pramoga; jis tik šiek tiek pasityčioja užčiaupęs burnas tiems kvaišiams galvočiams! Tikrą džiaugsmą jis jaučia, kai

gali atverti savo širdį vargdieniams, prislėgtiems kasdienių klaidų, kai jų papėdėje gali atskleisti gailestingumo ir atleidimo bedugnę.

Todėl jis save palygina su šeimininku, paliekančiu devyniasdešimt devynias avis ir bėgančiu ieškoti šimtosios avelės, kuri nuklydo; ir radęs parsineša ją ant pečių. Klausydamiesi kiekvienas manė: „Tai man jis kalba“, nes kuris savo kūno svoriu nėra apsunkinęs šventų jo pečių? Purvinus jis juos pakėlė, laikė rankose ir glaudė prie savo krūtinės. „Sakau jums: taip ir danguje džiaugsmo dėl vieno atgailaujančio nusidėjėlio bus daugiau negu dėl devyniasdešimt devynių teisiųjų...“

Sūnus palaidūnas

Taip yra iš tikrųjų, ir tegu jie žino, kad meilė yra neteisi: vadinamąjį pasaulio teisumą užlieja, paskandina Dievo, kurio neatgraso nė niūriausios mūsų aistros, aistra. Ir vieną dieną jis pasakoja palyginimą apie palaidūną... Ar tai palyginimas? Ne, tikras atsitikimas - kiekvieno žmogaus, grįžusio pas Dievą, istorija, liovusis jaunystės paikystėms, kurių daugeliui atsitinka. Sūnus iš tėvo pareikalavo savo dalies, ėmė ištvirkauti, bet nemokėjo atsargiai naudoti savo aistros; jis neapskaičiavo savo jėgų, nebuvo apsukrus, kas daugybę nusikaltėlių saugo nuo bausmės. Kvailystės kiaulių piemenį įstūmė į skurdą, kur jį būtų nuvedusi ir Dievo meilė. Jam neleidžiama prikimšti pilvo nė kiaulių ėdamu ankščių jovalu. Tada jis pamąsto apie tėvo namus... Kaip nuostabu, pagalvojus Jėzų esant taip arti mūsų, kad jis atjautė turtingojo sūnaus išpūdžius, to vaiko, kuris buvo išlepintas dideliuose namuose, pilnuose

vyno rūsių ir tarnaičių! Jis pažinojo virtuvės riebalų kva-
pą, ant vynmedžio šakų kepinamos mėsos kvėpėjimą,
švelnią senų tarnų, gimusių tame ūkyje, pagarbą. Štai
kas pirmiausia grąžina paklydėlių sūnų kaip ir visus pa-
klydusius vaikus. Tai dar ne meilė. Tačiau jį priima su
didžiausiu džiaugsmu, papjauna riebų veršį, užmau-
na žiedą, aprenčia... O vyresnysis sūnus, visą laiką bu-
vęs ištikimas, susilaukia tik pabarimo dėl savo pavy-
do. Koks neteisisus gailėstingumas! Tie, kurie rizikavę,
lošę ir pralaimėję, grįžta pas Tėvą, kadangi nieko ne-
beturi, jį kartais labiau palenkia negu tvarkingieji pa-
maldininkai, kurių sąskaitos tvarkingai vedamos, ku-
rie negali pakęsti nė mažiausio šešėlio, besikėsinančio
į bent vieną akutę jų diena iš dienos mezgamoje tobu-
lybėje. Vyresnysis sūnus neįtaria, kaip malonu Tėvui
ir Dievui klausytis susigrąžinto blogojo sūnaus atodū-
sių: „Tėve, nusidėjau dangui ir tau, nebevertas vadin-
tis tavo sūnumi..." Labiau už viską Viešpats myli atsi-
davimą širdies, kuri, išsibasčiusi vieškeliuose ir
pasiekusi aukščiausią niekingumo ribą, grįžta žinoda-
ma savo nevertybę, grįžta stačiai sunaikinta ir pasiduo-
da gailėstingumui lygiai taip, kaip, anot žmonių teisu-
mo, pasiduoatų į budelio rankas.

Mamona

Tačiau tie surasti džiaugsmai priklauso dvasios sričiai;
tėviškės namų perteklius, toji prabanga liečia tik sielą.
Viešpats turi vieną priešą: pinigą, kurį vadina dievaičiu
Mamona; pinigas arba Viešpats - reikia pasirinkti. Jis
baisisi Įstatymo mokytojų supratimu, kad turtas - tai
palaimos, atpildo, dorybės ženklas. Blogasis turtuolis,

įsisiautęs į drobę ir purpurą ir nesiteikiąs trupiniais pavaldinti Lozoriaus, susirietusio prie jo durti, keliaus į pragarą; visą gyvenimą lėbavęs žmogus bus kankinamas amžinojo troškulio. Ką jam reiškia turtų dalybos? Ar jie bus turtingi ar skurdžiai, jo draugai turi nekęsti Mamonos, ir iš to jisai juos pažins. Labiau už turtinguosius Mamonai priklauso tie nuskurėliai, kurie tik dūsauja ir geidžia pinigų. Piniguose Jėzus nekenčia ginklo, kuriuo priešas atima jo mylimuosius. Ir štai Kristaus negalia prieš šėtoną: Kristus valdo tik neturtingas širdis, o šykštuoliai pro jį praeina. Mamona Kristų paverčia tuo amžinu klajokliu, kuris visur vietą jau randa užimtą.

Judas Jėzaus nekentė dėl tos jo pinigų neapykantos, nekentė tas, kuris savęs neskriausdavo iš bendro išdo. O kiti slapta mąstė: „Mes viską palikome ir nusekėme paskui jį...“ Tačiau Žmogaus Sūnui nepatinka slepiamas pasitenkinimas: vergas nesididžiuoja, kad grįžęs iš darbo esti dar priverstas tarnauti savo ponui. Todėl net ir visiškai atsidavę tegu į save žiūri kaip į nenaudingus tarnus.

Dešimt raupsuotųjų

Sukdamas aplink miestą, laukdamas savo valandos, Žmogaus Sūnus be paliovos grįžta prie tų pačių principų. Jis sėja, jis ligi paskutinės dienos sės, bet dar niekas neleidžia daigų. Štai dešimt raupsuotųjų prie sodžiaus vartų, prie Samarijos ribų, maldauja šaukdami: „Jėzau, mokytojau!..“ Tarsi jis būtų Izraelio gydytojas! Nors eidami pasirodyti kunigams visi išgijo, tik vienas grįžęs puolė Kristui po kojų, vienintelis samarietis iš to būrio. Dabar jau Žmogaus Sūnus pažįsta žmones.

Taip, jis pažino juos per amžius, bet dabar įgijo kūnišką, kasdienišką, slegiantį jų pažinimą. Niekas jo negalės jau nustebinti nė užrūstinti. Nesistebėdamas jis atsidūsta: „Argi ne dešimt pagijo? Kur dar devyni? Niekas nepanorėjo sugrįžti ir pareikšti Dievui garbės, tik šitas svetimtautis!“

Vidinė karalystė

Ne, jis nesirūstins. Veltui jį erzina fariziejai, apspitę kaip musės jautį: nuo šiol jis iškęs viską, nekeldamas balso, tolydžio kartodamas, kad Dievo karalystė nebus nuostabus nuotykis, kurio jie laukia ir į kurį yra sudėję viltis.

Taigi karalystė jau atėjusi; ji yra nepastebima, ji yra mumyse: tai žmogiškojo asmens atsinaujinimas, kiekvienos žmogiškosios būtybės atgimimas; toji karalystė - tai naujas žmogus.

Visai aišku, kad ateis ir Kristaus diena. Taip, būkite tikri jūs, kurie trokštate reginio, žerėjimo, šlovės: visa tai gausite, vargšai vaikeliai! Čia Viešpats stabteli: stebi progą juos paruošti priartėjusiai tamsybei. Jis jiems užmena: „Bet pirma jis turi daug kentėti ir būti šitos giminės atstumtas...“

Jėzaus grįžimas

Ir norėdamas užkirsti kelią kiekvienam per daug smulkmeniškam kamantinėjimui, jis nesustoja, o skubiai grįžta prie to, kas jaudina žydus, kalba jiems apie savo dieną, apie greitą savo atėjimą, tokį netikėtą, kaip pa-

saulio tvanas, kaip Sodomos ugnis; toji pranašystė plazdena ore ir užgriūva kai kuriais istorijos momentais; tą pranašystę iš dalies vykdo kiekviena katastrofa ligi paskutinio išsipildymo dienos.

Ir štai kokia neteisinga meilė: tą dieną iš dviejų malsių moteriškių viena bus paimta ir išgelbėta, o kita palikta. Ir visi jie stovi ten kaip vaikai, kurie mėgsta būti bauginami, smalsauja tikslų smulkmenų: „Kur, Viešpatie?“ Ir jis atsako: „Kur yra maisto, ten susirenka ir erelių“. Staigus godžių paukščių skraidymas ties lavonu leidžia suprasti tą instinktą, kuris iš keturių pasaulio kampų bloks išrinktųjų sielas prie paaukoto gyvo avinėlio.

Jie mėgina suvokti ir tyli, apimti nerimo. Tada Jėzus jiems atkelia pagalbos vartus: maldą. Kad ir kažkas būtų įvykę, tegu jie meldžiasi laiku ir ne laiku, dieną ir naktį; toks paslaptingas Dievo reikalavimas: nuolatinė kančia... Ir štai jis pats netikėtai nutyla sumišęs. Kas jį baugina: ar tai, ką regi, ar tai, ką įsivaizduoja? Tarytum šią minutę nepermatomas kūnas Dievo akiai būtų užstojęs jo gyvenimo eigą. Būdamas Tėvo Sūnus, bet apgaubtas laiko, jis pats sau kelia gniuždantį klausimą: „O Žmogaus Sūnus, kai ateis, ar jis ras tikėjimą žemėje?“

Tas spėliojimas sumaišo protą... Tačiau kiekvienas Viešpaties žodis turi absoliučią vertę. Todėl jis vaizduojasi savo grįžimą į pasaulį, kur nebus išlikę nė dulės tikėjimo, kur Jėzus Kristus bus labiau nežinomas negu Augusto imperijoje Betliejaus tvartelyje, kur jo vardas nežadins jokių atsiminimų nė vieno žmogaus galvoje. Užtenka vienos kartos laikotarpio, kad grįžęs Kristus tarsis vagis atsimuštų į šiuos žodžius: „Mes nepažįstame šito žmogaus...“

XXI

Vedybos

Fariziejų grūdosi vis daugiau ir daugiau, juo labiau jis artėjo prie jų širšyno - Jeruzalės. Įsikalę sau į galvą Jėzui priešintis Įstatymu ir jį pagauti piktžodžiaujant, jie davė jam progą išsiaiškinti apie vyro ir žmonos ryšių nenutrūkstamumą... Nepaisant Mozės? Taip, nepaisant Mozės: „Mozė leido jums atleisti savo žmonas dėl jūsų širdies kietumo“. Taigi Įstatyme galima viena priimti, o kita - palikti? Jėzus drąsiai tam pritaria. Jis pasauliui įsakys laikytis šio nesuardomumo. Nuo šiol kiekviena karta bus svetimoteriaujanti karta. Apaštalai niurna: „Jei tokie vyro ir žmonos santykiai, tai neverta vesti“. Baisus įstatymas. Bet Jėzus žino, kad jis atidarė mums į save duris, iškasė perėją. Jis žino, ko reikalaujās iš brangiausių savo draugų: jis nereikalauja mindžioti kūno, tačiau prašo, kad jie savo buveinę pasistatytų anapus kraujo upės, kuri žmogų skiria nuo begalinės skaistybės. Žmogaus Sūnus neišsprendė visų skaudžių lyties klausimų. Norintiems prisidėti prie jo, jis neišsprendžia to klausimo, tik jį išbraukia. Jis nežino, kad Kristaus draugai gimdami atsinešė šį polinkį, šį troškimą, kad juos slegia šio ar ano paveldėjimo svoris; jis iš jų reikalauja atmesti senus įpročius ir, išskyrus vedybas, nemalšinti šio troškulio. Pagonių akimis tai didžiausias pasibjaurėjimas, nusizengimas prigimčiai, žmogaus pažeminimas... Tačiau jis tyčiojasi iš pasaulio pritarimo: „Aš ne už pasaulį meldžiausi...“ (Tai paskutiniai griežti žodžiai, kuriuos jis yra pasa-

kęs!) Žmogaus Sūnus žino, kad mes einame į jį per skaistybę ir kad kito kelio nėra, o kūnas savyje slepia malonumą poreikį, norą, kuris sotinamas tarpsta ir žmogui sudaro begalinio malonumo iliuziją, - žino, kad pagaliau kūnas yra jo priešas. Todėl jis toks nepatenkintas, pamatęs apaštalus, šiurkščiai atstumiančius vaikus, besigrūdančius aplink jį! Bent šiems vaikams dar nepažįstamai geismai!

Neįtikimas reikalavimas! Reikia būti panašiam į juos, kad įeitum į karalystę; tapti kūdikiu, mažutėliu kūdikiu. „Iš tiesų sakau jums: kas nepriima Dievo karalystės kaip kūdikis, - neįeis į ją“.

Turtingas jaunuolis

Ne vien kūdikiams plaka jo Širdis. Su jaunuoliška drąsa vaikas nutraukia jo žodžius: „Gerasis Mokytojau, ką turiu daryti, kad paveldėčiau amžinąjį gyvenimą?“ Jėzus, iš pradžių nežinodamas, su kuo kalba, jam atsako: „Žinai įsakymus?“ Ir juos išvardija. O turtingas jaunuolis taria:

- Viso to laikiausi nuo pat jaunystės...

Be abejo, tai buvo pasakyta paprastu, nuolankiu balsu, kuris patiko Kristui. Tik tada jis pakelia akis į vaikina: „Jėzus meiliai pažvelgė į jį“. Pažvelgė... Žmogaus Sūnui patiko tam tikra išraiška - toji jaunos būtybės malonė: akių šviesa, kuri trykšta iš sielos. Taigi jis meiliai pažvelgė į jį ir, kaip Dievas, kuriam viskas lenkiasi, visai nepasiruošęs, beveik grubiai taria:

- Vieno dalyko tau trūksta: eik, parduok, ką turi, ir išdalyk vargšams, tai turėsi lobį danguje, paskui at-eik ir sek paskui mane.

Jeigu Jėzus nebūtų labai pamilęs jaunikaičio, aišku, būtų suteikęs jam stiprybės viską palikti, kaip suteikė kitiems. Jis būtų jį palenkęs visa galinčiai malonei. Tačiau meilė iš mylimojo nori gauti tik tai, su kuo mylimasis savo noru sutinka. Tą nepažįstamąjį Jėzus per daug pamilo, kad jį būtų galima išplėšti jėga. Žmogaus Sūnus vylėsi savaimingo širdies užsidegimo ir polėkio. „Jis apniuko ir nusimineš pasitraukė, nes turėjo daug turto“.

Jis dingio minioje, o Jėzus žvilgsniu jį nulydėjo toli toli anapus erdvės, į laiko gelmes, nulydėjo iš vargo į vargą, nes Kristaus pašauktieji ir nuo jo nusigręžusieji sugniūžta, vėl keliasi, bastosi pilnomis dangiškos šviesos akimis, purvinais drabužiais, sudraskytomis, kruvinomis rankomis.

Kokį skausmą jis jautė, matyti iš smarkaus praekismo turtuoliams, bemaž tuoj sugriaudėjusio: „Iš tiesų sakau jums: turtingiems sunku įeiti į dangaus karalystę.. . Lengviau kupranugariui išlįsti pro adatos ausį, negu turtuoliui įeiti į dangaus karalystę“.

Taip jis kalba vis dar įbedęs akis į tolstantį nusiminusį jaunuolį. Mamona nusineša pamiltąją sielą, o kiti visiškai nesupranta jo susigraužimo:

- Kas tada galės išsigelbėti? - atsidūsta jie.

Kas gi galės išsigelbėti? Ta mintis kėlė nerimą net šventiesiems. Bičiulių liūdesys sugraudino Jėzų. Būdamas Dievo Sūnus, gyvybės kūrėjas, vienu žodžiu jis sugriaus ką tik pasakytus dalykus (galbūt širdyje jis regi aną paskutinę minutę, kurią tolstantį jaunuolį jam laisva valia amžinai gražins malonė).

- Tai neįmanoma žmonėms, bet ne Dievui; Dievui viskas galima, - sako jis.

Net išgelbėti tiek turtingųjų, kiek norės jų išgelbėti; net susigražinti didžiausius nusidėjėlius, paimti juos

jėga, dar purviną sielą nuskinti iš merdinčiojo burnos. Dievui viskas galima: tai teisinga paraidžiui kaip ir kiti Viešpaties žodžiai. Viskas! Jis jau yra pasakęs: „Aš viską patrauksiu link savęs“. O, žavinti ir slepiama gailingumo, kurio neįmanoma prižiūrėti ir kuriam nėra ribų, išmintie! Dievui viskas galima.

Aštrūs jo žodžiai baugino apaštalus, o jo atlaidumas kėlė jiems pavydą. Ką gi? Visi bus išgelbėti? O kaip mes? Petras sako:

- Štai mes viską palikome ir sekėme paskui tave.

Gyvoji Meilė pažvelgė į juos žvilgsniu, kuris per juos amžių amžiais pasiekia nesuskaičiuojamas minias pašvęstų ir nukryžiuotų sielų:

- Iš tiesų sakau jums: nėra nė vieno, kuris dėl manęs ir dėl Evangelijos paliktų namus, ar brolius, ar seseris, tėvą, ar motiną, ar vaikus, ar laukus ir kuris jau dabar, šiuo laiku, negautų šimteriopai namų, ir brolių, ir seserų, ir motinų, ir vaikų, ir laukų, ir busimajame pasaulyje - amžinojo gyvenimo.

Paskutinės valandos darbininkai

Jie klausėsi su pasitenkinimu, kuris drauge juos erzino. Ar nekils tuoj mintis, jog jiems viskas priklauso? Tačiau gyvybės Kūrėjas nieko nėra skolingas savo kūriniams. Kai viešpatauja meilė, nėra rašytinės teisės. Kaip jiems tai išaiškinti? Geriau jie įsidėmės kokią istoriją negu nuogą teiginį: „Dangaus karalystė panaši į šeimniną, kuris anksti rytą išėjo samdyti darbininkų savo vynuogynui... ”

Kam gi kartoti šį paskutinės valandos darbininkų palyginimą, kuris nuo ano laiko piktina pasaulį?

Užmokestis tas pats ir tiems, kurie pluša nuo aušros, ir tiems, kurie buvo paimti vidurdienį ir baigiantis dienai. Ar mums ieškoti pateisinimo? Dievas neprivalo mums teisintis. Jis neatima nieko iš tų, kurie visą dieną dirbo kaitroje. Jei jis apdovanoja vėliausiai atėjusiuosius, vadinasi, mato jų meilę. Bet ko gi mums kištis, nors jie būtų nė kiek nemylėję, o jis juos myli, juos išskiria iš kitų, jeigu jie atitinka tą slaptąją mintį, kurią Dievas turi apie žmogaus grožį? Jis savo galybe pripildys juos meilės, kurios stinga. Ir mes patys, sukurti pagal Dievo paveikslą, ar esame kada nors varžę savo širdies troškimus?

XXII

Lozorius prikėlimas

Dvylika neramiai žiūrėjo, kaip Mokytojas artinosi prie Jeruzalės, nors juos vedė neaiški ir atkakli viltis. Jėzus turėjo tikslą, kuris jiems nebuvo žinomas: atlikti pasakutinį žygį.

Iš Betanijos prie mažo būrelio, be pavojaus esančio Erodo žemėse, priėjo atsiųstas pasiuntinys:

- Viešpatie, tas, kurį tu myli, serga.

Iš pažiūros Viešpats atrodė abejingas, sugaišo dvi dienas, o apaštalai nė neabejojo, kad tai iš atsargumo. Ir kai ryto metą Jėzus užsiminė grįšias į Judėją, jie neslėpė nei savo išgąščio, nei galimos nesėkmės:

- Mokytojau, žydai ką tik norėjo tave užmušti akmenimis, o tu vėl ten eini?

Jis jų neklausė ir tarė:

- Mūsų bičiulis Lozorius miega, bet aš einu jo pažadinti.

Kadangi apaštalai, būdami drauge ir vaikiški, ir įtarūs, kraipė galvas ir vienas kitą ramino: „Jei miega, vadinasi, sveikas“, Jėzus tarė:

- Lozorius mirė. Ir dėl jūsų, - kad įtikėtumėte, - aš džiaugiuosi, jog ten nebuvau. Tad eikime pas jį.

Petras ten nedalyvavo (tai galėtų paaiškinti, kodėl pirmosios trys Evangelijos nekalba apie Lozorių), nes jį tomis aplinkybėmis pavaduoja Tomas, vadinamas Dvyniu, kuris visus drąsina:

- Eikime ir mes numirti su juo.

„Atėjęs Jėzus rado jį jau keturias dienas gulintį kape. (Betanija buvo arti Jeruzalės, apie penkiolika varstų nuo jos.) Daug žydų buvo susirinkę pas Mortą ir Mariją paguosti dėl brolio. Morta, išgirdusi, kad Jėzus ateina, išėjo pasitikti; o Marija liko namie. Morta Jėzui tarė: 'Viešpatie, kad būtum čia buvęs, mano brolis nebūtų miręs. Bet ir dabar aš žinau, kad Dievas tau duos, ko tik tu Dievo prašysi'. Jėzus jai tarė: 'Tavo brolis prisikels'. Morta atsiliepė: 'Žinau, kad jis prisikels paskutinę dieną, mirusiems keliantis'. Jėzus jai tarė: 'Aš esu prisikėlimas ir gyvenimas; kas tiki mane, nors būtų miręs, bus gyvas, o kiekvienas, kuris gyvas ir mane tiki, nemirs per amžius. Ar tai tiki?' Ji atsakė: 'Taip, Viešpatie, aš tikiu, kad tu Kristus, gyvojo Dievo Sūnus, kuris atėjai į šį pasaulį'. Tai pasakiusi, ji nuėjo ir pašaukė savo seserį Mariją, tylomis sakydama: 'Mokytojas tave šaukia'. Kai tik ji išgirdo, greit atsikėlė ir nuėjo pas jį, nes Jėzus dar nebuvo išėjęs į miestelį; jis dar tebebuvo toje pačioje vietoje, kur jį buvo pasitikusi Morta. O žydai, kurie buvo su ja namuose ir ją ramino, pamatę, kad Marija greit atsikėlė ir išėjo, nusekė ją sakydami: 'Ji eina pas kapą išsiverkti'. Kai tik Marija atėjo, kur buvo Jėzus, ir jį pamatė, puolė jam po kojų ir tarė: 'Viešpatie, jei būtum čia buvęs, mano brolis nebūtų miręs'. Tuomet Jėzus, pamatęs ją verkiančią ir atėjusius su ja žydus, taip pat verkiančius, labai susigraudino ir susijaudinęs paklausė: 'Kur jį palaidojote?' Jie atsakė: 'Viešpatie, eik ir pažiūrėk'. Jėzus pravirko. Todėl žydai ėmė kalbėti: 'Štai kaip jis jį mylėjo'".

Kodėl verkė, nors būtų turėjęs juoktis iš džiaugsmo dėl laimės, kurios negali įsivaizduoti joks žmogus, mylimą draugą išplėšęs iš mirties gniaužtų! Verkė jis Lozorius tą pačią akimirką, kai Lozorius štai atsikels tiesus ir artinsis prie jo labai smulkiu žingsniu, gal net šokuo-

damas, dar su trukdančiais raiščiais ant kojų ir rankų, aprišta skepeta ant veido. Taip, jis išėjo iš tamsybių, kad išvystų Žmogaus Sūnų, savo ruožtu pasineriantį į tas tamsybes, ir dar pro kokius vartus! Bet kam gi tos ašaros, nes ir Jėzus išsivaduos drauge ir iš karsto, ir iš laiko, ir iš erdvės, o Lozorius jau amžinai įžengė į jo širdį!

Niekas kitas nesukėlė tų ašarų, kaip tas žydų „eik ir pažiūrėk“, o ypač žiaurūs žodžiai: „Viešpatie, jau dvokia, nes jau keturias dienas guli“... Yrančio kūno dvokimas ligi ašarų sugraudino tą, kurio kūnas nepažins irimo, nes veltui Žmogaus Sūnus gražina savo bičiuliui Lozoriui gyvybę: jis puikiai žino, kad galų gale kirminai nugalės, kad jiems tik reikia palūkėti, kol prikelstasis vėl grįš. Anksčiau ar vėliau šis kūnas vėl ims irti. Jokia pasaulio galybė jo neišgelbės nuo supuvimo. Visa savo siela mes tikime kūno prisikėlimu, tačiau kiekviena žmogiškoji būtybė turi nusileisti tam pašaukimui ir supūti. Jei sunku nusileisti ir sutikti dėl paties savęs, tai kaipgi bus dėl kitų būtybių, kurių grakštumas, gaivumas ir jėga yra palikę mumyse pėdsakų? Kas prisikels, ar bus tai pats žmogaus žydėjimas, kurį žvilgsnis nuskaidrina, kurį kraujas nudažo ir degina. Taip, bus tai žydinti gėlė, bet negreitai pranykstanti, taigi ir ne ta pati. Žmogaus Sūnus verkia tų jau pakirmijusių vaisių - visų gyvųjų kūnų.

Nusprendžiama Jėzų nužudyti

Daug žydų jį įtikėjo, bet kiti nuėję perspėjo vyriausiuosius kunigus, kurie tuoju susirinko į tarybą. Juo stebuklas didesnis, juo apgavikas jiems rodosi pavojingesnis ir juo labiau didėja jų ryžtas jį nužudyti, nes

apdovanotas tokia galybe Nazarėnas būtinai sieks aukščiausios valdžios ir šitaip Jeruzalei užtrauks Romos kerštą. Pilotas nemėgo žydų ir turėjo skaudų kumštį. Netikro mesijo piktžodžiavimai piktino čia ne teologus, bet politikus, toli numatančius ir apsisaugančius žmones. Kajafas, vyriausiasis kunigas, pats neįtardamas, virsta pranašu, manydamas, jog geriau, kad vienas žmogus mirtų už tautą, o ne visa tauta žūtų.

Viešpats, turėjęs pažinčių taryboje, galbūt per Nikodemą, išpėtas apie pavojų, jau primena ne ką kitą, o tik gaudomą žmogų, pasislepia priemiestyje. Jis prisiglaudžia Efraime, į šiaurės rytus nuo Jeruzalės. Bet Velykos artinasi. Pranašas jokiū būdu negali praleisti progos nenuieiti į šventyklą. O jo priešai tegu valandėlę palaukia. Ir jei Jėzus turi ryšių tarp tarybos narių, tai vyriausieji kunigai turi žmogų tarp Dvylikos. Tą žmogų Lozoriaus prikėlimas dar labiau pakurstė prieš nepataisomąjį žodžiautoją, kuris turi tokią galią daiktams, o ta galia nieko gero neduoda, tik veda į pražūtį jį ir jo šalininkus. Ne, niekaip negalima dovanoti tokio pralaimėjimo. Žmogus iš Iskarijos dar nežino, kaip pasukutinę minutę susitvarkys su tuo reikalu. Niekas nė neveja: pats Jėzus artinasi į spąstus.

Štai jis liaujasi slapstęsis ir vienas leidžiasi Jericho keliu, o už jo Dvylika ir mažas būrelis užsidegėlių, kurie ginčijasi dėl toliau besiklostysiančių įvykių. Jie dar nieko nesuprato! Kada gi jų akys atsimerks? Šį kartą Kristus be užuolankų vienu mostu nutraukia skraistę: „Štai mes einame į Jeruzalę, ir Žmogaus Sūnus bus išduotas aukštiesiems kunigams ir Rašto aiškintojams; jie pasmerks jį mirti ir atiduos pagonims, o tie išjuoks jį, apspjaudys, nuplaks ir nužudys, bet po trijų dienų jis prisikels“.

Ar jis tikėjosi pasipriešinimo? Petras tylėjo atsiminęs, jog buvo pavadintas šetonu. Be to, gal ir mažesnę nerimą jautė: tasai, kuris prikėlė Lozorių, yra gyvybės Viešpats. Ko jiems bijoti? Jo posakiai ne visada atrodė jiems aiškūs: kas tas plakimas? Nukryžiuavimas? Be abejo, tik vaizdai. Šiaip ar taip, juk po trijų dienų jis įžengs į garbę, ir įžengs ne vienas. Šv. Lukas aiškiai sako: „Jis buvo arti Jeruzalės, o jie manė, kad tuoj apsireikš Dievo karalystė“.

Zebediejaus sūnų prašymas

Taip, džiūgaus jo draugai, o pirmiausia - artimiausieji. Negerai, kad jų dvylika: kad ir labai jie bičiuliaujasi, kiekvienas norėtų gauti geriausią vietą būsimoje karalystėje. Zebediejaus sūnūs drumsčia vandenį. Jonas bus kuždėjęs Jokūbui: „Geražiūrėjus, jis mane labiau myli už Kefą; o tu gi mano brolis...“ O Jokūbas: „Paprasyk jį, kad mudu turėtume po sostą šalia jo“. Tačiau Jonas atsikerta: „Ne, aš nedrįstu“. Tada turėjo įsikišti jų motina Salome: „O man nepritrūks drąsos!“ Rodos, taip ir girdi jų šnabždesį; štai ambicinga motina atsiskiria nuo būrelio.

Ji parpuolė Mokytojui po kojų. Jis paklausė: „Ko nori?“ Ji atsakė: „Tark, kad šitie du mano sūnūs tavo karalystėje sėdėtų vienas tavo dešinėje, kitas tavo kairėje“.

Dar neseniai su pykčiu Žmogaus Sūnus būtų visus tris juos pavaręs! Bet dabar jau jis neturi kada gaišti. Ką bedarytų jo bičiuliai, Jėzus ligi galo elgsis su jais švelniai, kad nė pats Judas neįstengs to švelnumo palaužti. Taigi jis atsidūsta kaip žmogus, kuris rytoj turės mirti, atsidūsta su karštu gailesčiu ir išžiūri į tuodu, kurie artimiausi jo širdžiai:

- Ar galite gerti taurę, kurią aš gersiu?

Jie nežino, kas toji taurė. Bet vienu balsu, iš visų jėgų, su tuo ūmumu, dėl kurio Viešpats juodu pavadino „žaibo sūnumis“, Zebediejaus sūnūs atsakė: „Galime!“

- Mano taurę, tiesa, jūs gersite.

Įvairiai galima ją gerti! Apie 44 metus tos taurės paragavo kankinamas Jokūbas. Tačiau esama ir kito-kių kančių. Mes nežinome, kokia taurė buvo skirta Jonui, bet žinome, kad jis ją išgėrė gurkšnis po gurkšnio.

Per juos tačiau Mokytojas aiškiais žodžiais kreipėsi į visus kitus, nes dabar kiekvienas žodis turi savo pasiekti. Kada jie supras, kad jo draugai turi vengti pirmosios vietos, nusižiūrėję į Žmogaus Sūnų, kuris atėjo ne kad jam tarnautų, o kad jis kitiems tarnautų? Jis pagaliau jiems atskleidžia tą aukščiausiąjį patarnavimą, kurio jis atėjo atlikti, kurį jam ant pečių visai neseniai užkrovė Kajafas pačioje taryboje: „Žmogaus Sūnus atėjo, kad atiduotų savo gyvybę kaip išpirką už daugelį“.

Atvykimas į Jerichą Bartimiejaus išgydymas

Ką jis nori pasakyti? Štai jie pasiekė Jericho apylinkėse esantį Erodo lėbavimų miestą, kurį skalauja kalnų vandenys. Milžiniška minia grūdasi aplink. Neregys Bartimiejus, girdėdamas sąmyšį, paklausė, kas atsitikę, o jam atsakoma, jog tai einąs Jėzus. Išgirdęs, jog čia Jėzus Nazarėnas, jis pradėjo garsiai šaukti: „Jėzau, Dovydo Sūnau, pasigailėk manęs!“ Jį norėjo nutildyti, bet jis nesiliovė. Jėzus tarė: „Pašaukite jį...“ Jie pašaukė jį,

tardami: „Nenusimink! Kelkis, jis tave šaukia“. Bartimiejus, nusimetęs savo apsiaustą, pašoko ir pribėgo prie jo. „Ko nori, kad tau padaryčiau?“ - „Mokytojau, kad praregėčiau“. Jėzus jam tarė: „Eik, tavo tikėjimas išgelbėjo tave“.

Zachiejus

Galima pamanyti, jog, artinantis mirčiai, Žmogaus Sūnus pirmam pasitaikiusiam dalijo malones, švaistydamas turta, kuri atnešė pasauliui. Po pastarojo išgydymo susirinko tokia minia, kad vienas muitininkų viršininkas, labai turtingas žmogus, vardu Zachiejus, mažo ūgio, turėjo įsilipti į šilkmedį, norėdamas Viešpatį pamatyti. Jėzus pažino šios nekenčiamos būtybės širdį. Jis pažvelgė aukštyn ir tarė: „Zachiejau, greit lipk žemyn! Man reikia šiandien apsilankyti tavo namuose“. Zachiejus greit nulipo ir priėmė jį su džiaugsmu... Štai jau treji metai, kai priešai jį kaltina, kad lankosi pas nusidėjėlius. Ligi galo jam bus malonu bendrauti su tais, kurie jį pamilo labiau už savo nuodėmes.

XXIII

Pokylis pas Simoną

Paskutinis atokvėpis prieš tamsos valandą, truputėlis žmogiškosios šilumos: nukamuotas nuovargio, Jėzus neis iš Jericho tiesiai į Jeruzalę. Dar kartą jis trokšta pasidžiaugti draugų veidais, tuo Lozorium, neatsimeinančiu mirties siautėjimo, iš kurio Kristus jį išvadavo. Mortos triūsas toli gražu jo nerūstina, bet šį kartą bus gal ne mažiau malonus kaip Marijos klausymasis, nes tie, kurių laukia mirtis, mėgsta būti liūliuojami ir apsupami kuklaus rūpestingumo.

Jo išgydytas raupsuotasis, vardu Simonas, pakvietė jį su Lozorium ir abiem seserimis į svečius. Morta, kaip buvo pratusi, jiems patarnavo.

Vis dėlto atrodo, jog Marija, įėjusi su svaru nardo tepalo, negali būti ta pati moteris, kuri ašaromis laistė jam kojas. Ne dėl to, kad ši jo žodžių klausanti Marija jaustųsi geresnė už atgailaujančiąją. Marija pasiekė tą meilės laipsnį, iš kur ji regi savo pačios niekingumą, ir jai telieka nužemintai pasekti ištvirkėlės pavyzdžiu. Todėl ji, kaip ir anoji, įėjo su indu tepalo.

Nerami nuotaika buvo apėmusi žmogų, kuris, prikėlęs Lozorių, tautos priešakyje netrukus išlauš Jeruzalės vartus, iškvies į kovą vyriausiuosius kunigus ir net romėnus. Daug kam viltis nugalėjo baimę. Ypač kad priešai abejojo: per šventes neįmanoma sučiupti Nazarėno nesupykdžius liaudies. Taryba nusiuntė kelis žmones jo sekti. Žmogus iš Iskarijos su jais elgėsi pagarbiai, nors šiek tiek santūriai: ligi paskutinės aki-

mirkos sunku numatyti, kaip įvykiai klostysis toliau. Svarbiausia šiam apsuksiam žmogui buvo pasipelninti, atsiradus progai, jis paslapčia nukniaukdavo kokią skatiką iš bendros piniginės: vis šiek tiek daugiau.

Tik viena širdis, išpėta meilės, matė liepto galą priėjusią būtybę - suklupusį elnią, kuris rytoj taps šunų grobiu. Tiek jau savaičių jis vaikšto aplink miestą, bastosi iš landynės į landynę! Žibintuve jau išdegė alyva. Jėzui liko toji vienintelė jėga - ištverti ir kentėti. Galime įsivaizduoti, kokiu žvilgsniu ši šventa moteris ir Žmogaus Sūnus žvelgė vienas į kitą. Kiti nieko nepastebi. Tačiau jis žino, kad Marija suprato, o tuo tarpu pradaužtas alebastrinis indas skleidžia tepalo kvapą. Ir nusizėmusi kaip nusidėjėlė Marija plaukais šluosto mylimojo kojas.

Visus sukrečia šiurpus Judo balsas: „Kam tas tepalo eikvojimas?! Juk jį buvo galima parduoti daugiau negu už tris šimtus denarų ir pinigus išdalyti vargšams!“ Jėzus akimis pažvelgia į tas dvi sielas - vieną, degančią iš meilės, antrą - iš šykštumo ir neapykantos. Judui jis visada kalbėdavo su oriu švelnumu, tarsi privengdamas šiurpios jo dalios:

- Kam ją skaudinate? Juk ji padarė man gerą darbą. Vargšų jūs visuomet turite su savimi, o mane turėsite ne visuomet. Ji iš anksto patėpė mano kūną laidotuviams. Iš tiesų sakau jums: visame pasaulyje, kur tik bus skelbiama Evangelija, bus ir jos atminimui pasakojama, ką ji yra man padariusi.

Jis pats paskelbia apie savo laidotuves? Judas eina pas Rašto aiškintojus, kurie stebi... Jam įstrigo tik tas vienas žodis: laidotuvės. Jo akys toliau nežvelgia. Šios juodos kaip naktis širdies nenušviečia ta staugi šviesa, kuri krinta ant busimųjų amžių: „Visame

pasaulyje, kur tik bus skelbiama Evangelija..." Gal ir ji apėmė nuovargio ir išsisėmimo ženklai, tokie pat kaip Jėzų, jam jau žuvusį žmogų. Ir jis dar reikalauja garbinimo, kurį prasimano moterys, laižančios jam kojas!

Atėjo vakaras. Betanijoje minia didėjo, atskubėjusi iš Jeruzalės pasižiūrėti Jėzaus ir Lozoriaus. Tą pačią valandą aukštieji kunigai, susirinkę į tarybą, ieškojo būdų juos abu nužudyti. Šventasis Jonas teigia, kad šią, paskutinę, naktį Jėzus praleido Betanijoje, be abejo, dviejų seserų ir jų brolio namuose. Mokiniams buvo nelengva su tais paprastais, įsikarščiavusiais žmonėmis, kurie rengėsi priimti Mokytoją, rytojaus dieną įžengiantį į Jeruzalę. O jisai budėjo greta šių trijų širdžių. Ten turėjo būti ir Jonas, vienintelis evangelistas, kuris, atrodo, gerai pažinojo Lozorių. Gal ir Morta šią naktį ramiai sėdėjo Mokytojui prie kojų. Galbūt Jėzus įspėjo Mariją, rodydamas į jos seserį: „Ir ji turi geriausiąją dalį, o ta dalis skirta tarnauti vargšams (aš pats esu tie vargšai), niekada nepamirštant manęs". Kančių vandenyno pakrantėje Dievo Sūnus nusizeminęs priima šią paguodą: priima meilę iš tų, kuriuos myli. Vis dėlto ir jis pažino tą laimę, kurios jam nereikėjo, nes viską buvo gavęs iš savojo Tėvo. Namai kvepėjo nardo tepalu. Morta rūpestingai į prijuostę surinko alebastrinio indo šukes. Regėdamas su meile ir baime žvelgiančias ištikimųjų akis, ar Jėzus pagalvojo apie šiuos tris brangius bičiulius tą budėjimo naktį, jau visai čia pat esančią?

Auštant jie jį maldavo: „Tik nelik nė vienos nakties mieste - kas vakarą grįžk čionai“. Minia laužėsi pro duris. Atvedė asilaitį. Sėdęs ant gyvulėlio, jis keliavo, šūkaujant vaikams ir moterims. Rankos mosavo verbomis. Štai toji diena, apie kurią svajojo žmogus iš Iskarijos. Ir jis buvo patikėjęs, kad Mokytojas, eidamas prieky ginkluotos ir užsidegusios tautos, su vainiku ant galvos, privers drebėti romėnus prieš savo galybę... O ši viltis tekalbėjo apie juokingą nusikamavusio, kartuvėms pasmerkto Mokytojo pergalę, Mokytojo, kurio negina įstatymai, kuris stačia galva eina į pražūtį, apsuptas kvailos liaudies. Tegul jie tiesia ant kelio drabužius, tegul Nazarėną vadina Dovydo sūnumi ir Izraelio karaliumi; kiekvienas jų sušuktas "osana" - tai dar vienas spyglys jo vainikui, nauja pynė rimbams, kuriais jį nuplaks.

Fariziejai priešinasi: „Argi tau ne gėda? Sudrausk juos!“ Vargšas nugalėtojas nuo savo asilaičio meta jiems tą kilnų kovos žodį, iš kurio ryškėja Dievas: „Sakau jums, jei šitie tylės - akmenys šauks!“

Rytmečio saulėje jau buvo matyti miestas ir šventykla. Jėzus nuo jų neatitraukia akių. Ištryško pirmosios ašaros. Jis verkia mieste. Jo neprakeikia, tik skaito klaikią jo istoriją; jis dejuoja: „O kad tu šiandien suprastum, kas tau atneša ramybę! Deja, tai paslėpta nuo tavo akių! Tu sulauksi dienų, kai tavo priešai apjuos tave pylimu, apgulys iš visų pusių ir suspaus tave; jie parbloks ant žemės tave ir tavo vaikus su tavim ir nepaliks tavyje akmenis ant akmenis, nes tu nepažinai savo aplankymo meto“.

Didžiosios savaitės pirmadienis

Artinantis šventei, į Jeruzalę plūdo žydai ir net pagonys. Jie klausinėjo: „Kas yra šitasai?“ - „Mes savo akimis tai regėjome... Betanijoje jis prikėlė Lozorių“.

Vyriausieji kunigai svarstė, kaip jį suimti viduryje baltos dienos, ir dar pritariant įsikasčiąvusiai miniai? Ar Judas Iskarijotas žino, kur Mokytojas leidžia naktis? Tačiau vos nusėdęs nuo asilaičio, jis jau nebesislapslys. „Bičiuli, - prašė Pilypą daug pagonių, - mes norėtume pamatyti Jėzų“.

Jeigu grūdas neapmirs...

O tuo tarpu Jėzus jau buvo įžengęs į šventyklą ir skelbė valandą, kada Žmogaus Sūnus bus pagarbintas. Kokia niūri garbė! Pasak jo, norint nugalėti, reikia mirti, norint išgelbėti gyvybę, reikia ją prarasti: „Jeigu kviečių grūdas nekris į žemę ir neapmirs, jis pasiliks vienas, o jei apmirs, jis duos gausių vaisių...“ (Žemė visada žino, kad atsižadėjus duodama vaisių, o per kančią gaunamas atpirkimas. Ši paslaptis įrašyta patčioje gamtoje.)

Taręs šiuos žodžius, Jėzus nutyla. Žmonės mato, kaip jo ranka virpėdama nuo kaktos nuslenka ant akių, lyg norėtų užsidengti ir neregėti atvirų tamsos vartų, esančių jau čia pat, už poros žingsnių. „Dabar mano siela nerami. Ir ką aš turiu sakyti?“ Jėzaus širdyje nenori pasiduoti žmogus; avinėlis jaučia pjovyklą, neina tolyn, spiriasi: „Tėve, gelbėk mane nuo šios valandos!“ Tačiau iškart pasitaiso: jis ir atėjo čia tam, kad kentėtų ir mirtų. Kreipdamasis ne į žmones, o pats į save, jis

taria: „O aš, kai būsiu pakeltas nuo žemės, visus patrauksiu prie savęs“. Visus, net ir tuos, kurie jį kankins. Taip pat ir visus daiktus, ir Lozorius kūną.

Jį erzina kvaili klausimai. Netrukus jis mirs, jo vaidmuo atliktas, o niekas dar jo nesuprato. Štai prištartino paskutinės dienos: jau niekada daugiau gyvybės leidėjas kojomis nebelies žemės, rankomis - kūdikių. Jie dar nemato to, kas tikra! Netekęs jėgų nusilpusiu balsu jis sako: „Aš esu šviesa! Dar trumpą laiką šviesa bus tarp jūsų... Tapkite šviesos vaikais“.

Antradienis ir trečiadienis

Kaip buvo žadėjęs, vakare pasislėpė Betanijoje. Taip pasiėlgė ir likusias dienas. Gal jis apsistodavo ne Lozorius namuose, nes šie buvo seniai sekami. Šventasis Morkus sako, kad Jėzus pasišalindavo į rytinį Alyvų kalno šlaitą, kuris iš tikrųjų ir siejosi su Betanija.

Antradienio rytą jis vėl išvyko į Jeruzalę ir priėjęs prakeikė figmedį, kuris buvo be vaisių, - keikė, be abejo, norėdamas pranešti, koks bus miesto likimas. Tačiau Dievas neketino atsižvelgti į metų laiką: juk nenoksta figos prieš Velykas. Kokį pasipiktinimą tai kelė jį supusiems kaimiečiams! Rytojaus dieną niekuo dėtas medis vis tiek nudžiūvo. Kartais ima pagunda tikėti, kad Viešpats kalba ir veikia kaip žmogus, kuriam nesvarbu laiko sąvoka, kuris yra virš laiko. Žinoma, tai tik iliuzija.

Tačiau kiekvieną dieną jis žengdavo į šventyklą (ir koks nuvargęs dabar, prieš paskutinį jėgų netekimą!) ir vėl kovodavo, regis, visos tautos palaikomas. Tarsi nusikaltėlių tardantiems fariziejams jis drįsta atsakyti

kaip teisėjas. Jų lapės suktumui kartkarčiais jis priešpastato dieviškąją klastą. Jei jie kamantinėja: „Kokia galia tai darai?“, jis jiems iškelia klausimą: „Jono krikštas buvo iš dangaus ar iš žmonių?“ Rašto aiškintojai ir seniūnai išsisukinėja ir murma: „Mes nežinome“, nes jei būtų atsakę „iš žmonių“, būtų sukėlę tautos pasipiktinimą, kuri gerbė paskutinį pranašą. O jei būtų atsakę „iš Dievo“, būtų jiems atsikirtę: „Tai kodėl gi jo netikite?“ Todėl jie niurnėjo, kad nežiną. Tada Jėzus nugalėjo balsu taria:

- Tai ir aš jums nesakysiu, kokia galia tai darau.

Bet tauta suprato. Įnirtę fariziejai traukiasi. Patenkintas pergale, Mokytojas tampa draugiškas kaip pirmomis dienomis, pasakoja palyginimus, ir dabar kiekvienas ima suvokti jų prasmę. Pavyzdžiui, žmogus, kuris turi du sūnus, vienam liepia eiti į vynuogyną dirbti; pirmasis vaikas atsisako, bet paskui susipranta ir nueina. Antrasis sūnus atsako: „Viešpatie, einu“, ir nenuėina... Ir net mažiausiai išprusęs iš klausančiųjų žino, kad tos šeimos tėvas yra dangiškasis Tėvas ir kad paleistuvės, muitininkai, kurie nuoširdžiai gailisi savo nuodėmių, tapo šviesos vaikais, o fariziejai, pasidavę tikėjimui, bet tą tikėjimą laužą savo širdyse, yra prakeikti.

Vynininkai žmogžudžiai

Kaip tik štai jie vėl grįžta. Viešpaties balsas bematant pakinta, tampa grasinantis. Juk tik jiems, o ne mokiniams jis tris dienas prieš savo Kančią sugalvoja palyginimą apie vynininkus žmogžudžius, tokį drąsų, tokį aiškų palyginimą, kad aukštieji kunigai nori jam atsi-

lyginti čia pat vietoje - ir būtų tai padarę, jei nebūtų bijoję tautos.

Žmogus, išnuomojęs savo vynuogyną, siunčia tarnus pas vynininkus atsiimti savosios vaisių dalies, bet tie juos vienas po kito primuša ir išveja. „Tuomet vynuogyno šeimininkas tarė: 'Ką man daryti? Pasiūsiu savo mylimąjį sūnų, rasi, drovėsis jo?' Bet, išvydę sūnų, vynininkai ėmė tartis: 'Tai įpėdinis. Užmuškime jį, kad mums atitektų palikimas'. Taigi jie nusitempė jį už vynuogyno ir nužudė".

Širdyse jie turėjo suprasti apie greit įvyksiančią pranašystę: šią valandą pats mylimasis Sūnus kreipiasi į vynininkus žmogžudžius; kur nors jau paruoštas kryžius, jų visada laikoma atsargai. Judas sudera trisdešimties sidabrinų kainą. Pilotas skaito pranešimą apie neramumus, kuriuos tautoje kelia ligas gydantis Nazarėnas. Ir vis dėlto šis sukčius avantiūristas, kurio aukštieji kunigai neišleidžia iš akių ir kurio valandos jau suskaičiuotos, klausinėja Šventąjį Raštą iššniukštinėjusias lapas ir jėga prikiša jų prusnas prie teksto: „Jis pažvelgė į juos ir tarė: 'O ką reiškia šitas Rašto posakis: akmuo, kurį statytojai atmetė, tapo kertiniu akmeniu? Kas tikrai kris ant šito akmens, suduš, o ant ko tas akmuo užgrius, tą sutriuškins"'.“

Jei pasaulyje buvo tą minutę netikėtas ir tiesiog neįmanomas reiškinys, tai visur nuskambėję Nazareto žvejo ginčai su Jeruzalės kunigais. Pastarieji neįautė baimės. Bet jie suprato, kad be romėnų nieko nepasieks. Kadangi Romos teisė piktžodžiavimo nelaikė nusikaltimu, reikėjo Jėzų apšmeižti, todėl aukštųjų kunigų ir Rašto aiškintojų atsiūsti šnipai, apsimetę teisuoliais, pateikė tokį klastingą klausimą: „Ar valia mums mokėti ciesoriui mokesčius?"

Atiduokite ciesoriui.

Prieš dešimtį metų, kai šalis buvo prijungta prie imperijos, kitas galilėjietis, vardu Judas, į šį klausimą atsakė neigiamai ir buvo nužudytas kartu su šalininkais. Jeigu Jėzus griebėsi garsių žodžių: „Kas ciesoriaus, atiduokite ciesoriui, o kas Dievo - Dievui“, tai tik dėl to, kad Kalvarijos dramoje, nulemtoje nuo amžių, romėnams nebuvo skirtas kitoks vaidmuo, tik budelio. Izraelis, jais pasinaudodamas, nužudys savo auką, tačiau auka pirmiausia priklausė jam. Atstovaujama Piloto Roma Jėzuje nerado jokios kaltės.

XXIV

Našlės skatikas

Kova tarp aukštųjų kunigų ir Žmogaus Sūnaus aprimo. Fariziejai daugiau jo nekamantinėja, nes nenori būti minios akyse pažeminti. Žinodami, kas slapčia daroma, jie dabar kantrūs. Kartais Nazarėnas pats jų paklausia: „Kodėl sakoma, kad Mesijas esąs Dovydo sūnus? Juk pats Dovydas Psalmių knygoje kalba: Viešpats tarė mano Viešpačiui: sėskis mano dešinėje... Taigi Dovydas vadina jį Viešpačiu, - kaip tada jis gali būti jo sūnus?" Bet jie išsisuka. Jie ruošia savo - kruvinąjį atsakymą.

Laukdamas savo valandos, Žmogaus Sūnus beveik nieko neveikia. Jis žiūri į praeinančius žmones - į ilgais drabužiais apsivilkusius Įstatymo mokytojus, kuriuos visi pagarbiai sveikina, nes jie nesiliauja meldęsi, žvelgia į tikinčiuosius, metančius aukas į aukų skrynią. Šventyklos prieangyje, atsirėmęs į koloną, Jėzus pyksta, juokiasi iš fariziejų, tačiau sušvelnėja, pamatęs našlę, kuri Dievui paaukoja paskutinį savo kąsnį. Ko verta auka, dėl kurios nieko nenustojama? Gal mes niekada nesame nieko paaukoję.

Pranašystė apie šventyklos sugriovimą ir pasaulio pabaigą

Pasitraukęs iš mūšio lauko, paskutines valandas Jėzus žvelgia į praeinančius žmones, lygiai kaip šiandien policijos sekamas agitatorius sėdėtų kavinės terasoje

žinodamas, kad jį gali bet kada suimti. Jo dėmesio nepatraukė joks veidas, todėl akys įsmigo į šventyklą. Pažįstamas balsas šalia prabilo: „Mokytojau, kokie gražūs akmenys! Kaip išpuošti! Koks mūras!“ Jėzus atsakė:

- Ateis dienos, kai iš to, ką matote, neliks akmenis ant akmenis, viskas bus išgriauta.

Nė vienas šalia jo neišdrįso nieko atsakyti, o tuo tarpu jis perėjo Kedroną, tekantį žemiau šventyklos, ir kopė į Alyvų kalną. Tačiau visus prislėgė ši pranašystė, - tai skaudžiausi žodžiai izraelito ausiai. Pagaliau jie ryžosi paklausti: „Mokytojau, kada šitai įvyks? Ir koks bus ženklas, kada tai prasidės?“

Žmogaus Sūnus, jau baigęs savąją kelionę, jau beveik išsivadavęs iš laiko, kuriame trisdešimt metų gyveno, ims kalbėti nesiskaitydamas su laiku, kaip vakar kalbėjo apie nevaisingą figmedį. Juk jis yra tas Jėzus, tas Viešpats, kuriam, anot Petro laiško žodžių, „viena Viešpaties diena - kaip tūkstantis metų, o tūkstantis metų - kaip viena diena“.

Daugelį žmonių sujaudino ši pranašystė apie šventyklos ir miesto sugriovimą ir besiantinančią pasaulio pabaigą. Daugelio tikėjimą palaužė šie žodžiai: „Nepraeis nė ši karta, iki visa tai įvyks“.

Taip, toji karta buvo liudytoja ir krikščionių persekiojimo, Jeruzalės apsupimo ir sugriovimo auka. Tik krikščionys paspruko nuo Romos kareivių ir išsigelbėjo Edomo kalnuose, klausydami Viešpaties patarimo: „Kai matysite Jeruzalę supamą kariuomenės, žinokite, kad prisiartino jos nuniokojimas... Tuomet, kas bus Judėjoje, tebėga į kalnus... Tenegrižta atgal nė drabužio pasiimti...“

Tačiau Jėzus aiškiai nenurodo laikotarpio tarp sugriovimo ir ženklų žvaigždėse ir baisaus jūros šniokš-

timo: „Jeruzalę mindžios pagonys, kol baigsis pagonių laikai". Amžina akimi sekdamas istorijos eigą, Jėzus jau nėra žmogus, numatęs ateitį, tačiau jis yra Dievo Sūnus, kuris, nepakludamas laiko tvarkai, kalba fariziejams: „Anksčiau už Abraomą aš esu".

Viską žinodamas, jis taip pat žino, kad jo regėjimas nesiderina su saviškių vizija ir juos klaidina. Bet ši palaiminta klaida juos apginkluos tokia stipria viltimi, kad galėtų užkariauti žemę. Jų akyse jau neturės jokios vertės nuteistojo pasaulio garbė, o ir pats pasmerkimas privalės greitai išsipildyti. Gal jie būtų leidęsi užmigdomi, jei būtų manę, kad net ir po devyniolikos amžių krikščionys lauks Žmogaus Sūnaus atėjimo.

Iš tikrųjų Viešpats jų neapgauna, sumaišydamas ateities kelius. Juk kiekvienam mūsų pasaulis baigiasi mirties dieną. Ir visiškai nesistebime, kad nė vienas nežinome nei dienos, nei valandos, kada saulė užges, o mėnulis liausis liejęs šviesą ant jaunystės skroblų, kada visos žvaigždės sykiu kris į begalines sutemas ir mus apsups. Ir kiekvieno mūsų gyvenime pasirodys antikristas, pasirodys tą valandą, kai jo mažiausiai tikėsime, kai ateis netikri pranašai, nešini nuodais, ir burtininkai - magiškais gėrimais: „Taigi budėkite, nes nežinote nei dienos, nei valandos". Paikos tos mergaitės, kurios su savimi nepasiėmė alyvos ir užsnūdo, nes jaunikis vėlavosi, o vidurnaktį buvo pažadintos baisaus riksmo, tarsi užkluptos netikėtos mirties: „Štai jis! Jaunikis jau vartuose".

Iš tiesų ateis diena, kai Jėzus pasirodys savo šlovėje. Ir tą dieną „pagonių laikas" stos mums prieš akis sumažėjęs tarsi miniatiūra, kokią regėjo Kristus, gyvendamas žemėje. Šviesoje, kuri kiaurai peršvies ra-

sių ar karalysčių ir kiekvieno žmogaus sielos likimą, pasaulio istorija pavirs milijardais individualių istorijų. Ir visi ožiai bus pastatyti kairėje, o avys - dešinėje.

„Ir tars karalius stovintiems dešinėje: 'Ateikite, mano Tėvo palaimintieji, paveldėkite nuo pasaulio sukūrimo jums paruoštą karalystę. Nes aš buvau išalkęs, ir jūs mane pavalgydinote, buvau ištroškęs, ir mane pagirdėte, buvau keleivis, ir mane priglaudėte, buvau nuogas - mane aprengėte, ligonis - mane aplankėte, kalinys - atėjote pas mane'. Tuomet teisieji klaus: 'Viešpatie, kada gi mes tave matėme alkaną ir pavalgydinome, trokštantį ir pagirdėme? Kada gi mes matėme tave keliaujantį ir priglaudėme ar nuogą ir aprengėme? Kada gi matėme tave sergantį ar kalinį ir aplankėme?' Ir atsakys jiems karalius: 'Iš tiesų sakau jums, kiek kartų tai padarėte vienam iš šitų mažiausiųjų mano brolių, man padarėte'".

Kokia viltis! Taigi visi tie, kurie suvoks, kad jų artimas buvo pats Jėzus, priklausys tiems, kurie nepažįsta Kristaus ir kurie pamiršo jo vardą. Ir vis dėlto jie bus mylimiausi. Ne nuo žmogaus valios priklauso netarnauti Kristui, jei tik tas žmogus širdyje jaučia artimo meilę. Tas, kuris mano Jėzaus nekenčiąs, savo gyvenimą jam paaukoko, nes Jėzus yra persivilkęs ir pasislėpęs žmonėse: pasislėpęs tarp vargšų, ligonių, kalinių, keleivių. Daugelis tų, kurie jam viešai tarnauja, taip niekada ir nesužinos, kas jis yra; bet daugelis net jo vardo nežinančiųjų paskutinę dieną išgirs žodžius, kurie jiems atvers džiaugsmo vartus: „Tie kūdikiai - tai aš buvau; tie darbininkai - tai aš buvau; aš verkiau ligoninėje ant lovos; aš buvau kalėjimo kameroje tas žmogžudys, kai tu atėjai jo paguosti".

Didysis ketvirtadienis

Kas vakarą jis grįždavo į Betaniją. Jis jautė visą sielvartą, kuri netrukus kentės: jo mintyse glūdėjo kančia, jis ją išgyveno kirtis po kirčio, spjūvis po spjūvio. Jau nešė kryžiaus medį. Ar jis matėsi su savo motina šiomis paskutinėmis dienomis? Gal ir ji pagaliau paliko savąją nakties glūdumą, nes jis jau nebeturėjo galios jos atstumti. Mokiniai stebėjo savo mokytoją ir tylėjo, guosdamiesi jo pažadais: kad ir kas atsitiktų, jis netrukus grįš, kaip žmogus, kuris buvo išvykęs į kelionę ir štai paryčiais, giedant gaidžiams, pasibeldžia į duris. Taip, jie budės. Vienas iš jų paklaus: „Kur Judas?“ Kažkas atsakys, kad išdininkas neturįs drąsos pasirodyti Betanijoje po savo žodžių apie nardo tepalą. O Jėzus, be abejo, ėjęs paskutinis, sulinkęs po nematomo medžio sunkumu, mintimis regėjo apsukriausiąjį savo mokinį, kuris šią valandą tarėsi su nugalėtoju, sutikdamas už trisdešimt sidabrinų. Jis jiems sakys: „Tik dėl visa ko, kad neturėtumėt nemalonumo...“

Paskutinę naktį prieš Kančią, ketvirtadienį, jis priminė Petruį ir Jonui, kad nuėję į miestą paruoštų Velykų vakarienę. Tais metais Velykos pasitaikė šabo dieną. Kodėl Jėzus nenorėjo valgyti išvakarėse, kaip visi žydai, bet diena anksčiau? Ogi jis žinojo, kad kitą dieną ir jis bus aukos avinėlis.

Taip, vienas bičiulis buvo įspėtas ir laukė abiejų mokinių prie miesto vartų. Buvo susitarta, kad jis nešias vandens ąsotį: taip jį pažins Petras su Jonu. Tasai

brolis pirmajame aukšte aplink žemą stalą buvo sudėstęs patiesalus ir priegalvius ir šventykloje paaukojęs avinėlių, kaip reikalavo apeigos.

Jėzus ėjo galvodamas tik apie meilę: „Tai buvo prieš Velykų šventes. Jėzus, žinodamas, kad atėjo valanda jam iš šio pasaulio keliauti pas Tėvą, ir mylėdamas savuosius pasaulyje, parodė jiems savo meilę iki galo". Vos atvykę, jie varžėsi dėl vietų šalia jo, nenujausdami šios dienos ir valandos svarbumo. Jonas atsigulė dešinėje. Žmogus iš Iskarijos turėjo būti arčiausias iš kitos pusės, kadangi Jėzus, padažęs lėkštėje, savo ranka galėjo jam paduoti kąsnį.

- Trokšte troškau valgyti su jumis šią Velykų vakarienę prieš kentėdamas.

Petys, kurį užguls kryžius, šią valandą priglaudė galvą. Pagal apeigas Jėzus palaimino pirmąją vyno taurę. Tačiau vėl prasidėjo ginčai. Kadangi kiekvienas manė esąs didžiausias, jis priminė, kad didžiausias iš jų taps mažiausiu:

- O aš tarp jūsų esu kaip tas, kuris patarnauja.

Ir trokšdamas didžiausio nusižeminimo, jis nuplovė jiems kojas - jis, Gyvybės Viešpats. Nuplovė kojas Judui, kuris nesigynė. Tik Petras spyrėsi, prieštaravo. Kristus jam turėjo pagrasinti: „Jei aš tavęs nenumazgosiu, neturėsi dalies su manimi". O Petras: „Viešpatie, ne tik mano kojas, bet ir rankas, ir galvą..."

Sielos tvaikas

Kitu metu Jėzus būtų nusišypsojęs. Skaisti ir kukli Kefo siela švieste švietė, bet tuo pat metu visai šalia ėmė kilti yrančio kūno ir mirusios sielos tvaikas, kurio Viešpats negali pakelti. Neiškentęs jis sako:

- Jūs ne visi švarūs.

Bet tuojau susigriebia:

- Jūs vadinate mane Mokytoju ir Viešpačiu, ir gerai sakote, nes aš toks ir esu. Taigi jei aš, Viešpats ir Mokytojas, numazgojau jums kojas, tai ir jūs turite vienas kitam kojas mazgoti.

Jį kankina tos sielos tvaikas. Jis negali išverti to kvapo. Vienuolika kitų nieko taip ir nesuprato. Gal jie visiškai nemėgsta savo bičiulio, kuriam terūpi skatikai. Tačiau pagaliau jam juk turi rūpėti bendras jų išdas, čia reikia ir trupučio apskurmo, o be to, kiekvienas juk turi savo būdą. Tačiau Jėzus nebeturi jėgų toliau slėpti:

- Iš tiesų, iš tiesų sakau jums, vienas iš jūsų mane išduos.

Tie žodžiai nuskamba pritemusiam kambaryje, kur trylika izraelitų sugulę aplink garuojantį dubenį. Tyla... Ir kiekvienas iš jų klausia pats savęs, tiria savo sąžinę ir kamantinėja Mokytoją: „Argi aš? Ne, tai ne aš!“ Jo kairėje, čia pat prie ausies, sudreba Judo balsas: „Argi aš, Mokytojau?“

Tai ne provokacija: taip, jis dar nežinojo. Jis svyravo. Jo dvasią draskė kova - beviltiška kova tikriausia šio žodžio prasme. Ir tiek krikščionių patyrė tą kovą: mirtinai sužeista siela kovoja žinodama, kad galų gale ji bus parblokšta. Judas mylėjo Jėzų ir galbūt dabar tebemyli, nepaisant nesėkmių, apmaudo ir troškimo neiti išvien su silpnesniuoju. Trisdešimt sidabrinių - pirmiausia tai jo sąjungos su vyriausybe ženklas. Šiaip ar taip, nelaimingasis Jėzus žuven. Judas jaučiasi alpštas; jis tikrai kankinasi klausdamas: „Nejaugi aš, Mokytojau?“ Tik jis vienas bus girdėjęs atsakymą, kuris, labai tyliu balsu tartas, jį amžinai pažymėjo: „Taip, tu“.

Ir vėl Viešpats atskleidžia savo paslaptį, veriančiu balsu atskleidžia širdį, nes štai dabar jis neteko vieno iš savo mažiausiųjų: juk Judas buvo vienas iš jo išrinktųjų, galbūt truputį mažiau mylimas negu kiti; bet per šiuos trejus metus jie ta ar kita proga buvo ištare vienas antram švelnių žodžių, buvo vienas ir kitas gavęs atleidimą ir pats dovanojęs.

- Žmogaus Sūnus, tiesa, eina, kaip jam nustatyta, bet vargas tam, kuris jį išduoda. Geriau jau jis būtų negimęs.

Stojo sunki tyla. Petras, sėdėjęs paskutinėje vietoje, davė ženklą Jonui, pasvirusiam ant Jėzaus peties, kad paklaustų, apie ką šis kalba. Jonui užteko tik kilstelti galvą ir sujudinti lūpas, kad būtų suprastas: „Kas jis, Viešpatie?“

Galbūt kam nors kitam Jėzus būtų susilaikęs ir neatsakęs. Tačiau pasiekęs savo gyvenimo ribą, pastarąjį kartą stabtelėjęs, ką gi jis begali dar nuslėpti nuo to, kurį paskutinį kartą girdi alsuojant (kokia lengva toji galva ir koks sunkus laukia kryžius!). Todėl tyliai jam atsako:

- Tai tas, kuriam padažęs paduosiu kąsnį.

Ir, pamirkęs kąsnį dubenyje, ištiesė Judui, kuris, sėdėdamas kitoje pusėje, viską girdėjo arba bent pastebėjo Kristaus galvą palenkiant prie numylėtinio galvos. „Kai šis nurijo kąsnį, įėjo į jį šėtonas“. Judas šėlo iš pavydo. Jis buvo per gudrus, kad nesuprastų, jog jį laiko atstumtuuju. Ir jei Jonas buvo mylimiausias iš Dvylikos, tai Judas visada buvo mažiausiai mylimas... Šio nelaimingojo sieloje siautusi neapykanta Žmogaus Sūnui staiga tapo nepakeliama, nors prieš akis dar laukė Kančia. Esminis šėtono įsigavimas į meilei sukurtą sielą pakirto paskutines jo jėgas. Todėl jis pasakė:

- Ką darai, daryk greičiau!

Kai kurie pamanė, kad jį siunčia dalyti išmaldos ar nupirkti šventėms reikalingų daiktų. Judas, šėldamas iš neapykantos, pakilo. Jei Mokytojas jį siunčia sutikti savo likimo, ar beverta jam priešintis - jam, kuris galbūt niekada nėra savo galvos priglaudęs kam nors prie peties? Jo ausis niekada negirdėjo plakant Kristaus širdies. Jį mylėjo tik tiek, kad jo išdavystė būtų amžinai neatleista. Jis duso iš pagiežos. Pradaręs duris, išėjo. Buvo naktis.

Eucharistija

Net ir tie apaštalai, kurie nieko neįtarė, lengviau atsikvėpė. Galbūt Judas paliko praviras duris. Mokytojas nuleido akis, ir visi žiūrėjo į tą gerai pažįstamą veidą, kurio jie nesuprato, kuris amžinai keitėsi, nuolat permainomą nežinomų, nežmogiškų jausmų. Tarp savo pirštų jis laikė gabalėlį duonos. Perlaužė jį savo šventomis ir garbingomis rankomis ir padalijo jiems, tardamas:

- Imkite, tai yra mano kūnas.

„Paskui, paėmęs taurę, sukalbėjo padėkos maldą ir davė jiems, tardamas: 'Gerkite iš jos visi, nes tai yra mano kraujas, Sandoros kraujas, kuris už daugelį išliejamas nuodėmėms atleisti. Iš tiesų sakau jums, nuo šiol aš nebegersiu šito vynmedžio vaisiaus iki tos dienos, kada su jumis gersiu jį naują savo Tėvo karalystėje'".

Ką suprato jie, kurie štai tapo šio kūno ir kraujo dalininkai? Buvo ten Žmogaus Sūnus, atsigulęs ties viduriu stalo, ir tuo pačiu laiku kiekvienas pajuto jį savo

viduje degant kaip liepsną, kuri tačiau atrodė tokia vėsi ir maloni. Pirmą kartą pasaulyje išsipildė stebuklas: turėti savo nuosavybėje tą, kuri myli, įsikūnyti jame, juo maitintis, susilieti su jo esme, pavirsti gyvąja jo meile.

Netrukus ištartais Jėzaus žodžiais galime pamatuoti meilę, kurią skleidė mokiniai. Jis juos pavadina vaikeliais, tuos kietus ir nebejaunus vyrus. Ir tarsi kraujo čiurkšlė ūmai ištrykšta meilumas iš tos širdies, kurią netrukus pervers ietis:

- Vaikeliai, aš jau nebeilgai būsiu su jumis. Jūs ieškosite manęs, bet sakau jums tą patį, ką esu žydamas pasakęs: kur aš einu, jūs negalite eiti. Aš jums duodu naują įsakymą, kad jūs vienas kitą mylėtumėte: kaip aš jus mylėjau, kad ir jūs taip mylėtumėte vienas kitą. Iš to visi pažins, kad esate mano mokiniai, jei mylėsite vieni kitus.

Dabar jis kreipiasi į Simoną. Šio pasaulio kunigaikštis siautės šią naktį, ir jie patys, vargšai vaikeliai, bus jo strėlių apipilti. O kai visa bus baigta, Petrui teks sutvirtinti savo brolius. Apaštalas jį įsikarščiavęs nutraukia: jis pasiruošęs su Jėzumi eiti į kalėjimą ir mirtį. Tada Jėzus tą minutę atskiria savyje karčiausią lašą iš taurės, kurią tuojau turės išgerti, nes tasai vyras, iš visų tvirčiausias, pilnas meilės ir pasitikėjimo, dienai auštant jo tris kartus išsigins. Jėzus jį švelniai įspėja. Tačiau Petras užsidegęs spiriasi:

- Aš savo gyvybę už tave guldysiu.

Su Kefu priešinasi ir kiti. Jie pakilo nuo stalo ir apsupo Jėzų, kurio žvilgsnis, nuslinkęs viršum jų galvų, įsmigo į aną nuogą medį, įbestą pačiame pasaulio vidunakty, į stulpą, prie kurio prisiliesti pagaliau atėjo valanda. Vienuolika supranta, kad jau baigta su juokais, jau gana žydus stebinti stebuklais. Ir nesisteng-

dami jie darosi smarkūs: „Viešpatie, štai čia du kalavijai“. Jėzus trukteli pečiaus: „Gana!“ Jam reikia ne kalavijų, bet tikėjimo: „Tegul neišsigąsta jūsų širdys...“ Jie žino, kur jis eina, jie pažįsta kelią... Pasigirsta vaikiškas Tomo balsas:

- Viešpatie, mes nežinome, kur tu eini, tai kaipgi žinosime kelią?

Ligi galo jie žodį supranta tiesiogine prasme. Jėzus jam atsako:

- Aš esu kelias, tiesa ir gyvenimas. Niekas nenuėina pas Tėvą kitaip, kaip tik per mane.

Pilypas nutraukia jo žodžius: „Viešpatie, parodyk mums Tėvą, ir bus mums gana“. Jėzus atsako:

- Jau tiek laiko esu su jumis, ir jūs vis dar nepažįstate manęs? Pilypai, kas yra matęs mane, yra matęs Tėvą.

Jis nepyksta dėl šito jų ribotumo, kurio jis nepajėgė nugalėti, bet kurį įveiks Dvasia. Būrelis susispietė aplink jį. Kaip visi žmonės, bijantys mirtį, jie yra tik kūdikiai, pabūgę nakties. O Žmogaus Sūnus, kurio meilė seniau liejosi smarkiais ir aštriais žodžiais, nūn jau pakirstas, jau palaužtas dar prieš pirmąjį smūgį į veidą, prieš pirmąjį kirtį rykšte, priglaudžia juos po savo sparnu, gaivina juos žodžiais, kuriuose paeiliui trykšta ir žmogus, ir Dievas: kokia meilė ir kokia galybė! Ir jis juos įveda į Susivienijimo paslaptį.

- Aš nepaliksiu jūsų našlaičiais; aš ateisiu pas jus. Dar valandėlė, ir pasaulis manęs jau nebematys. O jūs mane matysite, nes aš gyvenu, ir jūs gyvensite. Tą dieną jūs suprasite, kad aš esu savo Tėve, ir jūs manyje, ir aš jumoje. Kas pažįsta mano įsakymus ir jų laikosi, tas tikrai mane myli. O kas mane myli, tą mylės mano Tėvas ir aš jį mylėsiu ir jam apsireikšiu... Jei kas mane

myli, laikysis mano žodžio, ir mano Tėvas jį mylės; mes pas jį ateisime ir apsigyvensime.

Didi rintis dabar viešpatauja jų sielose, jie jau nesibijo. Jie yra Jėzaus draugai, susivieniję su juo ir jame. Jie godžiai jau ragauja paveldėjimo, kuri jį prisžadėjo - ragauja tos liepsningos ramybės.

- Aš jums palieku ramybę, duodu jums savo ramybę. Ne taip aš ją duodu, kaip duoda pasaulis. Tenebūgštaija jūsų širdys ir teneliūdi.

Valanda artinasi. Jis jau negali čia likti: „Kelkitės, eime iš čia“. Jis išsiveda juos iš kambario, valandėlę stabteli prieangy. Niekada nėra jiems taip kalbėjęs kaip šią naktį. Dabar jie žino, kad jų bičiulis yra Dievas ir kad Dievas - tai meilė. Ir tas, kurio galva ilsėjosi ant Žmogaus Sūnaus peties, įsidėmės kiekvieną jo žodį amžinai.

- Aš vynmedis, jūs vynmedžio šakelės... Kaip mano tėvas mylėjo mane, taip ir aš jus mylėjau. Pasilikite mano meilėje... kad mano džiaugsmas būtų jumyse...

Ar reikėjo ko nors daugiau jiems suprasti? Visas Naujasis Įstatymas glūdėjo vieninteliame žodyje, labiausiai nuvalkiotame visose pasaulio kalbose: meilėje.

- Tai mano įsakymas, kad mylėtumėte vienas kitą, kaip aš jus mylėjau. Niekas nemyli labiau už tą, kuris guldo gyvybę už bičiulius.

Ne jie išsirinko Mokytoją: jis juos išsirinko iš pasaulio. Atmestasis pasaulis jų nekenčia, kaip nekenčia ir Kristaus, jie bus persekiojami dėl jo meilės, bet ant jų plazdės Dvasia.

Vienuolika vėl nerimsta, nes nesupranta jo žodžių: „Prabėgs valandėlė - ir manęs neregėsit, ir dar valandėlė - ir vėl mane pamatysit...“ Apimtas gailestingumo, Jėzus trokšta juos įtikinti, koks džiaugsmas bus juos apėmęs, kai gers ir valgys su juo prisikėlusiu:

- Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: jūs verksite ir raudosite, o pasaulis džiaugsis. Jūs liūdėsite, bet jūsų liūdesys virs džiaugsmu. Gimdydama moteris būna prislėgta, nes atėjo jos valanda, bet, gimus kūdikiui, ji kančią užmiršta iš džiaugsmo, kad gimė pasauliui žmogus...

Tie žodžiai tarsi liepsna juos degina. Tarsi jų apsvaiginti, jį pertraukia: „Štai dabar aiškiai kalbi ir nebesakai jokių palyginimų. Mes dabar matome, kad tu viską žinai... Mes tikime, kad tu esi išėjęs iš Dievo“.

Žmogaus Sūnus, kuris per trejus metus tiek iškenėjo dėl jų tikėjimo stokos ir dėl jų nerangumo suprasti, nenudžiunga dėl šio praregėjimo. Jis atsidūsta: „Pagaliau tikite?“... Ir staiga griežtu balsu:

- Štai ateina valanda, - ir net yra atėjusi, - kai jūs išsisklaidysite kas sau ir paliksite mane vieną.

Tačiau tuojau, regėdamas šiuos vargingus ir liūdnius veidus, jis susigriebia. Ne, jis nepyksta ant savo mylimųjų. Jis jau pažįsta, jis jau kenčia visą tą sunkumą, kuris juos prislėgs. Vienuolika bus patys silpniausi, lygiai kaip šią naktį, jau parblokštam, jų Mokytojui nusvyra pečiai. O tačiau kaip jis išsyk išsitiesia, tas prasto luomo Nazarėnas, kurio tyko ginkluoti kareiviai, - šito įstatymais nesaugomo žydo, kuris tuojau bus areštinėje apspjaudytas! Kokių galingu balsu jis meta kovos šūkį, kuris pro jo teisėjų galvas, pro budelius, net pro ciesoriaus Tiberijaus galvą pasiekia angeliską anos nakties nugalėtoją:

- Bet jūs būkite drąsūs: aš nugalėjau pasaulį.

XXVI

Getsemanė

Štai valanda žengti į naktį. Perėjus slenkstį, prasidės jo Kančia. Jis sukalba „hallel“, Velykų švenčių padėkos maldą, ir praveria duris. Nulipa, apeina šventyklą, kurią nušviečia Velykų mėnulis, pasiekia užtvarą Alyvų kalne. Nuo to laiko, kai Jėzų pradėta persekioti, būrelis dažnai miegodavo šitame sode, vadinamame Getsemane, kadangi ten būta alyvų spaudyklos. Paprastai jie čia slėpdavosi, jeigu nenuvykdavo ligi Betanijos.

Tą naktį Vienuolika buvo labai tingūs: kaip pratę, jie sumigs ant žemės, apsigaubę apsiaustais. Mokytojas su savimi pasiima Petrą, Jokūbą ir Joną ir pasitraukia melstis kaip visada.

Kiek toliau paėjęs nuo trijų savo brangiausių draugų, Jėzus puola kniūbsčias prie žemės. Jis jaučia baimę: jis privalo pažinti baimę. Jis dreba užuosdamas kraujo kvapą; jis kaip žvėris pajunta išgąstį, jį šiurpas veria belaukiant kūno kankinimų: „Tėve, jeigu įmanoma, teaplenkia mane ši taurė!“

Bet ne visa jo esybė traukiasi iš šio žiauraus likimo: „Tačiau ne kaip aš noriu, bet kaip tu“. Jo valia tą akimirką norėtų išvengti siaubo, kurį reikės patirti. Atitraukia nuo drėgnos kaktos ranką: iš kur tas kraujas? Malda nutyla jo lūpose: jis klausosi. Kiekvienas žmogus tam tikromis savo likimo valandomis nakties glūdimyje yra patyręs kurčios ir aklos materijos šaltį. Ji slegia Kristų. Savo kūnu jis jaučia siaubingą ir begalinę nebūtį. Kūrėjas pasitraukė, o visas pasaulis pavirto

nevaisingos jūros dugnu; išblėsusios žvaigždės nukloja erdvę. Toje tamsoje girdėti draskomų žvėrių staugimas.

Su žeme susiliejęs, žemės prislėgtas žydas atsistoja. Dievo Sūnus taip didžiai nusizemino, kad trokšta žmonių paguodos: jis mano, kad atėjo jo eilė priglausti kruviną galvą prie krūtinės. Todėl jis pakyla ir priartina prie trijų miegančiųjų - miegančiųjų iš liūdesio, sako šventasis Lukas.

Tačiau jie kietai įmigę. Miegas nugali didžiausią meilę - tai mes irgi žinome. Kaip savo žmogiškosios prigimties belaisvis, Jėzus tą valandą, kada jam reikia savųjų paramos, randa juos leisgyvius, skendinčius sapnuose. Ir mylimiausias apaštalas miega jauno žmogaus miegu. Tarsi jo paties galybė jį sunaikino.

- Negalėjote nė vienos valandos pabudėti su manimi?

Jie keliasi, atsidūsta, vėl kniumba. Mokytojas šliaužia ligi vietos, kurią jau paženklino savo krauju, klaupiasi, ištiesia kaip neregys rankas ir taip lieka, kol vėl grįš pas bičiulius, nes nors jie ir nieko nejautė, bet buvo tenai; jis galėjo pajudinti juos, paglostyti jiems plaukus. Kaip laikrodžio švytuoklė Jėzus siūruoja nuo snaudžiančio žmogaus prie nesančio Dievo, - nuo nesančio Tėvo prie įmigusio draugo.

Kai trečią kartą jis grįžta, štai jie pagaliau atsistoja, mieguistomis akimis, nežinodami, ką atsakyti. Jei būtų švietusi mėnesiena, Kristus gal būtų išvydęs tris skurdžius, negražius ir papurtusius, barzda apžėlusius veidus.

- Miegokite jau ir ilsėkitės.

Jam jau nieko nereikia, tik savęs paties. Jis stovi nejudėdamas - nei veidu prie žemės, nei palinkęs prie miegančiųjų. Jis žiūri į juos miegančius, girdi, kaip šie

dūsauja, knarkia, o paskui išgirsta neaiškų žingsnių šiurenimą, balsus... Ir pagaliau:

- Kelkitės, eime! Štai mano išdavėjas čia pat.

Jie nuskuba pas kitus mokinius, juos pažadina; visi apsupa jį, o jis liepia jiems skirstytis. Pasakojimai apie Kančią netiesiogiai pažymi, kaip Jėzus išoriškai atrodė. Nakčia su vyriausiojo kunigo žmonėmis ir ke-
liais būrio kareiviais, nešančiais deglus, išėjęs tūkstan-
tininkas pastebi liepsnos šviesoje tik mažą ir liūdną žy-
dų būrelį, ir nė vienas iš jų neišsiskiria nei neatrodo
kitoks už kitus. Gyvybės Viešpats yra vienas iš tų barz-
dotų, niekuo nesiskiriančių žydų, ir Judas turi jį paro-
dyti: „Kurį pabučiuosiu, tai tas“.

Tai antgamtiška mintis, kurios išdavikas pats vie-
nas nebūtų sugalvojęs. Išdavimas pabučiuojant išmu-
ša Jėzų iš vėžių, nors jis buvo visko tikėjęsis. Ta burna
prie jo veido! Jis taria: „Bičiuli, ko atėjai?“ Kareiviams
pradėjus supti, taria: „Judai, pabučiavimu tu išduodi
Žmogaus Sūnų?“ Ligi paskutinės valandos jį tai stebi-
na. Jis manėsi esąs jau pažinęs didžiausias žmonių
bjaurumo gelmes, tačiau tas pabučiavimas...

Kilo sąmyšis. Apaštalai nepabūgo, nes žinojo Mo-
kytoją esant visagalį. Petruui kalaviju nukirtus vyriausiojo
kunigo tarnui Malkui ausį, Jėzus liepia kalaviją
kišti atgal į makštis, jis pastumia juos į šalį ir kaip mo-
tina eina priekyje, išskleidžia sparnus, lyg norėdamas
pridengti savo jaunikius: „Sakau jums, kad tai aš; jei
tad manęs ieškote, leiskite šitiems eiti šalin... Kasdien
sėdėjau šventykloje mokydamas, ir manęs nesuėmėte.
Bet turi išsipildyti Raštai“.

Šviečiant deglams, būrys griuvo ant šito pasiduo-
dančio grobio. Tada visi išsibėgiojo, išskyrus tą nepa-
žįstamą jaunuolį, kuris atbėgo, nespėjęs net apsilvilti.

Iš kur atsirado šitas paskutinis ištikimasis? Jie nustvėrė ir jį, tačiau apsukrus vaikas vikriai išsisuko, tepalikdamas jiems savo paklodę, kurią buvo užsimetęs.

Jėzų nuvedė pas Aną, vyriausiojo kunigo Kajafo uošvį, kuris jį tvirčiau surišo ir nusiuntė pas savo žen-tą. Kajafas jau laukė su tautos vyresniaisiais ir keletu sanhedrino narių. Tikriausiai jis niekada nebuvo ma-tęs Jėzaus. Stebukladarys, kunigų priešas, skurdeiva - argi tai galėtų būti jis? Vis dėlto iš pradžių jis apklausinėjo jį tuo balsu, kurio po tiek amžių neprarado Joa-nos d'Arc teisėjai: su atsargiu švelnumu. Kaltinamasis atsako, kad jis viešai kalbėjęs žmonėms sinagogose ir šventykloje ir nieko nėra sakęs slaptai:

- Kodėl manęs klausai? Klausk tų, kurie girdėjo, ką jiems esu kalbėjęs; štai jie žino, ką aš kalbėjau.

Ar jis pakėlė balsą? Ar jis, pats nepastebėdamas, vis dar tebekalbėjo kaip mokytojas? Pirmasis smūgis krito ant jo veido - sunki kareivio ranka.

- Taip tu atsakai vyriausiajam kunigui?

- Jei netiesą kalbėjau, įrodyk, kad netiesa. O jeigu tiesą, kodėl gi mane muši?

Reikėjo rasti kaltinimams kokį nors pagrindą. Du žmonės paliudijo, kad jis ketinęs sugriauti Dievo šven-tyklą ir vėl per tris dienas atstatyti. Vyriausiasis kuni-gas pakilo: „Tu nieko neatsakai į tai, ką šitie prieš tave liudija?“

Petro išsigynimas

Besibaigianti naktis buvo šalta. Didelis laužas degė kie-me, užkurtas tarnų. Visi, sukiojęsi aplink rūmus ir laukę aušros, prisiartino prie ugnies. Iš šešėlio bolavo eilė veidų

ir atkištų rankų. Vienai tarnaitai krito į akis barzdotas veidas, kuris jai rodėsi pažįstamas: „Ir šitas buvo drauge su juo“. Petras pašoko: „Moterie, aš jo nepažįstu!“

Jis ten pateko per vieną mokinį, kuris buvo pažįstamas su didžiojo kunigo tarnaita. Netikėdama moteris įsižiūrėjo į jį ir sakė: „Šitas yra iš jų!“ Vėl išsigynęs, Petras atsitraukia nuo ugnies, kad jo nepažintų. Pirmasis gaidys kimiai paskelbė aušrą. Tačiau Petras jo negirdėjo, drebedamas iš šalčio ir baimės. Vėl ėmė buriotis apie jį žmonės: „Tu tikrai esi vienas iš jų: juk tu irgi galilėjietis“.

Daug pavojingesnis buvo Malkaus giminaičio liudijimas: „Argi aš nemačiau tavęs drauge su juo sode?“ Nusigandęs Petras gynėsi, ėmė keikdamas prisiekinėti, kad nepažįstas to žmogaus. Ir taip keikėsi, jog kaltintojai sudvejojo ir nuėjo prie ugniakuro, palikę jį vieną. Dangus švito. Gaidys vėl pragydo. Ir šio vargšo širdyje aušo diena. Jis visas išsiners iš nakties, viskas jame nuskaidrės tuo pačiu metu, kai nušvis rūmų ir namų stogai, alyvų viršūnės ir aukštosios palmės. Tada atsidarė durys. Stumiamas tarnų, pasirodė žmogus surištomis rankomis. Kartuvių ir katorgos grobis. Jis pažvelgė į Petrą. Šiuo žvilgsniu jis suteikė begalinę meilės ir atleidimo dovaną. Apdujęs apaštalas žvelgė į veidą, sutinusį nuo kumščių smūgių. Jis užsidengė veidą rankomis ir išėjęs graudžiai pravirko.

Jėzus buvo apspjaudytas - tai prasidėjo tuo metu, kada Kajafas vertė jį atsakyti: „Prisaikdinu tave gyvuoju Dievu, kad mums pasakytum, ar tu Kristus, Dievo Sūnus?“ Anksčiau tylėjęs, jis iškart pakilo ir žodis po žodžio tarė:

- Aš Esu; jūs matysite Žmogaus Sūnų, sėdintį Dievo Galybės dešinėje ir ateinantį dangaus debesyse.

Nuskambėjo išgąstingas šauksmas. Štai vienas spjovė jam į veidą, o paskui ir daugelis kitų. Tarnai daužė jam skruostus. Uždengė jam akis, jie klausinėjo: „Prašauk mums, Kristau, kas tave užgavo?" Ir juokėsi.

Jeigu jis nebūtų buvęs neišdidus, jeigu jo augume būtų buvę tos didybės, kurią mes jam priskiriame, tie valkatos būtų laikęsi atokiai. Ne, Nazarėnas neturėjo kuo įsieteikti toms iš virtuvės atitekėjusioms srotoms.

Kančia būtų galėjusi čia baigtis. Silpnas mūsų tikėjimas nepajėgia pakelti šitokio paniekimo. Tačiau Jėzaus galios valdyti sielas šaknys kaip tik ir kyla iš šio žmogaus kentėjimų priėmimo, šiame pasaulyje ir kalinys, ir kentėtojas, ir nekaltai ar kaltai nuteistasis turi išniekintame ir nukryžiuotame Jėzuje rasti savo paties atvaizdą ir panašumą. Tas jaunas žmogžudys, kurį neseniai klykaudama minia valkiojo Mozarto alėjos šaligatviu, atsilygindama už nusižengimą, kuriam moteris spjovė į veidą - ir jis greitai tapo Kristumi. Po to, ką jis iškentėjo ir mirė, žmonės liko žiaurūs kaip buvę, kraujas liejasi kaip liejęsis, tačiau tos aukos antrą kartą buvo atkurtos pagal Dievo paveikslą ir panašumą - net nežinant ir to nenorint.

Judo nusiminimas

Tuo metu, kai jį ištraukė tarnams iš nagų ir nutempė į teismo rūmus Antonijos bokšte, iškilusiam virš šventyklos, vienas išsigandęs žmogus žvelgė į tai, ką buvo padaręs. Kiekviena šlykštybė turi savo ribas: Judas nesitikėjo, kad taip toli bus nueita, - jis manė, palaikys kiek kalėjime, gal įkrės porą rimbų, - ir dailidė bus grąžintas atgal prie varstoto. Nedaug trūko, kad žmonių

atmintyje Judo ašaros būtų susiliejusios su Petro ašaromis. Jis būtų galėjęs tapti šventuoju, visų mūsų globėju, kurie tolydžio jį išduodame. Jis duse duso iš gailėsčio: Evangelija pažymi, kad jis buvo „gailėsčio vedamas“. Jis gražino trisdešimt sidabrinių vyriausiajam kunigui ir kaltino save: „Nusidėjau, išduodamas nekaltą kraują...“ Judas atsidūrė prie tobulojo gailėsčio vartų. Ir Dievas būtų turėjęs Atpirkimui reikalingą išdaviką ir, be to, dar šventąjį.

„Ir sviedęs sidabrinus į šventyklą, jis atitraukė ir nuėjęs pasikorė“. Šetonas dar nėra laimėjęs didžiojo nusidėjėlio, jei pastarasis dar turi vilties. Kol ir labiausiai nusikaltusioje sąžinėje spingso vilties kibirkštėlė, tą sąžinę nuo begalinės meilės skiria tik vienas atodūsis.

Kunigai nenorėjo pelnytis iš kruvinų pinigų ir už juos nupirko žemės laidoti prašaliečiams. Jie nužudė Dievo Sūnų ir galvojo vien apie tai, kaip likti švariems! Taip pat kaip Velykų išvakarėse nedrįso įeiti į teismo rūmus, ir pats valdovas turėjo išeiti ir tartis su jais nuo prieangio. Čia prasimuša visas Įstatymo raidės kvailumas, tos raidės, kuri žudo ir kurios vardu buvo paaukota tiek avinėlių, pradedant Dievo Avinėliu.

Pilotas

Pilotas nemėgo ir nekenė sanhedrino, taip pat ir Erodo Antipo, tačiau jų bijojo. Jie buvo jį nugalėję Romoje susiginčijus dėl auksinių skydų, kuriuos Pilotas buvo pakabinęs Jeruzalėje, karalių rūmuose, ir kuriuos turėjo vėl susigražinti į Cezarėją, savo nuolatinę buveinę. Taigi Pilotas privengė šitų pamišėlių. Jis jiems atsakė: „Imkite ir patys teiskite jį pagal savo Įstatymą“.

Ir šie žydai, bijoję susitepti, jei palies teismo rūmų grindis, kur netrukus jie nekaltą nuteis mirti, kalba, kad jiems nevalia nieko žudyti. Jie išduos Jėzų nukryžiuoti, tačiau patys neištars pasmerkimo. Taip smarkiai Jėzaus per trejus metus kaltintas fariziejiškumas šią akimirką išsiskleidžia visu savo šlykštumu.

Nusileidęs Pilotas grįžo į teismo rūmus. Jis nežino, ko klausti šio nelaimingo žmogaus, valandėlę išplėsto iš purvinos rujos. Būtų per daug, jei sakytume, kad valdovas pasidavė gailesčiui. Jau tada žinota, kad reikia pataikauti pamišėlių manijai:

- Ar tu esi žydų karalius?

Tačiau Dvasiaregis atsako: „Ar nuo savęs šito klausi, ar kiti apie mane tau pasakė?“

Ne, tai ne pamišėlis! Pilotas sumurma: „Bene aš žydas?“ Jis gėdijasi, kad įsivėlė į šią fanatiko istoriją. O Žmogus prabyla:

- Mano karalystė ne iš šio pasaulio. Jei mano karalystė būtų iš šio pasaulio, mano tarnai juk kovotų, kad nebūčiau atiduotas žydams. Bet mano karalystė ne iš čia... Tu gi pats sakai, jog esu karalius. Aš tam esu gimęs ir atėjęs į pasaulį, kad liudyčiau tiesą.

Pilotas jo klausia: „O kas yra tiesa?“ Jeigu jis būtų turėjęs elgetos, nusidėjusios moters ar muitininko širdį, gal jam būtų buvęs ištartas šis atsakymas: „Aš esu Tiesa, kuris su tavimi kalba“. Tačiau Pilotas - rimtas žmogus, aukštas valdininkas: jis būtų tik gūžtelėjęs pečiais. Vis dėlto dorybės pradas jam ne svetimas: tas žmogus turi „kažką...“ - jis nemokėtų pasakyti ką. Jis jau nelaiko jo bepročiu. Sanhedrinai siunta iš pavydo. Niekas nepaneigs, koks galingas šis žvilgsnis, balsas... Tas romėnas nekenčia žydų, bet jis prietaringas. Ką gali žinoti! Juk Rytuose knibždėte knibžda pavojingų dievybių.

Ir kaip tik jo žmona, kuri sapne regėjo šį teisųjį, jam liepė pasakyti, kad nesikištų į bylą. Kodėl jo nepaleisti? Tik, deja, tarybos nariai prikiša politinę prasmę: Jėzus sakosi esąs Karalius ir Mesijas, o Roma labiausiai ir nekenčia kurstytojų. Piloto priešai tai žino ir prieš jį atsuka pavojingą ginklą. Mažytė byla, bet gali jį pražudyti. Jis - politikas, kaip visi politikai, jisai derina abi puses, ieško, kaip išsisukti. Ir ranka nusibraukia nuo kaktos prakaitą: rado! Jis nazarėnas? Tada juk Jėzaus likimas - Erodo rankose! Piloto santykiai su tetrarchu įtempti dar nuo galilėjiečių iššudymo laikų. O dabar - gera proga parodyti jam savo pagarbą ir vienu šūviu nušauti du zuikius: atsikratydamas Jėzaus, jis pasigerins Erodui, kuris kaip tik per šventes vieši Jeruzalėje.

Jėzus prieš Erodą

Jono Krikštytojo budelis jau seniai stengėsi pamatyti tą garsųjį Jėzų ir iš pradžių jį sutinka su savotišku iškilmingumu, apsuptas sargybinių ir dvariškių. Išvydęs nelaimingąjį, turėjo sutrikti. Vis dėlto ėmė jo klausinėti. Tačiau Žmogaus Sūnus buvo kaip negyvas. Nepaisant Įstatymo mokytojų šūkavimų, jis nieko neatsakys šitai „lapei“, kaip andai jis buvo pavadinęs Erodą. Tetrarchas ir jo dvaras ir buvo tasai pasaulis, kuriuo Jėzus bjaurėjosi. Jis mažiau šlykštėjosi kunigais negu šitais tuščia-dvasiais nusikaltėliais, negu šitomis papūgomis, negu šitomis padugnėmis, kurie save laiko išrinktaisiais.

- Na, argi tai Jėzus? Koks nusivylimas! Jau vien tik dėl to jis vertas mirties.

- Man buvo sake, kad jis gražus! Bet juk jis pasibaisėtinas! Jis visiškai nepanašus į pranašą! Jis nė supuvusio skatiko nevertas.

- Ir štai kaip žmogus išgarsėja!

- Jonas Krikštytojas, šiaip ar taip, buvo šis tas. Jo nė nematyti šalia Jono Krikštytojo. Jis jam nė kulnų nesiekia. Tai tik ano pakalikas.

- Na, tik pažiūrėkit į jo išvaizdą! Kuo jis save laiko, šis driskius?

- Jis mano tylėdamas padarysiąs mums įspūdį...

Grumtynių nuvargintas ir negalėdamas iš jo žodžio išpešti, Erodas pajuokdamas apvilko jį baltu drabužiu ir grąžino savo bičiuliui Pilotui.

Barabas

Aukštasis valdininkas turėjo ieškoti kitos išeities ir tikėjosi radęs: kažkas jam priminė esant paprotį per Velykų šventes paleisti vieną kalinių, kurį nurodys minia. Todėl valdovas vėl pasirodė, o žmonės liovėsi šaukę, norėdami girdėti.

- Aš nerandu jame jokios kaltės... Ar norite, kad jums žydų karalių paleisčiau?

Kokia klaida, jeigu jis taip jį pavadino iš pašaipos! Įstatymo mokytojai ir kunigai, netverdami savo kailyje, visur skleidė, ką reikės sakyti: reikalaukit, kad paleistų plėšiką Barabą. Visi kaip vienas rėkė:

- Barabą! Barabą!

Pilotas atsitraukė stengdamasis išgelbėti nekaltą jį iš šėlstančios minios. Kadangi jis nieko nesugalvojo, tai jo romėniškas gailestingumas jam įkvėpė šį žiaurų žygį: tą žmogų padaryti tokį bjaurų ir menką, jog niekas jau nedrįstų bent kiek tikėti jo beprotiška karalyste. Norėdamas išvaduoti iš tos vilkų gaujos, atiduoda jį kareiviams. Jis žinojo, kaip šie vyrukai apsidirba

su tokiu reikalu: išėjęs iš jų rankų, žydų karalius nutildys ir pačius tarybos narius; jo gailėsis net ir beširdžiai kunigai.

Plakimas

Taigi jį perdavė kareiviams. O, jie pasilinksmins! Rimbai turi švininius rutulėlius. Žmogaus Sūnus viską priiima sau - visus mūsų pabučiavimus, visus mūsų mylavimusis, sukurtų Meilei gyventi kūnų parsidavimą, tą kūno išniekinimą, visus nusikaltimus ne tik Malonei, bet ir prigimčiai. Kraujas, kuriuo jis apsipylė, sudaro pirmąją jo purpurinę skraistę, ant jos kareiviai užmes antrašą, medžiaginę, kuri prilips prie gyvo kūno. Ant žemės - prakuros, erškėčių stagarai. „Luktelk, aš tam karaliui nupinsiu vainiką! Na, įbruk jam nendrę į rankas... Sveikas, žydų karaliau!" Ir stumdydamiesi jie klaupiasi, o kumščiai krinta ant veido, tapusio ištisa žaizda.

Ecce homo

Pamatęs, kas liko iš žydo, romėnas nurimo: kareiviai atidirbo su kaupu; ši nelaiminga būtybė sugėdins tuos, kurie ją išdavė. Jis pats nuėjo perspėti jų, o jo išvaizda sakyje sakė: „Žiūrėkit, ką pamatysit!"

- Štai išvedu jį jums laukan, kad pažintumėte, jog aš nerandu jame jokios kaltės.

Jis grįžta pasiimti jo ir vėl pasirodo, prieš save stumdamas tarsi baidyklę žmogų, apgaubtą ryškiu purpuru, su erškėčių karūna, apspjaudytu, pūliuojančiu ir kruvinu veidu, prie kurio prilipę kuokštai plaukų.

- Štai žmogus.

Jie nepuolė ant kelių. Kur dėjosi visi tie išgydyti raupsuotieji, išvaduoti apsėstieji, visi neregiai, kuriems jis atmerkė akis? Daugelis įtikėjusiųjų jį, dar nepraradusių paskutinės vilties, išvydę šį kraupų vaizdą, prarado likusį tikėjimą. Ak, tegu jį nušluoja! Tegus jis žūva! Na, ir įtikėk man jį! Kokia gėda.

Milžiniškas riksmas: „Ant kryžiaus, ant kryžiaus!“ Tas šauksmas supainiojo valdovą. Jis bando juos perreikti: „Aš nerandu jame kaltės!“ Tada vienas kunigas atsiskyrė nuo minios. Stoją didelė tyla, nes jis prabilo visų vardu:

- Mes turime Įstatymą, ir pagal Įstatymą jis turi mirti, nes laikė save Dievo Sūnumi.

Pilotas sumišo. Dievo Sūnus - ką tai reiškia? Jis grįžo į teismo rūmus, pasišaukė Jėzų ir kreipėsi į jį klausimu: „Iš kur tu?“

Valdovas savo širdyje negalvojo apie žemišką Jėzaus kilmę. Tikra teisybė, kad romėnas šiame puvėsyje nujautė begalinę jėgą, kurios jis nesuprato. Tačiau Kristus tylėjo. Pilotas nekantrauja: ar tas žmogus nežino, kad jo teisėjas turi galią jį nukryžiuoti arba paleisti?

- Tu neturėtum man jokios galios, jei tau nebūtų jos duota iš aukštybių. Todėl didesnė nuodėmė tam, kuris mane tau įdavė.

„Dabar Pilotas ėmė stengtis jį paleisti. Bet žydai šaukė: 'Jei šitą paleidi, nebesi ciesoriaus draugas. Kiekvienas, kas skelbiasi karaliumi, yra ciesoriaus priešas'. Tai išgirdęs, Pilotas išsivedė Jėzų laukan ir atsisėdo į teisėjo krasę, vietoje, pavadintoje „Akmeninis grindinys“, hebrajiškai Gabata. Buvo Velykų išvakarės, apie šeštą valandą. Jis tarė žydams: 'Štai jūsų

karalius!' Tie ėmė šaukti: 'Šalin, šalin! Ant kryžiaus jį!' Pilotas paklausė: 'Nejaugi turiu nukryžiuoti jūsų karalių?' Aukštieji kunigai atsakė: 'Mes neturime karaliaus, tiktai ciesorių'''.

Grasinantis atsakymas. Pilotas suprato per toli nuėjęs, kad jis bus apskūstas Romoje, jei pasigailės šio nelaimingojo. Jis rado išėitį teisėtai numesti nuo savęs atsakomybę: jis viešai nusiplovė rankas ir pasakė nešąs kaltas dėl to teisiojo kraujo. Už tai atsakys žydai. O apgailėtina minia šaukė: „Jo kraujas tekrinta ant mūsų ir mūsų vaikų". Tas kraujas krito ir dabar tebekrinta ant jų, bet prakeikimas nėra amžinas: Izraeliui palikta vieta Dovydo Sūnaus dešinėje.

Kryžiaus kelias

Elnias išduotas šunims, kurie grobia jo palaikus. Kaip jis bepaneš savo kryžių, jei pats vos paeina? Vietoj jo nešti buvo priverstas Simonas Kirėnietis, mokinių Aleksandro ir Rufo tėvas. Su juo tokį pat medį vilko ir du galvažudžiai, niekuo nesiskyrę nuo Dievo. Pažvelkime į kryžių, koks jis iš tikrųjų buvo: visai nepanašus į tą sostą, kurį vėliau pastatėme ir kuris Dievo Avinėlį iškelia viršum pasaulio! Teisybė bemaž įtikima, reikia turėti drąsos pažvelgti į akis: „Pirmieji krikščionys baisėjosi Kristų dėti prie kryžiaus, - rašo Tėvas Lagrange, - nes jie savo akimis buvo matę tą nukamuotą, visiškai nuogą kūną, priveržtą prie gremėzdiško stulpo, ant kurio buvo uždėtas skersinis taip, kad išėjo raidės „t" pavidalas, su prikaltomis prie to kryžiaus rankomis, vinių prismeigtomis kojomis; jie matė kūną, susikūpinusį nuo savo paties svorio,

nusvirusia galva, kraujo kvapo atviliotus šunis, griebiančius už kojų, maitvanagius, skraidančius virš skerdynių lauko, ir tą kantrųjį, pribaigtą kankinimų, deginamą troškulio, šaukiantį palaidais žodžiais mirtį. Buvo tai vergų ir plėšikų kankinimų vieta - ją ir Jėzus patyrė".

Golgota stūkso prie miesto vartų. Ar buvo tiek kelio, kad Jėzus būtų galėjęs tris sykius suklupti, kaip sako tradicija? Kelias trumpas, jis eina minios gema, kareivių velkamas. Jo akys nemato Marijos. Bet ji čia. Ji pasinaudoja tuo, kad josios sūnus ir josios Dievas jau nebeturi jėgos nė žado jos atstumti; pagaliau išsineria iš tylos ir šešėlio, išsineria su kalaviju širdyje. Nė vienas šventasis nepajėgs taip karštai apkabinti kryžiaus kaip Švenčiausioji Mergelė; tylėdama ji susivienija su Atpirkimu. Ne, Motina nešaukė, nes ji nėra minima tarp moterų, kurios vaitojo aplink nuteistąjį. O jis šią akimirką pagal savo kančios didumą nusveria savo miesto ir savo tautos bausmę ir dreba dėl jų. „Jeruzalės dukterys, ne manęs verkite, bet verkite geriau pačios savęs ir savo vaikų". Viena iš raudojusių gal atsiskyrė ir nušluostė jam veidą drobule. Evangelistai nemini Veronikos. Tačiau ji tikrai yra; tai ne kokia prasimanyta būtybė. Negalimas daiktas, kad moteris būtų nepasidavusi savo troškimui nušluostyti šio šiurpaus veido.

Nukryžiovimas

Štai žiauriausia valanda: nuplėšiami prie žaizdų prilipę drabužiai, plaktukai kaukši į vinis, medis iškeliamas aukštyn, kūnas svyra žemėn, troškulys malšinamas

actu, mira ir tulžimi, apnuoginimas, gėda dėl to skurdaus, išmėsinėto kūno... O, mažutėlės ostijos prieglobstie! Budeliai atlieka savo darbą: viršaus jie nieko neprideda; Jėzus meldžiasi už juos, nes jie nežino, ką darą. Tačiau Įstatymo mokytojų ir kunigų neapykanta neturi galo. Jie dar tebestovi tenai, šios gyvosios žaizdos akivaizdoje, juokiasi, kraipo galvas, tyčiojasi; jie neatsidžiaugia savo pergale: „Kitus jis išgelbėjo, pats savęs negali išgelbėti. Kristus, Izraelio karalius, tenužengia dabar nuo kryžiaus, kad matytume ir tikėtume“.

Jų džiaugsmą temdo vienas šešėlis: tas užrašas prie kryžiaus - „Jėzus Nazaretis, žydų karalius“. Jie vaikščioja pas valdovą, prašydami, kad būtų ištaisyta taip: „Šitas skelbėsi: aš esu žydų karalius“. Tačiau valdovas nežino kur dėtis, galbūt jį graužia sąžinė. Jis šaltai juos atstumia: „Ką parašiau, parašiau“.

Minia vilnija aplink žemą kryžių, tokį žemą, kad nuteistąjį ir dabar galėtų apspjaudyti. Tačiau jie tenkinasi pasityčiojimais: „Še tau, kuris sugriauni šventyklą ir per tris dienas atstatai; gelbėkis pats!“

Tereikia jį įtikėti, ir jis pats išsigelbės. Jo mylimieji stovi arčiau, eina sargybą ties išniekintu kūnu, pridengdami, savo meile užskleisdami jo nuogumą, kuris per daug pasruvęs kraujais, per daug skausmingas, kad užgautų kieno žvilgsnį. Pro kraują jis mato savo skausmą atsispindint mylimuose veiduose: savo motinos Marijos veide, Marijos Magdalenos, vienos jo tetos, Kleopo žmonos, veiduose. Jonas gal net nebuvo atmerkęs akių. Ir štai kilni valanda, naujausias nekaltos ir nukryžiuotos Meilės išradimas, kurį mini tik Lukas: „Vienas iš nukryžiuotų nusikaltėlių ėmė įžeidinėti Jėzų: 'Ar gi tu ne Mesijas? Išgelbėk save ir mus'. Antrasis

sudraudė jį: 'Ir Dievo tu nebijai, kentėdamas tą pačią bausmę! Juk mudu teisingai gavome, ko mūsų darbai verti, o šitas nieko blogo nėra padaręs''' . Vos jis tai ištarė, jam buvo suteikta begalinė malonė: malonė įtikėti, kad šis nukankintasis, šita atmata, kurios jau nė šuo nenorėtų, yra Kristus, Dievo Sūnus, gyvybės Leidėjas, dangaus Karalius. Ir jis tarė Jėzui:

- Viešpatie, prisimink mane, kai eisi į savo karalystę!

- Iš tiesų sakau tau: dar šiandien su manimi būsi rojuje.

Vienų vienintelis meilės atodūsis - ir visos gyvenimo nuodėmės atleistos. Gerasis nusikaltėli, šventasis paskutinės valandos darbininke, padaryk, kad ir mes būtume tarsi pamišę iš vilties.

Mirtis

Iš savo kančių gelmės Jėzus vienu žvilgsniu apžvelgia abi būtybes, kurias labiausiai mylėjo šioje žemėje, ir paveda jas viena kitai: „Moterie, štai tavo sūnus... Štai tavo motina..." Ir mūsų motina per amžių amžius. Marija ir Jonas daugiau nepaliks vienas kito. Ir staiga nuaidėjo veriantis šauksmas, toks netikėtas, jog net dabar mums stingsta kraujas:

- Mano Dieve, mano Dieve, kodėl mane apleidai?

Tai pirmoji 21 psalmės eilutė, - tos psalmės, kurią Kristus išgyvena ligi mirties. Taip, visų mūsų tikėjimu mes tikime, kad Sūnui reikėjo pažinti dar ir šį siaubą: Tėvo apleidimą. O vis dėlto merdinti jo mintis turėjo būti prisirišusi prie šios psalmės, kurios 7, 8, 17 ir 18 eilutės pažodžiui šią akimirką išsipildo:

*Bet aš kirminas, o ne žmogus, -
vienų išjuoktas, kitų paniekintas.
Visi, kas mane mato, iš manęs tyčiojasi
ir šaipydami kraipo galvas.
„Pasitikėjo Viešpačiu, tegelbsti jį, -
tegu išvaduoja, jeigu juo gėrisi!“
jie drasko man rankas ir kojas;
galiu suskaičiuoti visus savo kaulus.
Mano priešai spokso į mane ir džiaugiasi,
dalijas tarp savęs mano drabužius
ir dėl mano apdaro kaulelius meta.*

Visa tai išsipildo: dėl neatsiūlėto apdaro metami burtai. Merdintis Kristus prisiderina prie pranašystės apie jį. Savo paskutinėmis jėgomis prie jos prisitaiko. Tačiau apleidimą jis pažino Getsemanėje. Kiek sykių per šiuos trejus sunkius metus jis bus šaukęs tą pirmąją 21 psalmės eilutę! (Kaip ir mes patys tariame dūsaudami nuovargio ir sielvarto valandą: „Mano Dieve!“). Nepaprasčiausia tai, kad, išgirdę jį šaukiant „Eli, Eli!“, kareiviai manė, kad jis šaukiasi Elijo ir sakė: „Jis šaukia Eliją. Pažiūrėsim, ar ateis Elijas jo išgelbėti“... Tokiu būdu šie paprasti žmonės išlaikė truputį tikėjimo. Tačiau kankinys savo vaidmenį atlieka eilutė po eilutės. Jis dar taria: „Trokštu!“ Acte pamirkyta kempinė prisiartina prie burnos. Čia nebūta blogos valios: acto būdavo duodama kareiviams; tai maždaug tai, ką mes vadiname perrūgusiu vynu. Jėzus tarė: „Atlikta“.

„Ir nulenkęs galvą atidavė dvasią“. Bet prieš tai jis dar sušuko skardžiu balsu, tokiu skardžiu, kad jį išgirdęs vienas šimtininkas ėmė muštis į krūtinę, sakydamas: „Iš tikrųjų šitas žmogus buvo Dievo Sūnus...“ Jei Kūrėjo tokia valia, tai nereikia nė vieno žodžio: gana sušukimo, ir kūrinys jį pažįsta.

Laidojimas

Iš šito neaiškaus trejų metų nuotykiu nieko daugiau neliko, tik tas iškankintas kūnas prie miesto vartų, danguje siaučiant audrai, apsiniaukus pavasario dienai. Paprastas vaizdas: kaip pavyzdį nusikaltėlių kūnus palikdavo kaboti prie miesto vartų gąsdinti žmonėms ir draskyti žvėrimis. Bet Prisirengimo dieną netiko, kad kūnai ten liktų. Paprašyti žydų, gavę Piloto įsakymą, kareiviai pribaižė abu plėšikus, jiems sulaužydami blauzdas. Kadangi Jėzus buvo miręs, pasitenkino ieties smūgiu, kuris pervėrė širdį, o Jonas, galbūt atrėmęs galvą į sudraskytą kūną, iš atvertos žaizdos regėjo išstryktant vandenį ir kraują ir pajuto visa tai tekant ant savęs.

Slaptasis Jėzaus mokinys, vienas iš tų, kurie bijojo žydų, kol jis buvo gyvas, Juozapas iš Arimatėjos, iš valdovo gavo leidimą atsiimti kūną. Nikodemas, taip pat iš baugščiųjų tarpo, politikas, irgi pasirodė tą valandą ir atėjo su šimtu svarų miros bei aliejų. Tai nedrąsiųjų valandos. Abu vyrai, kurie nedrįso išpažinti Kristaus gyvo ir slapčiomis nakčia eis su juo pasimatyti, dabar, kai jis miręs, parodo daugiau tikėjimo ir meilės negu tie, kurie tik žodžiais buvo atvėrę savo širdį. Dabar jau jiems niekas nieko nereiškia, tiems dviem ambicingiems, aukštai stovintiems vyrams, nes jie neteko Jėzaus. Kas juos benugąsdins? Gali iš jų viską atimti, nes jie visko neteko, nieko jiems neliko iš tos šlovės, kurią brangino labiau už visus šio pasaulio turtus: juk Jėzus buvo miręs.

Juozapas iš Arimatėjos uoloje Golgotos pašlaitėje turėjo išsikaldinęs naują kapo rūšį. Dėl švenčių ir kadangi šitas kapas buvo visai arti, jie ten palaidojo Viešpaties kūną.

XXVII

Prisikėlimas

Debesys niaukstė žydrą dangų. Gal ir numirėliai buvo pasirodę, bet juos tik vėliau atsiminė. Tačiau mūsų vaizduotėje mieliau vaidenasi pavasario vakaras, toks, kaip ir visi pavasario vakarai: išilusios ir drėgnos žemės kvapas, kūno nuovargis, toji tuštuma, kurią pajusdavau vaikas būdamas, kai žūdavo paskutinis jautis, kai arena ištuštėdavo, tartum su visu tuo išlietu krauju būtų plūdęs ir mano kraujas. Viena sąskaita buvo suvesta, vienas reikalas - atliktas. Ir kiek nuo tol nereikalingos neapykantos užgulė Įstatymo mokytojų širdis: ištisas amžių eiles bus ja galima papildyti tą nepasitenkinimą, tą nepasotinimą. Fariziejai vis dar nerimsta, kad žmonės būriuojasi apie Jėzaus kūną, netgi taip išniekintą. O tie, kurie visada aiškiai žiūri į dalyką, tyčiojasi iš visų, kuriuos paveikė šis apgavikas. Tačiau artinosi Velykos, ir kiekvienas grįžo namo.

Kur buvo žuvusiojo draugai? Kas beliko iš jų tikėjimo? Žmogaus Sūnus įžengė į mirtį - ir dar pro kokius vartus! Jo atminimas žydams bus ne tik šlykštus, bet ir negarbingas. Jo palikimas, apie kurį tiek kalbėjo? Tai gėdos ženklas. Jo pergalė pasaulyje? Tie, kurie jo nekentė, sutrypė jį, sutriuškino, visos tautos akivaizdoje įtikinę, kad jis yra bejėgis ir apgavikas. Ne, draugams teliko slapstyti, slapčia nubraukti ašarą, užgniauzti gėdą ir tyliai laukti.

Vis dėlto jie laukė, atsiminę kai kuriuos žodžius, jų laikydami: jų tikėjimas svyravo, bet meilė - ne.

Gal tarp jų keletas širdžių jau liepsnojo, deginamos pasitikėjimo beprotybės, pasitikėjimo kryžiumi. Ypač moterys, visos Marijos... O pačiai Jėzaus motinai nereikėjo turėti pasitikėjimo: juk ji žinojo. Tačiau sieloje vis negeso kančia. Smūgiai krito ir krito, o mielą veidą vis tebespjaudė. Savo širdyje negalėjo sulaikyti ji dieviškojo kraujo, kuris tebeplūdo. Toje širdyje dar vis virpėjo kiekvienas šauksmas ir tyliausias atsidūsėjimas iš sukepusių lūpų. Švenčiausioji Mergelė virto nusitęsusiu kančios atgarsiu. Jo kaktoje ji ieškojo erškėčių žymės. Savo rankomis glostė jo delnus... Ar tik nebus ji suteikusi rūpesčių priblokštam Jonui...

Čia turėtų prasidėti pasakojimas, kaip Jėzus grįžo į pasaulį. Bet tai būtų paties pasaulio istorija ligi amžių pabaigos, nes prisikėlęs Jėzus ir dabar tebėra su mumis; norėtume sakyti, kad čia jis liko ir po įžengimo į dangų: praėjus kiek mėnesių, kai mokiniai regėjo jį pranykstantį, jis savo šviesa apakino savo priešą Saulių, keliaujantį į Damaską, ir į jį prabilo. O šventasis Povilas niekada neabejojo, kad jis yra lygiai toks prisikėlimo liudytojas kaip ir tie, kurie gėrė ir valgė su Kristumi, mirties nugalėtoju - tai rodo ir garsioji pirmojo laiško korintiečiams vieta: „Nes aš jums padaviau visų pirma, ką ir ėmiau, kad Kristus mirė už mūsų nuodėmes, kaip sako Raštai; kad buvo palaidotas ir kad prisikėlė trečiąją dieną, kaip sako Raštai; kad pasirodė Kefui ir po to Vienuolikai. Paskui jis pasirodė daugiau kaip penkiems šimtams brolių vienu kartu, kurių daugelis gyvi ir dabar. Paskui jis pasirodė Jokūbui, paskui visiems apaštalams. O visų paskiausiai jis pasirodė man, lyg ne laiku gimusiam“.

Žinoma, šių Kristaus pasirodymų, kurie liudija jo prisikėlimą, nereikia painioti su tais pasirodymais,

kuriuos daugelis žmonių turėjo laimės regėti, kai jis jau buvo įžengęs į dangų. Tačiau Jėzus, kelyje į Damaską parbloškęs Povilą, yra tas pat Jėzus, kurį girdėjo, matė, lietė Pranciškus, Katarina, Teresė, Margarita Marija, Arso klebonas ir ištisa eilė žinomų ir nežinomų šventųjų Bažnyčios akivaizdoje arba savojo slapto gyvenimo sambrėškiuose. Šis būvis nėra eucharistinis, tačiau jis tarsi mažutėlė ostija ir paprasčiausiam krikščioniui duoda apie jį supratimą, kai jis, grįžęs į savo vietą, švelniai apgaubia šią liepsnelę pačiose jo gelmėse, apgaubia šitą Meilę, plazdančią nelaisvėje.

Ir tai taip tikra, kad nė vienas Evangelijos pasakojimas arčiau nepaliečia mūsų išgyvenimų, kaip pasakojimai apie prisikėlusį Kristų, o tuo tarpu daug kitų pasakojimų sunkiai prieinami mūsų vaizduotei. Ir pirmiausia dėl to, kad mes jį pažįstame tik per Kančią. Jeigu jis mūsų nebelanko iš mirties gelmių, visada jis mus aplanko iš skausmo gelmių. Kol pasiekia kiekvieną mūsų, jis nesiliauja bridęs per tą žmonių pragarą. Mes pažįstame veidą ne žydo, kurio nebūtų išskyrę iš kitų veidų būrio kareiviai arba vyriausiojo kunigo tarnai, jeigu Judas nebūtų pabučiavęs. Tai veidas, kurį mūsų kaltės daužė ir iškankino, tai degantis ir liūdnas žvilgsnis, kuris mus lydi mūsų gyvenimo kelyje, lydi iš puolimo į puolimą, o meilė, kuria jis mus šildo, nesilpsta ir visada esti kupina vilties.

Kiekvienas prisikėlusio Kristaus susitikimas su savaisiais krikščioniui primena kurį nors jo paties gyvenimo įvykį. Marija Magdalena verkia prie kapo, „nes paėmė mano Viešpatį, ir nežinau, kur jį padėjo“. Tai pasakiusi, ji atsigrėžė atgal ir pamatė stovintį Jėzų, bet nepažino, kad tai Jėzus. Jėzus jai tarė: „Moterie, ko verki? Ko ieškai?“ Manydama, kad tai daržininkas, ji at-

sakė: „Viešpatie, jei tu jį paėmei, pasakyk, kur padėjai, aš pasiimsiu“. Jėzus jai tarė: „Marija!“ Ir šventos moters akys atsivėrė. Ji tarė: „Rabuni!“ Ir mes jį kai kada esam pažinę. Kodėl neprisipažįstame? Dažnai esame jį pažinę bendraudami su kunigais. Tiek blogo prikalbame apie kunigus! Tačiau krikščioniui, kuris yra praręs klauptis prie bet kurios pasitaikiusios klausyklos, ne kartą teko išgirsti nelauktą žodį, kuris tave nusmelkia; staiga iš nepažįstamo žmogaus, iš švelnios ir nuolankios širdies žmogaus, iš to belaisvio tarp karsto lentų pasitaikė išgirsti dieviškojo meilumo dovaną, paguodą, kuri sklido ne iš žmogaus.

Tiek kartų mūsų lūpose buvo Tomo, vadinamo Dvyniu, žodžiai, kai ir mes su pilnomis tikėjimo akimis, lyg neregiai grabaliodami rankomis, buvome išvydę ir palytėję Viešpaties žaizdas! *Dominus meus et Deus meus!* Mano Viešpats ir mano Dievas. Jisai yra visų nuosavybė, kiekvienam atskirai teikiamas ir duodamas.

Pirmą kartą Jėzus įėjo į kambarį, kur buvo užsiaklėję mokiniai, bijodami žydų. Jis parodė jiems savo žaizdas; jis pritvindė juos savo ramybės ir savo džiaugsmo ir suteikė jiems galią atleisti nuodėmes (Tikėjime, kad bus dovanota! Kunigo rankos ant mūsų kaktos, išrišimo žodžiai sruvena mūsų širdyje ir mūsų kūne kaip vanduo ir kraujas iš šono, kurį pervėrė ietis!). Kai Jėzus pasirodė, su jais nebuvo Tomo, kuris nenorėjo tikėti, ką jam kiti pasakojo: „Jeigu aš nepamatysiu jo rankose vinių dūrio ir neįleisiu piršto į vinių vietą, ir jeigu ranka nepaliesiu šono - netikėsiu“. Po aštuonių dienų staiga jiems vėl pasirodė Jėzus ir tarė Tomui: „Įleisk čia pirštą ir apžiūrėk mano rankas. Pakelk ranką ir paliesk mano šoną; jau nebebūk

netikintis - būk tikintis". Tomas sušuko: „Mano Viešpats ir mano Dievas!" Jėzus jam tarė: „Tu įtikėjai, nes pamatei. Palaiminti, kurie tiki nematę".

Viešpatie, mes Tavęs neregėjome savo kūno akimis, ir Tave tikime!

Kuris iš mūsų nepažįsta Emauso užkeigos namelio? Kas nėra žengęs anuo keliu vakare, kai jau viskas atrodė žluge? Kristus mummyse buvo miręs. Iš mūsų jį atėmė. Atėmė pasaulis, filosofai ir mokslininkai, mūsų aistros. Žemėje mums jau nebuvo Jėzaus. Mes žengėme savo keliu, o kažkas ėjo greta mūsų. Buvome vieni, tačiau ir ne vieni. Vakaras. Štai atvertos durys. Kambaryje tamsu. Židinio liepsnos nušviečia suplūktas grindis ir mėto šešėlius. O perlaužta duona! Po tiek vargų valgoma duona! „Pasilik su mumis! Jau vakaras arti, diena jau besibaigianti..."

Diena gęsta, gyvenimas baigiasi. Vaikystės laikai atrodo kažkur toli, pačioje pasaulio pradžioje; o iš dingusios jaunystės girdime tik paskutinį kuždesį nudžiūvusiuose nežinomo sodo medžiuose.

„Jie prisiartino prie kaimo, į kurį keliavo, o Jėzus dėjosi einąs toliau. Bet jie privertė jį pasilikti, prašydami: 'Pasilik su mumis! Jau vakaras arti, diena jau besibaigianti...' Tuomet jis užsuko pas juos. Vakarieniaudamas su jais prie stalo, paėmė duoną, sukalbėjo palaiminimą, laužė ir davė jiems. Tada jų akys atsivėrė, ir jie pažino Jėzų, bet jis pranyko jiems iš akių. O jie kalbėjo: 'Argi mūsų širdys nebuvo užsidegusios, kai jis kelyje mums kalbėjo ir atvėrė Raštų prasmę?'"

Kitą kartą žvejojo Petras, Tomas, Natanaelis, Jokūbas ir Jonas. Jie buvo grįžę į Tiberiadą, prie savo valčių ir tinklų. Gyventojai manė: „Bus jau atgavę protą". Žuvų jie nepagavo. Prisiartinęs nepažįstamas žmogus

paliepė tinklą mesti dešinėje. Jie ištraukė tiek žuvų, kad Jonas ūmai viską suprato: „Tai Viešpats! Petrai, tai Viešpats!“ Ir Petras šoko į ežerą, norėdamas greičiau pasiekti Mylimąjį. Jis ten, ant kranto. Tikrai ten Jėzus. Rusena keletas nuodėgulių. Saulė išdžiovina Petro drabužius. Jie išsikepa žuvų; valgo duoną, kurios jiems davė Jėzus. Jie nedrįsta paklausti: kas tu? Niekada nesi tikras, kad čia tikrai Jėzus. Betgi taip! Mano Dieve, tai Tu, tikrai Tu, ūmai paklausi. Ir koks mums artimas klausimas. Bet, deja, atsakymas - ne!

- Simonai, Jono sūnau, ar myli mane labiau negu šitie?

- Taip, Viešpatie. Tu žinai, kad tave myliu...

- Ganyk mano avinėlius...

Tris kartus ant jūros kranto buvo pakartoti šie žodžiai. Paskui Jėzus nutolo, ir Petras sekė paskui. Truputį toliau Jonas - tarsi jau būtų liovęsis būti „mylimiausias“, tarsi prisikėlęs Viešpats jau nebeklausytų savo širdies palinkimo. Tačiau apie Zebediejaus sūnų jis taria tokius paslaptinius žodžius, jog kiti mokiniai mano Joną nepažinsiant mirties. Ir kai po kelių savaičių Jėzus palieka mokinius, pasikelia ir išnyksta šviesybėje, - jis ne galutinai pasitraukia. Jis jau tyko kryžkelėje iš Jeruzalės į Damaską ir slapčia seka Saulių, mylimą savo persekiotoją. Nuo šiol kiekvieno žmogaus likimas bus susijęs su Dievu.

Turiny

Pratarmė ... 7

I

Nazareto naktis ... 11
Senelis Simeonas ... 14

II

Vaikelis tarp mokytojų ... 16
Jėzus jaunuolis ...18

III

Nuošalaus gyvenimo pabaiga ... 20

IV

Jėzaus krikštas ... 24
Pirmasis pašaukimas ... 25

V

Kana ... 28
Galutinis pašaukimas ... 29

VI

Iš šventyklos išvaryti pinigų keitėjai
Nikodemas ... 33

VII

Samarietė ... 35

VIII

Tavo nuodėmės tau atleistos ... 40
Mato pašaukimas ... 44

IX

Judas ... 46

X

Kalno pamokslas ... 51

Šimtininkas ... 56

XI

Jono mokiniai ... 58

Svečiuose pas Simoną ... 60

XII

Palyginimai ... 63

Audros nutildymas ... 64

Pas geraziečius ... 65

Jajiro duktė ir drabužio apvadas ... 67

XIII

Erodas liepia nukirsti

Jonui Krikštytojui galvą ... 69

XIV

Paralitiko išgydymas

prie avių tvėnkinio ... 72

Duonos padauginimas ... 73

Jėzus eina vandeniui ... 75

Gyvenimo duona ... 77

XV

Pakeliui į Pilypo Cezarėją ... 80

Atsimainymas ... 85

XVI

Kelionė į Jeruzalę ... 92

Prakeikti miestai ... 93

Jeruzalėje ... 97

XVII

Neištikima žmona . . . 100

Lygus Tėvui . . . 102

XVIII

Gimęs aklas . . . 106

Gerasis ganytojas . . . 107

XIX

Gerasis samarietis . . . 109

Betanija . . . 110

Tėve mūsų ... 111

Sielos nuodėmės . . . 112

Jėzus guodžia savuosius . . . 116

Nekantravimo ir nerimo atodūšiai . . . 117

Užsukimas į Jeruzalę . . . 118

XX

Kristus verkia Jeruzalės ... 119

Meilė nusidėjėliams . . . 120

Sūnus palaidūnas . . . 121

Mamona . . . 122

Dešimt raupsuotųjų . . . 123

Vidinė karalystė . . . 124

Jėzaus grįžimas . . . 124

XXI

Vedybos . . . 126

Turtingas jaunuolis . . . 127

Paskutinės valandos darbininkai . . . 129

XXII

Lozoriaus prikėlimas . . . 131

Nusprendžiama Jėzų nužudyti . . . 133

Zebediejaus sūnų prašymas . . . 135

Atvykimas į Jerichą/

Bartimiejaus išgydymas . . . 136

Zachiejus . . . 137

XXIII

- Pokylis pas Simoną . . . 138*
Verbos . . . 141
Didžiosios savaitės pirmadienis . . . 142
Jei grūdas neapmirs..... 142
Antradienis ir trečiadienis . . . 143
Vynininkai žmogžudžiai . . . 144
Atiduokite ciesoriui..... 146

XXIV

- Našlės skatikas . . . 147*
Pranašystė apie šventyklos sugriovimą
ir pasaulio pabaigą . . . 147

XXV

- Didysis ketvirtadienis . . . 151*
Sielos tvaikas . . . 152
Eucharistija . . . 155

XXVI

- Getsemanė . . . 160*
Petro išsigynimas . . . 163
Judo nusiminimas . . . 165
Pilotas . . . 166
Jėzus prieš Erodą . . . 168
Barabas . . . 169
Plakimas . . . 170
Ecce homo . . . 170
Kryžiaus kelias . . . 172
Nukryžiavimas . . . 173
Mirtis ... 175
Laidojimas . . . 177

XXVII

- Prisikėlimas . . . 178*

François Mauriac

Jėzaus gyvenimas

2003 10 27. 12 sp. 1. Užsak. Nr. 1279

Leidykla „Ardor“, Bažnyčios g. 19, 4520 Marijampolė.

Spaudė UAB „Spaudos kontūrai“, Viršuliškių skg. 80, 2056 Vilnius.

Kaina sutartinė

François Mauriac (F)

03/31723

1885–1970) – prancūzų rašytojas, prancūzų literatūros, akademikas, romanų, eilėraščių, esė, publicistikos, atsiminimų ir t. t. autorius. Jo biografijų knygos – „Rasino gyvenimas“ (1928), „Jėzaus gyvenimas“ (1936), „De Golis“ (1964). Kūryboje rėmėsi katalikiška morale, neapėjo krikščionybės nuostatų ir žmogaus aistrų konflikto. 1952 m. jam paskirta Nobelio premija. Vienas populiariausių F. Mauriaco romanų „Gyvačių kamuolys“ (1932) lietuvių kalba pasirodė 1933 ir 1975 metais.

Lietuvos nacionalinė
M. Mažvydo biblioteka

000279368